

DIACON ARGHIR I. VÂRNAV

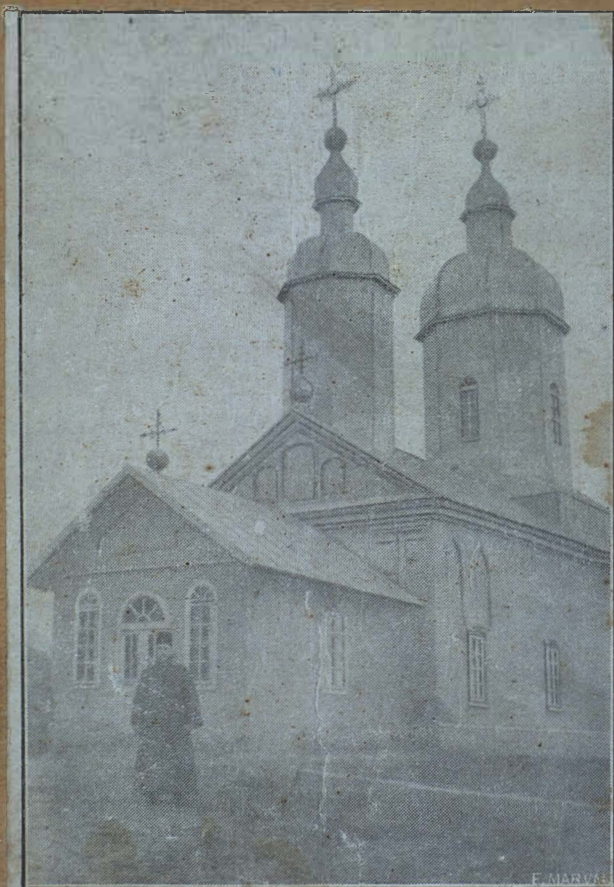
CARTE OMAGIALĂ

cu ocazia aniversării a cinci ani de păstorie

a

P. S. D. D. GHERONTIE

Episcopul Constanței — Vechiul Tomis și Durostorului

DIACON ARGHIR I. VÂRNAV

Dnei Netei Antofie,
binecuvântări arhieresci,
1933 April 30

Agherontie
CARTE OMAGIALĂ

cu ocazia aniversării a cinci ani de păstorie

A

P. S. D. D. GHERONTIE

Episcopul Constanței — Vechiul Tomis și Durostorului

Hr. Dnt.
14.05/79.

Tipografia — „LUCRĂTORII ASOCIAȚI” — Constanța

— 4 FEBRUARIE 1931 —

www.ziuaconstanta.ro

14.05/79 ?

† GHERONTIE
Episcop de Constanța
1931

IN LOC DE PREFAȚĂ

EPISCOPUL GHERONTIE

Amintirile unui prieten din copilărie

Odată cu venirea primăverii, la 1 Aprilie 1866, în ziua de „Izvorul Maicii Domnului“, s'a născut în comuna Mănăstioara, județul Putna, pruncul Grigore, actualul Episcop al Eparhiei Constanța, — vechiul Tomis, — P. S. Gherontie.

Părinții săi au fost: Toader sin popa Neculai, dascăl la biserica din Mănăstioara și Anița, fiica dascălului Pricope din acelaș sat.

Mai multe generații de preoți și monahi au format obârșia pruncului Grigore. Printre ei îmi amintesc pe: Ieroschimonahul Teodosie, bunicul tatălui său, Preotul Neculai Toma, tatăl tatălui său, Ieromonahul Nicodim și Monahul Pahomie, unchii săi, Monahile Evghenia și Elisabeta, surorile mamei sale, Preotul Dumitru Șerbănescu, vărul său, care liturghisește și astăzi în comuna Crucea de Sus, județul Putna, etc.

Când s'a început războiul Independenței (1877-78), dascălul Toader sin popa Neculai avea doi fii: Grigore și Iordache, cari ajunseseră în vârstă de școală. Războiul și faptul că în Mănăstioara nu era școală, — copiii învățând pe acele vremuri la Panciu, — a făcut ca dascălul Toader să se gândească la instruirea copiilor săi abia în 1879, când hotărâse să dea numai pe Iordache la învățătură, iar pe Grigore

să-l ție acasă pentru ajutor la gospodărie fiind mai mare de ani.

Grigore însă nu s'a învoit cu această perspectivă și plângându-se mamei sale a reușit să fie înscris la școala primară din Panciu, odată cu fratele său Iordache.

Între Domnul Constantin Ursachi, profesorul cl. I și II al acelei școli și dascălul Toader din Mănăstioara, a avut loc, — cu ocazia înscrierii acestor doi copii, cam următorul dialog:

— Ce te aduce pela noi moșule?

— Aș vrea Domnișorul să bag băeții eștia în școală.

— Te-ai trezit târziu moșule. Nu mai este loc.

— Vai, Domnișorul: da'macar — iaca ici în chicioare, tot or încăpe și ei! Primește-i mă rog.

— Bine moșule, dacă stăruiești atâta, ți' i-oi primi. Dar cum îi cheamă?

— Apoi pe — aista mai mare îl chiamă Gligore, și pe istălant Iordache.

— Dar pe D-ta?

— Pe mine mă chiamă Toader.

— Bine, bine Toader, dar cum îți mai zice?

— Toader sin popa Niculai.

— Atunci — adresându-se celor doi copii — tu ești Neculau Grigore, iar tu Neculau Iordache.

Așa au fost înscriși la școală copiii dascălului Toader din Mănăstioara și dela Domnul Constantin Ursache, profesorul din Panciu, le-a rămas numele de familie Neculau, care s'a transformat mai târziu în Nicolau, prin pronunțarea corectă a acestui nume.

Grigore și Iordache Nicolau au urmat cursurile la Panciu până în cl. IV-a, vara mergând dela Mănăstioara pe jos prin pădurea Chicera la școală, iar iarna stând la gazdă în Panciu. În zilele de sărbă-

toare însă ei veneau totdeauna acasă, și asistau la slujba religioasă, unde dascălul Toader îi puneă să ție isonul la strană, să zică câte un „Doamne miluește” și să mai aprindă câte o cădelniță. Datorită acestui frumos obicei, lordache Nicolau, care după ce-a isprăvit școala primară a rămas acasă ca ajutor la gospodărie, deprinsese cu timpul atât de bine cântările și rânduiala bisericească, încât după moartea tatălui său, a rămas printr'un fel de tradiție și în urma unui concurs — dascăl la biserica din Mănăstioara unde servește și astăzi.

În anul 1882 desființându-se cl. IV-a la școala din Panciu, lordache Nicolau a trecut la școala din Fitionești — lângă Mănăstioara — unde a și terminat cursul primar, iar Grigore Nicolau la școala No. 2 din Focșani, al cărei Director era Alexandru Puiu, un profesor atât de stăruitor, încât după terminarea orelor de clasă, oprea pe toți copiii în școală să-și prepare lecțiile pe a doua zi și nu le dădea drumul acasă până nu și le învățau.

Pe lângă că în toți anii Grigore Nicolau lua „premiul I cu coroană” la școală, îndrăgise — ca și fratele său, — cântările bisericești deprinse dela dascălul Toader. La Focșani, cât a urmat cl. IV-a a mai stat și în gazdă la o evlavioasă creștină Ecaterina, soția jupânului Ioniță Buga, un cojocar bogat. Această creștină fusese la Ierusalim, de unde se înapoiase hagiică și din casa ei nu lipsea niciodată candelă aprinsă. Avea chiar preot tocmit cu anul, care-i făcea paraclis Vinerea, aghiazmă și acatist Sâmbăta și alte rugăciuni peste an. La toate aceste slujbe școlarul Nicolau Grigore făcea pe cântărețul cu: „Doamne miluește”, „Apărătoarei Doamne”, etc., dezvoltându-și pe nesimțite sentimentele religioase în cari fusese crescut acasă.

Cum jupân Ioniță și hagiica Ecaterina nu aveau copii, plăcându-le cumințenia și hărnicia lui Grigore Nicolau, au vrut să'l înfieze, cu condiția să urmeze la gimnaziu și cu promisiunea că'l vor întreține mai departe în școli superioare. S'a întâmplat însă că nici dascălul Toader n'a vrut să-și dea copilul de suflet și nici băiatul n'a vrut să urmeze gimnaziul, dorința lui expresă fiind atunci să se facă preot.

Și așa în toamna anului 1883, mânat de un fericit destin, și par'că de-o chemare dumnezeiască, îl găsim pe Grigore Nicolau bursier în cl. I la Seminarul din Roman, unde reușise al II-lea la examenul de admitere.

Directorul Seminarului era Părintele Econom Ion Ștefănescu-Flor, iar Episcop al timpului la Roman era Marele Melhisedec Ștefănescu.

În tot timpul celor 4 clase de seminar, elevul Nicolau Grigore s'a menținut premiant al III-lea și pentru că avea o voce îngerească, făcea pe atunci fala corului episcopal, ca sopran-prim (și mai apoi ca tenor) alături de Iosefina Gălușcă, — soția dirijorului, — care era o celebră primadonă.

Vlădica Melhisedec a apreciat din primul moment vocea lui Nicolau și'l oprea totdeauna în vacanța paștilor să rămână la corul episcopal, iar pentru hărnicia la studii, i-a făcut în câteva rânduri haine. Știut este că eruditul Melhisedec iubea mult pe cărturari, dar și mai mult pe cântăreții buni. Doar el fusese acela, care a trimis și întreținut la Academia de Muzică din Kiev pe celebrul Muzicescu.

După ce a terminat seminarul, absolventul Grigore Nicolau a fost sfătuit de Directorul seminarului, — care între timp se făcuse arhiereu sub numele de Ioanichie Flor Băcăuanul, — să rămâie slujitor al Episcopiei Romanului, astfel că la 1 Iulie 1887 după

serbarea de fine de an, absolventul nostru a fost numit copist în cancelaria episcopală, iar după patru luni hirotonit diacon.

Dar până la diaconie cunosc un episod interesant, care astăzi capătă o semnificație deosebită și socot că trebuie să-l spun, după cum urmează:

Cântărețul Nicolau Grigore, fiind favoritul Vlădicilor Melhisedec și Ioanichie Flor a umblat toată vara aceea, prin grădina cea mare a Episcopiei și a mâncat tot felul de fructe și coapte și necoapte, până când s'a îmbolnăvit rău de tot de stomac și de tifos. Numai Dr. Riegler trimis de Vlădica Melhisedec să-l îngrijească cu tot interesul, l-a scăpat dela moarte sigură.

Dupăce s'a făcut bine, Vlădica Flor i-a spus că P. S. Melhisedec vrea să-l facă Diacon. Când s'a prezentat, Vlădica Melhisedec i-a spus lui Nicolau:

....„Vezi măi băiete, tu ești slab și eu nu te-ași lăsa să te însori, că'n lume sunt greutăți mari și tu n'ai să le poți duce și-i muri — Doamne ferește — și-i păcat de cumințenia și de glasul tău. Mai bine să te fac călugăr și'i sta pe lângă mine și nu ți-a fi rău!“.

Pentru călugărirea lui a mai stăruit și Eclisiarhul Episcopiei, Părintele Ieronim, — fratele P. S. Melhisedec, — dar la toate încercările, tânărul, Grigore Nicolau răspundea că.... nu poate! — și în cele din urmă P. S. Melhisedec l-a chemat și i-a spus: „dacă *nu poți* să te faci călugăr, du-te și te însoară, cum vrei tu și vino să te fac Diacon la Episcopie“.

S'a dus, s'a însurat cu Paulina, fiica lui Costache Morozan din comuna Țifești, jud. Putna, unde a fost nuntă mare ca pe acele vremuri, dar par'că cuvintele Vlădicilor săi fuseseră o proorocie, căci după cum vom vedea mai jos — nu i-a prea mers bine cu însurătoarea.

În ziua de 29 Noembrie 1887, în Catedrala Epis-

copiei Romanului s'a făcut hirotonia Diaconului Grigore Nicolau și de atunci până în 1902, toată Eparhia Romanului s'a mândrit cu slujbele Diaconului Nicolau, care transformase rugăciunea într'o adevărată artă de ideal religios, atât prin eleganța cu care slujea, cât și prin vocea sa fermecătoare.

Erau pe atunci trei diaconi renumiți: Marțian de la Mitropolia Iașului, Băisan la Episcopia Galațului și Nicolau la Roman. Noi, cei din Putna, însă ne mândream cu Nicolau și nu rareori plecam la Roman numai de dragul lui, să auzim cum slujește.

Către sfârșitul anului 1900 însă i-a murit soția, lăsându-i drept moștenire o întregă jale familiară: fără niciun ban,—căci cheltuisese enorm cu boala soției care durase doi ani,—plin de datorii și fără nici o sursă de venit alta decât mica leafă de diacon și copist.

Diaconul Nicolau rămâne destul de tânăr văduv și cu grija celor cinci copii, născuți unul după altul la câte doi ani,—cel mai mare fiind atunci de 11 ani, iar cel mai mic — o fetiță de un an și patru luni! Și în aceste condițiuni își poate oricine închipui câte griji și greutatea îl apăsau zi de zi.

Bunul Dumnezeu însă a vrut ca în 1902, să se ivească un loc de diacon la Biserica „Madona Dudu“ din Craiova, a cărei eforie bogată servea pe atunci, preoților și întregului personal bisericesc, lefuri de două ori mai mari ca la stat.

Îmbunătățirea situației materiale deci, pedeoparte și grija pentru educația copiilor săi pedealta, — întrucât Craiova era un centru școlar important, cu internate pentru fete, etc. — au hotărât pe Nicolau, devenit între timp Arhidiacon, să ia parte la concursul instituit de eforie pentru ocuparea postului vacant dela „Madona Dudu“ și a reușit întâiul între 16 candidați.

Prin Noembrie 1902 i s'a făcut numirea la Craiova și urma să plece la noul post. Greutatea era însă cum să capete blagoslovenia Episcopului său de la Roman, care pe atunci era Gherasim Safirin și care nu știa nimic despre concursul și reușita lui Nicolau.

Cu greu s'au putut da explicațiuni P. S. Gherasim, asupra grelei situații care hotărâse plecarea lui Nicolau dela Roman și în urma acelor explicațiuni, Vlădica Gherasim i-a iscălit cartea canonică de permutare, pe care blagoslovind-o, a zis: „Pierd un Arhidiacon de seamă; dar pentrucă îți știi greutatea și cunosc Craiova cu Biserica unde te cheamă, nu-mi rămâne decât să mă bucur că Maica Precista (hramul bisericei, „Madona Dudu“), mai bogată decât Prea Cuvioasa Paraschiva noastră (hramul Catedralei episcopiei din Roman), te ia sub omoforul său cel sfințit. Dumnezeu să te ocrotească!“.

Așa a plecat din Roman Arhidiaconul Grigore Nicolau, cu greutatea celor cinci copii în spinare (din cari patru fete), dar regretat de toată lumea care-l cunoscuse.

De atunci eu l-am urmărit din depărtare și am ținut să am totdeauna vești dela el. Am auzit că și la Craiova slujea frumos și stârnise admirația tuturor prin calitățile sale sufletești și ca bisericaș. Deși împovărat de greutate și de griji, am citit într'un rând că a mai găsit timp și energie ca să înființeze acolo și o societate de ajutor „Consolarea“, cum și alte fapte de seamă cari îmi scapă.

După vre-o patru ani l-am revăzut la noi în Putna și, din vorbă în vorbă, mi-a povestit că la Craiova o duce bine, și ar fi trăit mulțumit, dar.... i s'a întâmplat o rușine pe care n'o s'o uite și pe care nu-mai moartea îl poate împiedeca să n'o dreagă! — Știi despre ce era vorba? — Iată:

Un profesor de liceu din Craiova, urmând să plece în concediu, avea nevoie de un suplinitor. Crezând că Arhidiaconul nostru este licențiat, i-a propus să-l suplinească.

Când a fost silit să-i spuie că n'are decât 4 clase de seminar, profesorul a rămas foarte contrariat, iar Nicolau.... rușinat! De atunci a mai auzit și niște șoapte, cari spuneau cu compătimire: „păcat că Arhidiaconul dela Madona este inteligent și cântă admirabil, dar.... n'are carte!“.

Imi spunea întâmplarea aceasta cu toată amărăciunea, dar deși era slab și istovit de atâtea necazuri și nevoi, citeam atunci în ochii săi o hotărîre fermă de erou pentru repararea „rușinei“. Și în adevăr, în acelaș an 1906, s'a înscris la Seminarul Central din București în clasa V-a, trecând în particular, an cu an, învățând carte, deși era de 40 ani și împovărat de griji, astfel că în 1910, când a dat examenul de diplomă a eșit al VIII-lea între 29 de elevi, cari urmaseră regulat la cursuri!

În 1909 murind blajinul Mitropolit Primat Iosif Gheorghian, a fost ales în locu-i Episcopul de Râmnic, Dr. Atanasie Mironescu, care îl cunoscuse bine pe Arhidiaconul Nicolau, pentru că îl lua cu P. S. Sa la toate sfînțirile de biserici din Eparhia Noului Severin. Datorită acestor împrejurări Nicolau este numit Arhidiacon la Mitropolia București pe ziua de 1 Septembrie 1909.

În București l-am găsit apoi spiritual al Seminarului „Nifon“ și profesor de practica liturgică și cu ajutoarele ce mai primea dela I. P. S. Mitropolit Atanasie, își mai îmbunătățise situația, încât a putut să-și instruiască copiii și a făcut și Facultatea de teologie, pe care a absolvit-o în 1914, luându-și licența în Ianuarie 1915.

Cum își cam aranjase treburile lumești, ca să le zicem așa, Arhidiaconul nostru s'a putut hotărî să împlinească vechea dorință a marilor săi profesori Melhisedec și Ioanichie-Flor și în vara aceluiaș an 1915, s'a tuns în monahism la Mănăstirea Cernica, luând numele de Gherontie, — iar pela Crăciun în acelaș an îl găsim Arhimandrit al Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

Intr'o scrisoare îmi spunea că I. P. S. Mitropolitul Athanasie, dându-i lumânarea pentru călugărie în ajunul tunderii, i-a zis: „Lasă pe Grigore și ia pe dascălul său Gherontie!“. De aci, deci, îi vine numele de Gherontie, pe cari îl poartă cu cinste și astăzi.

L-am mai văzut apoi în gara Mărășești în August 1916, după intrarea noastră în război. Imi spunea că are un fecior și un ginere mobilizați și nu-i văzuse la plecarea în luptă, căci fuseseră concentrați în preajma mobilizării.

Deaceea, când a auzit că în gară unde ne găsim sosiseră primii răniți depe front, m'a tras repede după el într'o sală a stației să vedem răniții. Aci am dat mai întâi peste un soldat oacheș, așezat pe o targă lângă ușe, având un picior și o mână bandajate. Cum l-a văzut, l-a luat repede la întrebări:

— Unde ați luptat?

— Peste munți răspunse rănitul, cu accent țigănesc.

— Dar Regimentul X (în care era feciorul său) nu era în luptele în care ai fost?

— N'am auzit prin părțile halea.

— Dar cum merg luptele?

— Ar merge bine, sărut mâna, dar noi n'avem scule — ...Neamțul are scule bune, da' n'are hambiț (adică curaj).

Dupăce am vorbit și cu ceilalți vre'o 25 răniți, cu nădejdea în suflet că pe ai săi îi va ocroti Dumnezeu și că neamțul va fi biruit, Arhimandritul Gherontie Nicolau, a luat trenul plecând la București și n'am mai știut nimic despre el până după război.

În Noembrie 1923 l-am revăzut la București, tocmai când Sf. Sinod îl alesese Arhiepiscop Vicar al Eparhiei Constanța, cu numele de Gherontie Silistreanul.

Am asistat și la hirotonirea P. S. Sale ca Arhiepiscop în Catedrala Mitropolitană din București și mi-a umplut sufletul de bucurie strălucită cuvântare, pe care a ținut-o atunci I. P. S. Mitropolitul Miron, actualul Prea Fericit Patriarh al României Mari. Din acea cuvântare rețin următoarele cuvinte adresate noului ales Gherontie Silistreanul :

„Sunt mândru că te-am avut colaborator în timpul celor patru ani, de când conduc trebile spirituale și administrative ale Mitropoliei mele. Cunossc priceperea, zelul și modestia P. S. Tale și sper că aceste daruri dumnezeiești le vei pune în slujba Bisericii noastre strămoșești și la Constanța, ca arhiepiscop, alături de fratele Ilarie“.

Mi-a umplut sufletul de bucurie și admirația mulțimei, care venise atunci în Biserica Mitropoliei în număr foarte mare ca să felicite cu ochi răsătoriți și să sărute mâna noului Arhiepiscop, fiul Putnei.

Din miile de telegrame ce primise atunci de prin Moldova, Oltenia și Muntenia, dela prietenii și foștii săi elevi (ajunși în mare parte preoți), am înțeles odată mai mult, că darurile iubitului nostru Gherontie Nicolau sunt într'adevăr dela Dumnezeu, care i-a dat răsplată mare pentru toate durerile pe cari le-a încercat în decursul vieții.

În ziua de 4 Februarie 1926, Bunul Dumnezeu și-a arătat în deplin puterea sa divină, căci Primul

Congres Național Bisericesc, — înființat conform prevederilor unei legi de organizare a Bisericii noastre, — a ales cu mare majoritate de voturi pe Arhiereul Gherontie Silistreanul, Episcop al Eparhiei Constanța, în locul Episcopului Ilarie Teodorescu, adormit întru Domnul, în Septembrie 1925.

Incheind aceste amintiri fugitive trebuie să spun că am citit și câteva lucrări scrise ale P. S. Gherontie, pe cari le-a tipărit când era Arhimandrit și Arhiereu Vicar. — Fără să le mai enumăr, căci sunt cunoscute, voi mărturisi numai că citind acele lucrări am găsit totdeauna în fraza lor, cuvânt cald și convingător de mare bisericaș și mare patriot.

Și cum se putea să fie altfel, când autorul lor, s'a născut din familie preoțească, pe plaiurile lui Ștefan cel Mare, și-a făcut educația în școli duhovnicești și a slujit o viață întreagă în fața altarului, — cu toată cumințenia, cu toată credința?!

DELAZĂBRĂUȚ

CÂTEVA CUVINTE

ASUPRA

ACTIVITĂȚII P. S. D. D. GHERONTIE

Primul Episcop ales, după noua lege, de către Marele Colegiu Electoral Bisericesc, compus din membrii primului Congres Național Bisericesc, în frunte cu Prea Sfințiții membri ai Sfântului Sinod și din membrii eparhiei respective, a fost Prea Sfințitul D. D. Gherontie, care în ziua de 4 Februarie 1926, a fost ales Episcop titular al Episcopiei Constanța.

Faptul, că cunoștea încă de doi ani eparhia Constanța și nevoile ei, ca Vicar-Arhimandrit și Arhiereu-Locotenent, face ca toate declarațiile dela diferitele solemnități din acel timp, să fie puncte de program în viitoarea activitate de Episcop. În fața multelor lipsuri ce trebuiau completate, Prea Sfințitul Gherontie vede că are rolul de constructor, dar nu șovăie un moment, ci făcând apel la toți cei cari l-ar putea ajuta, declară: *„Eu una știu, că dragoste am, că sufletul meu pentru voi îl voi pune“*.

Dela începutul păstoriei grija Prea Sfinției Sale și-o îndreaptă în patru direcții:

- 1). Construirea unui local propriu de seminar
- 2). Continuarea lucrărilor la palatul episcopal.

3). Organizarea ritualului bisericesc, în Catedrala episcopală, prin formarea unui personal monahal, iar pentru înfrumusețarea slujbei în bisericile din eparhie, înființând o școală de cântăreți.

4). Cunoașterea eparhiei întregi și a nevoilor preoției.

Fiecare din aceste patru chestiuni a necesitat multă trudă, mari frământări, datorită faptului; că începutul păstoriei P. S. Gherontie coincidea cu epoca de consolidare a țării, după sdruncinările războiului și statul prea puțin putea să dea pentru trebuințele eparhiei, iar apelul la contribuția publică era insuficient.

Prea Sfințitul Gherontie însă nu a pierdut nici o ocazie, care ar fi adus licărirea unei nădejdi ca să nu intervină, cerând ajutor dela stat pentru seminar, pe care îl vedea ca o școală de misionari ai românismului în Cadrilater, pentru palatul episcopal, etc. Orice schimbare de guvern, orice manifestare națională, orice svon de îmbunătățire a finanțelor statului, orice veste a vreunui împrumut a fost folosit la timp de Prea Sfinția Sa.

Paralel cu apelurile ce făcea la stat, încep ape-lurile la autoritățile și la credincioșii din eparhie. S'au întocmit comitete în fiecare sat, s'au trimis călugări să adune ajutoare și toată truda a adus abia un milion lei, cu cari s'a mai lucrat ceva la palatul episcopal, unde s'a instalat provizoriu, Școala de cântăreți bisericești „Gherontie Episcopul“, înființată de Prea Sfinția Sa.

Prea Sfințitul Gherontie fiind renumit și talentat slujitor al altarului a ținut să asigure în biserica episcopală, un serviciu de mănăstire. Părintele Pișculescu, fiindcă cunoștea dragostea de Sfintele slujbe a Prea Sfinției Sale i-a spus, încă dela înscăunare,

în cuvântarea sa, să-și clădească o cazarmă monahală, de colaboratori nelegați prea mult de grijile pământești. „Noi preoții de mir“, — a zis Sfinția Sa, — „cetățeni împovărați cu familie și cu gospodărie, nu putem să facem atât de mult pentru biserică și pentru idealul evanghelic cât pot să facă monahii cei îmbunătățiți“.

Acești călugări trebuiau recrutați din mănăstiri și eparhia Constanța, nu avea nici una. Planul înființării mănăstirii proiectate la Tatlageac necesită iarăși sume mari de bani și aceasta, a făcut pe Prea Sfințitul Gherontie să-și îndrepte privirile în altă parte, unde lucrul ar fi fost mai ușor.

În vizitele canonice ce face prin județul Ialomița află o biserică părăsită, în apropiere de Urziceni, pe malul apei Ialomița. Cu mijloace puține biserica se putea restaura; mai era nevoie de câteva chilii și puțin teren. Prin ajutorul ce dă personal, prin apeluri și danii, P. S. Gherontie reușește să înființeze cea dintâi mănăstire din această eparhie, al cărei sobor a hotărât în unanimitate ca să poarte numele Prea Sfințitului ei fondator și astăzi, s'a ajuns ca mănăstirea „*Gherontie Episcopul*“ dela Balaciu-Piteșteanu, să aibă o mică gospodărie, chilii proprii, aproape 40 ha. teren de muncă și 12 părinți.

Nu neglijează Prea Sfinția Sa nici ideia mănăstirii dela Tatlageac, căci în anul 1929 se însemnează locul de mănăstire, prin așezarea unei cruci de piatră și se donează, în acest scop, de către Ministerul de Agricultură, 65 ha. teren de muncă, din recolta cărora să se înceapă așezările călugărești.

La izvorul făcător de minuni dela *Băltăgești*, județul Constanța, sub omoforul Prea Sfințitului Gherontie, poporul a verificat minuni, ca și la crucea tămăduitoare dela Dervent, jud. Durostor, unde un

călugăr este orânduit să țină aprinsă într'una candelă și să citească rugăciuni. Apelurile P. S. Sale au făcut să înduplece inimi caritabile, pentru înzestrarea acestui schit.

Serbările Semicentenarului Dobrogii din 1928, erau să surprindă Catedrala episcopală fără odăjdii, dar, Prea Sfinția Sa plecat în vara aceluia an ca să viziteze instituțiile bisericești din Apus, vine cu mult material lucrat în fir de aur și argint și acum, ecleziarhia are pe seamă o garderobă bogată.

Pentru îndoitul scop de a cunoaște poporul și preoțimea, Prea Sfințitul Gherontie începe imediat după instalare vizitele canonice. Ele sunt ocazie de manifestări religioase sublime. Corul episcopal, sau coruri locale, organizează adevărate serbări de înălțare sufletească.

Poporul așteaptă și primește pe conducătorul bisericeii cu flori și cu haine de sărbătoare. Și orașele se mișcă.

„Nu voiu rămâne închis între zidurile unui palat, ci voiu căuta să văd *de visu* starea bisericilor și activitatea preoților în parohii, făcând vizite canonice anunțate și inopinate, oricât de grele și oboșitoare ar fi ele“, a declarat P. S. Gherontie, la urcarea pe scaunul episcopal și așa a făcut.

Aproape nu există sat în cele patru județe din eparhie, care să nu fi fost vizitat.

În lung și în latul Bărăganului s'au înșirat după împrăștiere sute de coloniști, cari au fost uitați în această stepă românească, fără asistență sufletească. Părintele lor sufletește nu i-a uitat. A mers prin toate satele, li-a făcut slujbe arhiericești sub altare de verdeață, li-a făgăduit și li-a trimis preoți.

Și minoritățile îl respectă, ca pe un șef suprem al lor: Greci, Bulgari, Armeni, Musulmani, îl poftesc

în cuvântarea sa, să-și clădească o cazarmă monahală, de colaboratori nelegați prea mult de grijile pământești. „Noi preoții de mir“, — a zis Sfinția Sa, — „cetățeni împovărați cu familie și cu gospodărie, nu putem să facem atât de mult pentru biserică și pentru idealul evanghelic cât pot să facă monahii cei îmbunătățiți“.

Acești călugări trebuiau recrutați din mănăstiri și eparhia Constanța, nu avea nici una. Planul înființării mănăstirii proiectate la Tatlageac necesită iarăși sume mari de bani și aceasta, a făcut pe Prea Sfințitul Gherontie să-și îndrepte privirile în altă parte, unde lucrul ar fi fost mai ușor.

În vizitele canonice ce face prin județul Ialomița află o biserică părăsită, în apropiere de Urziceni, pe malul apei Ialomița. Cu mijloace puține biserica se putea restaura; mai era nevoie de câteva chilii și puțin teren. Prin ajutorul ce dă personal, prin ape-luri și danii, P. S. Gherontie reușește să înființeze cea dintâi mănăstire din această eparhie, al cărei sobor a hotărât în unanimitate ca să poarte numele Prea Sfințitului ei fondator și astăzi, s'a ajuns ca mănăstirea „*Gherontie Episcopul*“ dela Balaciu-Piteșteanu, să aibă o mică gospodărie, chilii proprii, aproape 40 ha. teren de muncă și 12 părinți.

Nu neglijează Prea Sfinția Sa nici ideia mănăstirii dela Tatlageac, căci în anul 1929 se însemnează locul de mănăstire, prin așezarea unei cruci de piatră și se donează, în acest scop, de către Ministerul de Agricultură, 65 ha. teren de muncă, din recolta cărora să se înceapă așezările călugărești.

La izvorul făcător de minuni dela *Băltăgești*, județul Constanța, sub omoforul Prea Sfințitului Gherontie, poporul a verificat minuni, ca și la crucea tămăduitoare dela Dervent, jud. Durostor, unde un

călugăr este orânduit să țină aprinsă într'una candela și să citească rugăciuni. Apelurile P. S. Sale au făcut să înduplece inimi caritabile, pentru înzestrarea acestui schit.

Serbările Semicentenarului Dobrogii din 1928, erau să surprindă Catedrala episcopală fără odăjdii, dar, Prea Sfinția Sa plecat în vara aceluia an ca să viziteze instituțiile bisericești din Apus, vine cu mult material lucrat în fir de aur și argint și acum, ecleziarhia are pe seamă o garderobă bogată.

Pentru îndoitul scop de a cunoaște poporul și preoțimea, Prea Sfințitul Gherontie începe imediat după instalare vizitele canonice. Ele sunt ocazie de manifestări religioase sublime. Corul episcopal, sau coruri locale, organizează adevărate serbări de înălțare sufletească.

Poporul așteaptă și primește pe conducătorul bisericeii cu flori și cu haine de sărbătoare. Și orașele se mișcă.

„Nu voi rămâne închis între zidurile unui palat, ci voi căuta să văd *de visu* starea bisericilor și activitatea preoților în parohii, făcând vizite canonice anunțate și inopinate, oricât de grele și oboșitoare ar fi ele“, a declarat P. S. Gherontie, la urcarea pe scaunul episcopal și așa a făcut.

Aproape nu există sat în cele patru județe din eparhie, care să nu fi fost vizitat.

În lung și în latul Bărăganului s'au înșirat după împrăștiere sute de coloniști, cari au fost uitați în această stepă românească, fără asistență sufletească. Părintele lor sufletește nu i-a uitat. A mers prin toate satele, li-a făcut slujbe arhiericești sub altare de verdeață, li-a făgăduit și li-a trimis preoți.

Și minoritățile îl respectă, ca pe un șef suprem al lor: Greci, Bulgari, Armeni, Musulmani, îl poftesc

la toate manifestările lor religioase. În vizitele cano-nice, școalele lor îi ies într-o întâmpinare. Un co-res-pondent al ziarului „Dobrogea Jună” No. 99 din 10/V/927 spune :

„Mare fu surpriza la intrarea în satul Caraor-mă (Răzoarele), unde un trompet anunță sosirea, și, lângă un arc de triumf, pe lângă norod staționa comitetul frumoasei biserici ce este în construcție, cum și elevii școalelor primare române și musulmane. Aci din toate părțile i se aruncă buchete și cununi cu flori de câmp. Prea Sfinția Sa adânc mișcat după ce urează bun găsit, îndreptându-se spre copiii școa-lei musulmane, toți în număr de 35 și îmbrăcați în sărbătoare, cu fesuri noi pe cap, observă pe unul cu o tichiuță și mai galeș ca ceilalți. Il întreabă cum îl cheamă și copilul răspunde : „Amet” și că nu are părinți. Intervenind Domnul învățător musulman ex-plică P. S. Sale că, copilul e orfan de război. Prea Sfinția Sa întreabă cât costă un fes și la răspunsul dat, încredințează suma, pentru a cumpăra un fes nou lui Amet, care era trist, că nu e și el înnoit cu fes ca ceilalți colegi”.

Nici închisorile și coloniile de muncă nu sunt uitate. Deosebită bucurie se vede pe fețele tuturor internaților din arestul Călărași și a vagabonzilor străini la Plevna, județul Ialomița, cari au ocazie să primească binecuvântare și sfaturile părințești ale Prea Sfințitului Gherontie.

Dorind să-și vadă pe preoți strânși laolaltă în organizații proprii, mai mari decât cercurile preoțești, înființează în 1926, o cooperativă „Sf. Ap. Andrei” din Bazargic, în care se înscrie și Prea Sfinția Sa, ca membru, iar mai pe urmă toți preoții din Eparhie. Această societate a preoților avea de scop să scape bisericile și pe credincioși de fumul lumânărilor de ceară falsă, prin înființarea unei fabrici de lumânări din ceară curată.

Apoi pentru solidarizarea întregii preoțimi din Eparhie, pe care Chiriarhul ei doria s'o știe ca o armată bine organizată și gata de a'și pune sufletul pentru Hristos și turmă, îndeamnă, sfătuește, până când în primăvara anului 1930 ia ființă, ca persoană morală și juridică, Societatea preotească „Ortodoxia“ a eparhiei Constanța având ca anexe la centrul eparhiei: Cercul religios „Episcopul Gherontie“ și Căminul „Cuvioasa Parascheva“, — iar în Călărași, apare o asociație de creștini „Episcopul Gherontie“, având ca plan de lucru pe cel al „Asociației Patriarhul Miron“ din București.

Munca preoților pe terenul misionar este apreciată și încurajată de P. S. S. Gherontie, care ține ca anume rezultate ale lor pe acest teren să fie sărbătorite în prezența P. S. Sale. Astfel, merge în comuna Jegălia și săvârșește botezul unui adventist convertit de preotul local la dreapta credință, merge la Călărași și săvârșește botezul a doi evrei, etc.

Ca președinte al aproape tuturor instituțiilor de binefacere din eparhie, face început tuturor donațiilor cu sume însemnate, iar pentru cei lipsiți din localitate împarte ajutoare în bani și în natură, cu ocazia Sfintelor Sărbători ale Invierii și Nașterii Domnului, deși nu dispunea de cine știe ce averi.

Chiar dacă am vrea să vorbim despre tot ce P. S. Gherontie a lucrat în timp de 5 ani de când păstorește ca Episcop, eparhia Constanța, — ceiace ar însemna o intabulare a mai tuturor pieselor din arhiva Episcopiei, — încă ar rămâne multe fapte neînregistrate, căci nu e drum la București sau în eparhie, în care să nu stăruiască pentru înflorirea eparhiei, să nu înființeze sau să nu consolideze instituțiile bisericești și să nu zidească sufletește.

Deseori, cei din jurul Prea Sfinției Sale, care-l

vedeau cu câtă vioiciune și fără preget merge pre-tutindeni, interesându-se amănunțit de toate, îl sfătuiesc să nu se mai expună prea mult; și totuși lipsa de preget i-a adus uneori nemulțumiri, dar nu a vrut să le ia în seamă, până când în luna Decembrie 1930, mergând la schitul „Dervent“, contractează o gripă, care-l ține mai bine de o lună la pat.

Fiind încă bolnav i se comunică, că Seminarul teologic din Constanța pentru menținerea căruia, în toamna anului 1930, a mers cu stăruințele până la M. S. Regele, va fi desființat pe data de 15 Ianuarie 1931, cu lacrimi în ochi, regretând că nu poate să plece din nou, trimite depe patul suferinței, telegrame de protestare la Minister, la Patriarhie, la M. S. Regele.

Noi, cari am cunoscut sufletul și puterea de muncă a P. S. Gherontie, suntem martori, că multe opere mărețe s'ar fi făcut în cuprinsul acestei de Dumnezeu păzite eparhii, dacă vremurile n'ar fi fost atât de vitrege și ar fi avut mijloacele materiale necesare.

În ziua de 4 Februarie 1931 s'au împlinit 5 ani dela alegerea P. S. Gherontie ca Episcop al Constanței, iar în ziua de 1 Aprilie cor., ziua nașterii și a numelui Prea Sfinției Sale, apare acest volum ca un omagiu al unei vieți de muncă dârză și de adevărat apostol.

Cuvântările adunate aci sunt improvizate și culese la întâmplare, pentru a oglindi într'o mică măsură sufletul păstorului nostru și dacă slova lor rece se adresează inimilor numai cu palida putere a scrisului, noi cei cari l-am auzit pe Prea Sfințitul Gherontie vorbind, am simțit fiorii unei energii în plină vigoare, împodobită cu toată căldura unui suflet ales și mare, cu care Prea Sfinția Sa reușește totdeauna să miște și să convingă pe păstoriții săi.

Diacon ARGHIR VÂRNAV

Consilier Referent, al Secției Culturale, depe lângă
Sf. Episcopie Constanța

Grigorie Nicolau
Absolvent a 4 clase seminar
1 8 8 7

CUVANTARE

**ținută elevilor seminarului Nifon, în calitate
de spiritual și profesor**

P. C. Părinte Director,

ELEVI,

De mult eram dator să-mi adun așa numiții fii sufletești ai mei — elevii seminarului nostru — la o sfătuire duhovnicească; dar, din diferite pricini, această datorie și dorință a mea, n'a putut fi îndeplinită până azi.

Dealtfel, se va recunoaște, cred, că ceeace n'am putut face în plină adunare, în fața tuturor deodată, am făcut totuși, chiar dela venirea mea la această instituție. Chiar deatunci, cu prilejul predării studiului „Practica liturgică“, luând motive din cele ce erau de predat, am scos și am pus în evidență câte învățăminte, de ordin duhovnicesc, religios, moral, etc., se desprind din ele. În fiecare clasă aparte am dat sfaturi și povățuiri, cari, până la un punct, au îndeplinit lipsa celor ce ar fi trebuit date în plină adunare.

Afară de aceasta, toți domnii profesori s'au întrecut și se întrec, cari mai de cari, a revărsa cât mai multă lumină și a da cât mai multe sfaturi părintești atât de necesare elevilor seminariști, viitori preoți, în seama căroră va fi dată mântuirea sufletească, ba —

vanghelist Luca (în cap. III v. 3) ni spune că Mântuitorul, Căruia I se raportase despre uciderea Galileienilor, al căror sânge Pilat l-a amestecat cu jertfele lor, a zis: „De nu vă veți întoarce și de nu vă veți pocăi, toți așa veți pieri!“.

Iată, iubiților, numai din câte mi-am adus aminte, ce amenințări strașnice și categorice stau asupra capului păcătoșilor incorigibili. Dincontră, femeiei păcătoase, care a turnat mir pe picioarele Mântuitorului și le-a șters cu părul capului ei, îi zice: „Iartă-se ție păcatele cele multe“, — asemenea lui Zacheu: „astăzi se făcu mântuire casei acesteia...“.

Vra să zică, iubiții mei, nicăiri nici o scăpare, nicăiri nici o mântuire, decât în căință și pocăință sinceră și mărturisire a tot ce a greșit omul. Adevăratul creștin trebuie să se mărturisească și să se uniască cu Iisus Hristos prin împărtășire de 4 ori pe an: 1) În postul Sf. Apostoli, 2) În postul Adormirii Maicii Domnului, 3) În postul Nașterii Domnului și 4) În postul Patruzecimii; și de nu poate — din diferite piedici, macar odată pe an și anume în postul mare. Viitorilor preoți — seminariștilor deci, li se cere aceasta în toate posturile, însă, spre a se pregăti pentru împărtășirea așa de deasă din timpul preoției.

Să nu credeți, dragii mei, că dacă ați prins toată învățătura, ce vi se predă în seminar, că dacă v'ați deprins a fi oameni de ordine, binecrescuți așa zicând, că dacă veți ajunge să țineți piept în discuțiunile teologice cele mai subtile cu cei mai iscusiți necredincioși, cari v'ar ispiti în viața voastră, că, dacă, cu alte cuvinte, ați ajunge desăvârșiți știutori în ale teologiei, să nu credeți zic, că cu aceasta ați căpălat tot ceea ce trebuie, că ați făcut deajuns spre a fi buni preoți, buni teologi. Creștinii cei mai buni, dragii mei, aceia sunt și cei mai buni teologi; căci „inima“ face pe teologul

adevărat. De prisos să vorbești despre Dumnezeu, dacă nu crezi în El, dacă nu dai exemplu de bun creștin!

Deci, acum, iată iubiții mei, iată frații mei, ca un bătrân sfătos grăesc vouă și vă îndemn, vă rog, în Numele nemincinosului Dumnezeu, acum când suntem în postul Nașterii Domnului, când ne pregătim să auzim pe Ingeri cântând: *slavă întru cei desus lui Dumnezeu Celui ce s'a născut*, mergeți cu încredere la duhovnic, spuneți limpede și fără sfială tot ce apasă pe conștiința voastră, ca să vă ușurați; și nu ascundeți nimic, căci duhovnicul nu este decât mijlocitor între voi și Dumnezeu. El n'are sabie, el nu omoară, ci deșteaptă conștiința datoriei de creștin; el primește asupra-și greșalele tale și cere dela Dumnezeu iertarea celor ce greșesc; el nu este un defaimător, ci un compătimitor; el ascultă mărturisirea ta, tace din gură, chiar de-ai fi cel mai păcătos, dar plânge greșala ta și dorește, ca și Dumnezeu, îndreptarea celui ce a greșit, căci este chiezeșiu al tău înaintea lui Dumnezeu. Inchipuește-ți că te duci la doctor. Oare nu-i vei spune tot ce te doare și cum te muncește durerea? Oare ai vrea să ieși dela el tot nevindecat? Spune și duhovnicului ca și doctorului tot, căci și el este doctor vindecator de boale sufletești, cari dor, cari muncesc pe om, mai rău decât boalele trupești! Omul, a cărui conștiință nu e tocită, nu doarme, o știe aceasta. Și oare, voi, să n'o știți, să n'o simțiți?! Să nu ascundeți nimic, căci altfel *îndoit păcat veți avea!* Să nu fie.

Și încă un sfat: te-ai mărturisit fiule, ai spus tot ce-ai avut pe inimă. Acum, cutremură-te de păcat; și să nu te mai întorci iarăși la el; căci păcatele nici un folos nu aduc, ci mai ales aduc neputință, boală, sărăcie, scârbe în această viață; iar în cealaltă, arvonesc osândă veșnică și munca iadului! Păcatul întunecă mintea celor ce învață carte, căci el ocupă locul științii

pe care ți-o dă profesorul; păcatul stă grecește — vorba românului — și știința, sfaturile bune rătăcesc pe-afară de câmara minții!

Încă ceva: porunca duhovnicului trebuie îndeplinită cu sfințenie. Unii dintre voi, vor fi păcătuți mai ușor, alții mai greu; poate și de acele cari opresc dela împărtășire. Unora, li s'au pus îndatoriri mai ușoare, altora, mai grele. Toți să vă îndepliniți, să vă faceți canonul; căci în zadar primești rețeta dela Doctor, în zadar cumperi doctoria, dacă nu te ungi la rană. Boala nu trece și tu-ți pierzi și banii și viața. Cine câștigă în cazul acesta? Doctorul și spițerul. Dar în cazul nostru, în boalele sufletești, cine câștigă? Unul singur, care jubilează că te-a putut pune la mână — diavolul.

Și după ce ți-ai făcut canonul, mergi la altar și unește-te cu Hristos prin împărtășire și așa vei dobândi ușurare, liniște sufletului și sănătate.

Iar cei ce ar fi opriți dela împărtășire, să nu îndrăzniască a se apropia de trupul și sângele Mântuitorului, căci unii ca aceia ca al doilea Iuda, care a vândut pe Hristos, sunt socotiți și plata aceluia vor lua! Să ne temem, iubiții mei, mai mult de Dumnezeu de cât de oameni. Chiar dacă — din nenorocire — ar fi cineva dintre voi în categoria 'cestor din urmă, să n'aibă rușine nici frică de nimeni, care l-ar vedea respins dela împărtășire, ci să deplângă starea în care l-a aruncat păcatul și să pună gând și început bun de îndreptare.

Așa dacă veți face, dragii mei, vă veți împăcă și vă veți uni mai mult cu Sfânta Biserică a Mântuitorului Nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună și Tatălui și Duhului celui de viață făcător în vecii vecilor, Amin.

19 Decembrie 1912

CUVANTARE

ținută la sfințirea unui clopot, după războiu,
în locul celui răpit de nemți în 1917
la biserica „Sf. Impărați Constantin și Elena”
(3 Maiu st. n. 1919)

FRAȚI CREȘTINI,

Asistăm azi la sfințirea clopotului nou, pe care buna creștină și enoriașă, D-na Constantinescu, l-a dăruit bisericii din enoria sa „Sf. Constantin”, în locul celui răpit de nelegiuirii noștri dușmani, în războiul actual mondial, cât au ocupat, prin silnicie, cele trei părți din scumpa noastră Românie.

Eu, care am avut cinstea să fiu poftit ca să officiez sfințirea acestui clopot, socotesc că-i bine să vă spun câteva cuvinte asupra originii și întrebuințării clopotelor în biserica noastră creștină, ca obiect sfințit și de chemare la rugăciune.

Fără îndoială, iubiților, că, dintre toate semnalele de chemare la rugăciune: ca tochița de lemn, pe cari o auzim în taina nopții, împrejurul sfintelor mănăstiri, toaca mare de lemn din clopotnițele tuturor sfintelor lăcașuri Dumnezeuști, toaca de fier, etc. cel mai armonios și plăcut este sunetul clopotului. — Cine a vizitat Episcopia de Argeș, Episcopia de Roman, Mănăstirea Neamț, Soborul din Chișinău etc. și n'a rămas mișcat,

până în adâncul sufletului de muzica armonioasă, de arta și de evlavie, care robesc, schimbă, îmblânzesc și prefac, orice inimă; de auzul clopotelor în liniștea nopții, ori în diminețile și serile de rugăciune ?!

Dar să vorbim despre origina clopotelor și întrebuințarea lor în biserica creștină.

FRAȚILOR,

Asupra acestei chestiuni sunt mai multe păreri:

Unii cred că clopotele datează în biserică, chiar din timpul lui Constantin cel mare, cam de pe la 300 după Hristos; dar că ele existau încă cu mult înainte, sprijinindu-se pe faptul că ar fi existat deja la Egipteni.

Aron, fratele lui Moisi, purta clopoței la mantia lui de arhiereu al legii vechi.

Plaut, vestitul poet comic al Romei, vorbește despre clopot, pe care-l numește „*tintinabulum*“, căutând să imiteze sunetul onomatopeic, ce se aude la trasul lui.

În biserica creștină, unii susțin că clopotul s'a introdus mai târziu de epoca lui Constantin cel mare, adică pe la 431 d. H. de Paulin de Nola, și anume în *Campania*, de unde clopotul s'a și numit „*campana*“, „*cambana*“, ori și „*campanola*“.

În fine alții, au alte păreri, asupra cărora trecem.

Stabilit și sigur este că, obiceiul *de a se sfinți* clopotele, cum facem și noi azi, există în biserica creștină de occident depe timpul lui Carol cel Mare. Oficial, însă, clopotele s'au introdus întâi în Roma, la 968, d. H., când se dădu unui clopot din Lateran numele de Ioan, după numele și în onoare episcopului de atunci Ioan XIII (965 — 972).

În orient, clopotele s'au introdus abia în secolul al IX (865), când *Ursul* patricianul, dogele Venetiei, trimise în dar, împăratului bizantin Mihail, douăsprezece clopote, cu foarte frumoase sunete; iar împăratul a

rânduit ca ele să fie așezate în clopotnița bisericii „Sfânta Sofia“.

Deatunci și până azi, sunetele dulci și tainice ale clopotelor, înveselesc pe creștini când îi adună în Duminici și Sărbători la rugăciune, îi cheamă la realitate arătându-li nimicnicia omenească, prin sunetul lor lugubru și jalnic, când vestesc moartea cuiva; și tot sunetele clopotelor, apără de tempeste, vestesc molimele ori pe dușmanii cari năvălesc asupra lor și, înfine ele îmbărbătează pe creștini, asupra vrăjmașului care li atacă moșia și legea. Tot ele au fost, la noi, acelea, cari în noaptea memorabilă de 14 spre 15 August, 1916, în tăcerea și liniștea tainică a firii, a deșteptat pe fiii noștri, pe tot românul vrednic de a purta arma, să încalece creasta Carpaților, pentru a dezrobi pe frații noștri de sub robia străină, *să-i deștepte din somnul cel de moarte, în care-i adâncise barbarii de tirani.*

Dar, vai! Clopotele noastre au fost sortite să sufereurgia teutonului, care s'a năpustit cu lovituri de ciocane pe ele, le-a spart, *le-a furat* și a făcut din ele gloanțe ucigătoare, pe cari le-a îndreptat contra fiilor noștri.

Nu le-a ajutat, însă, Dumnezeu să săvârșiască crima; gloanțele făurite din clopotele noastre, i-au rănit tot pe ei și i-au rănit de moarte! Aceasta nu este altceva, iubiților, decât dreptatea dumnezeiască.

Vrăjmașii noștri *„s'au împiedicat și au căzut, iar noi ne-am sculat și ne-am îndreptat“*, cum zice *proorocul David*. Azi ne refacem și am început-o cu bisericile. E îmbucurător că toate bisericile își toarnă clopote din nou. Și e semnificativ, că noile clopote se toarnă din bronzul tunurilor dușmane!

Biserica Sf. Constantin, *din Calea-Plevnei*, (nume predestinat) își sfințește azi clopot nou. Mulțămită piozității D-nei Elena Constantinescu, enoriașa acestei bi-

CUVANTARE

ținută cu ocazia serbării patronului

Reg. 4 Vânători

Domnule General,

Domnilor Ofițeri,

Soldați,

Ne găsim astăzi în *Cazarma Reg. 40 Călugăreni*. Acest nume sfânt — Călugăreni — ne evocă timpurile de strălucire și de vitejie a oștilor române. El ni aduce aminte și de cel mai viteaz dintre vitejii Voevozi ai neamului nostru, de Mihai Vodă, acel neînrânt și neobosit luptător pentru înfăptuirea unității noastre naționale. Și, acele timpuri de glorie, pe cari le-am păstrat veacuri întregi în mintea și inima noastră, ne-a fost dat nouă, generației de azi, să le vedem cu ochii, reînviind în desăvârșita lor splendoare.

Lupta dela Călugăreni, începută de Mihai Viteazul la 16 August 1595, și înfrângerea Semilunii, care-și pusese toată nădejdea în trufașul Vizir Sinan Pașa, este o justă profeție a celor ce erau să se întâmple — și s'au și întâmplat după 3 veacuri. Este o profeție, pentru că, precum luna August din 1595, prin înfrângerea lui Sinan Pașa, a pregătit sărbătoarea dela Alba-Iulia, în care s'a consfințit unitatea noastră națională, sub sceptrul lui Mihai Viteazul, tot așa luna

August din 1917, prin înfrângerea la Mărășești a spărgătorului de fronturi — teutonul Mackensen, a pregătit și a împlinit România Mare sub un singur sceptru — al lui Ferdinand I, iubitul nostru Suveran.

Sunt visuri, cari demulțori nu se realizează — sau întârzie și se pierd în întunecimea veacurilor. Visul nostru, însă, s'a împlinit, mai curând decât ne așteptam, ba încă, chiar când și cum nu ne așteptam.

Poezia Marelui nostru poet, actualmente sfetnicul scumpului nostru Suveran, „Avem un vis neîmplinit“, a fost făcută cu atâta durere de inimă și rugăciune tainică către Cel ce ține destinele popoarelor, încât durerea și călduroasa lui rugăciune a fost auzită de Dumnezeu, și forma negativă a poeziei lui Octavian Goga, va rămânea bună numai pentru istorie, căci în ea se cristalizează durerile neamului nostru românesc, sub domnia vitregă a urmașilor lui Atila; astăzi însă, dela un capăt pânăla celalt al României Mari, tot Românul cântă „avurăm un vis, ce s'a împlinit!“. Și acest vis s'a împlinit în zângănitul armelor și bubuitul tunurilor noastre cu ale dușmanilor noștri. Recunoștință vitejilor noștri ostași, dela Vodă pânăla soldat, cari s'au luptat cu bărbăție și, cei ce-au avut norocul să supraviețuiască, ne-au adus în mâni, *darul* neprețuit — România-Mare.

O lacrimă pe mormintele celor ce-au căzut vitejește pe câmpul de războiu. Ei și-au câștigat o îndoită Patrie: fericită — Patria pământească — România întregită, și Patria Cerească — unde s'a înscris veșnica lor pomenire.

D-le General,

D-lor ofițeri și soldați,

Serbând azi Patronul Reg. 4 Vânători, serbăm însăși izbânda neamului nostru.

Nu cunosc actele de vitejie ale acestui Regiment dar — desigur, el a făcut minuni și jertfe demne de toată recunoștința noastră.

Știu atât că, cei ce s'au gândit să iea ca patron al Regimentului 4 Vânători, pe doi dintre apostolii cei mai mari ai creștinismului, pe Petru și Pavel, au fost pătrunși de adevărul că, înșiși acești sfinți bărbați, n'au fost altceva, decât niște luptători pentru un ideal sfânt.

Precum ostașii se luptă pentru neam, țară și lege, tot așa și Sfinții Apostoli au dus luptă duhovnicească pentru lățirea și propășirea învățăturilor Divinului Iisus — ideal sfânt, pentru care s'au jertfit și aceia, ca și atâtea generații după ei, între cari poporul nostru are un loc de frunte.

D-voastră, urmașii vitejilor noștri strămoși, urmărind aceste idealuri frumoase, vă puteți mândri, cu roadele, pe cari le-ați câștigat, întocmai ca și Patronii Reg. Dv., cari au biruit și au câștigat lumea, pentru o viață nouă — viață de dreptate și de dragoste, care, dea Dumnezeu, să se sălășluiască în inimele noastre ale tuturor; pentru binele, propășirea și fericirea scumpei noastre Dinastii, a iubitei noastre Patrii și desăvârșirea dragostei noastre, „întru legătura păcii“.

Trăiască Regimentul 4 Vânători, în frunte cu vitejii lui comandanți, în veci biruitori.

29 Iunie (st. v.) 1920

Diaconul Grigorie Nicolau
Episcopia de Roman
1 8 8 9

CU PRILEJUL NAȘTERII DOMNULUI

Omul, păcătoșit aproape din ceasul zidirii sale, devine rob păcatului pe zi ce trece. Neascultarea lui Adam și Eva, îi aduce din partea lui Dumnezeu o pedeapsă îndoită: *isgonirea* din raiul fericirii, și *moartea*, nu numai a lor, ci a întregului neam omenesc.

Afară din grădina Edenului, Adam și Eva își încep suferințele.

Dreptatea dumnezeiască condamnă pe Adam la chinurile muncii din greu. El trebuie să muncească pământul, ca să-și agonisească hrana lui și a Evii. Dar munca lui era să fie stearpă și blestemată. În loc de roduri bune și îmbelșugate, pământul îi va produce spini și pălămidă — buruieni fără de rod, buruieni înțepătoare și otrăvitoare. Pentru stârpirea lor, Adam e osândit să verse sudori multe, să-și trudiască trupul, să-și frângă inima de dureri sufletești. Eva cea dintâi neascultătoare, victima șarpelui, avea să nască fii *întru durere*. Ea 'și pierde egalitatea cu soțul său, cu care în raiu își împărțea fericirea deopotrivă și devine roabă, supusă lui.

Acești fii ai neascultării, desmoșteniții fericirii raiului, se supun soartei pe care și-au agonisit-o singuri, nasc fii, moștenitori ai aceleiași soarte, sufăr asprimile timpului, golătatea și foamea; trăiesc cu groază în suflet de frica fiarelor, acum sălbătice și, nu au unde să-și plece capul. O făgăduință doar îi mângâie: „*sămânța femeiei va zdrobi capul șarpelui amăgitor*“. Dumnezeu, pedepsindu-i pentru neascultare, se milostivește și le face această făgăduință.

Dar, păcatul e tot păcat. *El* pune mâna pe toți urmașii lui Adam și Eva. Ei ajung și criminali. Cain omoră pe fratele său Abel. În timpul Patriarhilor, Iosif scapă, numai prin minune, de cuțitul ucigător al fraților săi, care, însă, îl vând negustorilor Filistenii.

Ochii lumii orbesc, nu mai văd pe făcătorul cerului și al pământului. Omul se închină soarelui, lunii, fiarelor, pietrelor, trăsnetului. Se înlocuește Ziditorul cu zidirea.

Toți s'au abătut, împreună netrebnici s'au făcut...

Alăturatu-s'au cu dobitoăcele cele fără de minte și s'au asemănat lor.

Aceasta a făcut omul și nu era miluitor și nici milostivitor spre săracii lui. (Psalmi).

Dar, Dumnezeu zice: *„Zidirea mea nu voi să piară, ci voi să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină“.*

În două chipuri, pe două căi se putea aceasta :

Ori, omul să se înalțe la Dumnezeu; ori Dumnezeu să se pogoare la el. Cea dintâi cale era cu neputință, pentru că, omul era îngreuiat de păcat: cea de-a doua, a fost cu putință.

Și, când a venit plinirea vremii, când era să se îplinească proorocia lui Isaia, care vestia noroadelor că *„o fecioară va lua în pânțe delă Duhul Sfânt și că va naște fiu, care era așteptarea neamurilor și că el va mântui pe poporul său de păcatele lor“.* Iată o familie săracă — bătrânul Iosif — și Fecioara Maria logodnica sa, dintr'un sat numit Nazaret, tocmai din fundul Galileii aștepta nașterea unui prunc.

Dar porunca Cesarului August, ca toți supușii împărăției sale, să meargă să se înscrie în registrele cetății în cari s'au născut îl îngrijora. Ei trebuia să meargă tocmai în Iudeia la Bethleem, locul lor de naștere. Vremea rea, calea lungă, sărăcia și grija că Maria își aștepta ceasul să nască, îl neliniștea. Dar, amintirile frumoase ale copilăriei și tinereții sale; încântătoarele locuri ale Iudeii, și împrejurimilor Bethleemului, îl atrăgeau.

Aci era mormântul Rachelii soția patriarhului Iacob; aici Ruth a cunoscut pe soțul său Booz cu care a născut pe Obed; aici Obed a născut pe Iessi, și Iessi pe David strămoșul logodnicii Maria, din care să nască Iisus, care se va chema Hristos [Mat. I 16].

Aceste amintiri scumpe, au risipit toată grija lui Iosif și, supunându-se poruncii împărătești, după câte-va zile sosiră în Bethleem.

Aici, lume multă, „și nu era niciun loc de sălășluire“ (Luca II 7). În apropiere, era o peșteră umedă și friguroasă, o iesle, cu puține paie și câteva animale dormind.

Iosif și Maria intră în peșteră și *împlinindu-se vremea, Maria a născut pe Fiul ei cel întâi născut și L-a înfășat în scutice și L-a culcat în iesle* (Luca II 7).

Acesta era așteptarea neamurilor, Mesia Hristos, Mântuitorul lumii și Bethleemul doarme fără grijă și fără să știe, că a închis porțile Împăratului Slavei. Îrod, proconsulul Iudeii petrece și se desfată în palatul său măreț.

Cesarul August se veselește, că a supus întreaga lume sub stăpânirea sa și — doar — încă n'a numărat-o să știe câți supuși are. *Iar Împăratul cerului și al pământului, tremura într'o peșteră de frig, pe puține paie și înfășat în scutece, ca orice sărac!*

* * *

Mântuitorul nostru Iisus Hristos născându-se din Fecioara Maria, a schimbat fața lumii cea plină de păcat. Iisus a împăcat cerul cu pământul. Dușmănia dintre neam și neam, dintre cetăți și sate, dintre familii, dintre om și om, s'a curmat, pacea pe pământ s'a arătat, căci *El este pacea cea adevărată.*

Dar, să ni aducem aminte că abia se născuse—El Mântuitorul nostru și lumea de atunci, i-a și jurat moartea.

„*Mergeți, și dacă-l veți afla să veniți să ne spuneți și nouă ca și noi, mergând să ne închinăm Lui*“, au zis Magilor puternicii stăpânitori ai Iudeii. O nefericiți, o nemernicii! Gândul lor era diabolic. Ei voiau să-l suprimă, căci li se părea că li surpă puterea. Pe el nu'l-au omorât, căci nu venise vremea. Această crimă o vor face mai târziu; dar au omorât, 14000 de prunci nevinovați, ca — doar — între aceștia vor omori și pe Cel ce venise, ca lumea *viață să aibă și mai mult să aibă.*

Și noi, astăzi, ce altceva facem? Nu umblăm și noi, cu sabia minciunii, cu sabia intrigii, cu sabia urii, ca să aflăm și să ucidem pe Christos Mântuitorul?

Nu vedeți în lumea mare: dușmănie între națiuni, dușmănie între clase, dușmănie între indivizi, între

membrii aceleiași familii, dușmăanii de tot felul: religioase, sociale, politice și altele? Nu vedeți războaie între popoarele cari se laudă cu numele lui Christos, care-l revendică de partea lor, îl monopolizează pentru ei, îl trafică în folosul lor; revoluții, răsturnări de vechi așezări sociale, întronarea epicureismului modern, a comunismului distrugător de familii, ucigător al moralei evanghelice, pe cari ne-a adus-o Christos prin deslipirea Sa dela sânurile părintești, etc ?

Ce sunt toate acestea și alte păcate ca acestea, dacă nu atentate la viața lui Christos ?

Recunoaște, dar, omule că ai rănit dela început și rănești neîncetat pe Christos Răscumpărătorul tău cu dușmăanii și certuri, cu minciuna și clewetirea aproapelui, cu lipirea inimii tale de bogății, cu ne iubirea de frați, de săraci, de văduve și orfani, de bătrâni și neputincioși, cu jurăminte nedrepte, și cu tot felul de păcate și aleargă creștine împreună cu Magii spre Iudeia, care, în românește, se tâlcuiește *Mărturisire*. Du-te la duhovnic și spune-i păcatele care-ți-apasă sufletul. El te va deslega cu darul lui Dumnezeu de greșelile cele de voie și cele fără de voie. Apropie-te, apoi, de *Bethleem*, casa pâinii și a vieții. Urmează creștine *Steaua dela Răsărit*, adică *Cuvântul Sfintei Evanghelii*. Și de vei afla pe pruncul Iisus, prezintă-i daruri; în loc de *aur*, inima ta, curată; în loc de tămâie, sufletul tău neîntinat și, în loc de smirnă, lacrimi de pocăință.

Și, acum, încă un sfat :

Magii, după ce s'au închinat lui Christos în Bethleem, *s'au întors pe altă cale la țara lor*. Așa trebuie să faci și tu, dacă vrei să slăvești Nașterea Mântuitorului tău Iisus. *Altă cale*” să-ți croești. Să nu te mai întorci la calea care te duce iarăși la păcat, la peire. Schimbă-ți viața, schimbă-ți obiceiurile rele, lasă răutatea inimii, fugi de păcatul cleventirii, al vrajbii și te întoarce la Evanghelia Divinului și dulcelui prunc din peștera Bethleemului și vin-o să cântăm cu toții :

„*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace*”.

(25 Decembrie 1921)

CUVÂNT

la înmormântarea Preotului GH. MIHĂLCESCU — Brăila

„Fie, Doamne, voia Ta“.

Mateiu VI 10

Jalnică adunare,

Intre durerile și suferințele acestei vieți, locul cel din-tăiu îl ține moartea. Sf. Scriptură o numește „Regele spaimei și al groazei“. Și — moartea e groasănică și înspăimântătoare, nu numai când își întinde spre noi mâinile ei de ghiață, ci mai ales atunci, când desparte pe părinți de scumpele lor odrasle, pe soți unul de altul. Moartea seceră pe împărat ca și pe servitorul de rând.

Înainte ei, cad deopotrivă: micuțul nevinovat, bătrânul încăruntit și gârbovit de greul vieții, ca și tânărul, care se află în floarea vârstei.

Moartea culege pe locuitorii orașelor mari, ca și pe cei dela sate. Pentru ea, e totuna, dacă ești acasă sau în călătorie. În întunericul nopții, te nimerește ca și în lumina zilei. Nu se uită că ești ocupat sau că te găsești în mijlocul alor tăi, petrecând și veselindu-te.

Ea își află prada, între cei nevinovați, între cuvioși, ca și între păcătoși. Nici cu rugăminți, nici cu plânsete, nu o poți îmblânzi; nici cu bani nu o poți mitui; — moartea e cu noi pretutindenea, ne însoțește în tot locul și nu așteaptă decât momentul potrivit, ca să ne ia în stăpânirea sa.

Dar, oricât de crudă și neîndurată ni se pare moartea, care stoarce atâtea lacrimi și suspine din piepturile noastre, totuș nu trebuie să o socotim ca o ursită oarbă și ca un dușman neîmpăcat al nostru, ci ca o lucrare, în care se îndeplinește voința lui Dumnezeu.

Un împărat intrând, odată, într'o școală dela sate, — a întrebat pe un copil: „Unde este lumea?“.

— „În mâna lui Dumnezeu“ — răspunse copilul, foarte nimerit. Noi suntem în mâna lui Dumnezeu.

Deci, dacă El chiamă la sine pe iubiții noștri, să nu murmurăm, ci să ne plecăm voinții Lui.

Un fericit părinte, vorbind despre nimicnicia acestei vieți pământești, zice, între altele: „Zilele noastre dispar ca umbra, se schimbă ca luna, înfloresc ca floarea și iute se usucă“.

Intr'adevăr, scurte sunt zilele noastre pe pământ. Cu fiecare pas ce-l facem în viață, ne apropiem de moarte; unul ca tânăr, altul ca bătrân, unul după suferințe îndelungate, altul fără nici o suferință; cu un cuvânt, tot omul trebuie să moară, pentru că așa este hotărît de Dumnezeu.

Jalnică adunare,

Unii din locuri mai depărtate, alții mai din apropiere, rude și prieteni, ne găsim astăzi împrejurul sicriului, care cuprinde rămășițele aceluia ce a fost Preotul Econom Gheorghe Mihălcescu. Prea de curând plecat dintre noi, ar fi să disperăm, dacă Sf. Scriptură nu ne-ar alina durerile, cu mângâerile și învățăturile sale.

Preotul Econom Gheorghe Mihălcescu „plăcut Lui Dumnezeu făcându-se, l-au iubit și viețuind între păcătoși — s'au mutat.

Răpitu-s'a, ca să nu schimbe răutatea mintea lui — sau înșelăciunea să înșele sufletul lui; că plăcut era Domnului sufletul lui; pentru aceia s'a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății“. (Înțelep: Solomon IV¹⁰ XI¹⁴).

Preotul Econom Gheorghe Mihălcescu, fiul suferinței, s'a lămurit ca aurul în ulcea, în suferințele sale și s'a făcut plăcut Domnului. Sufletul lui de elită, a pornit către el îndurarea dumnezeiască și l-a mutat dintre păcătoși.

Născut în 1866 din familie preotească, rămas orfan la vârsta de 5 ani, a fost luat sub îngrijire de un unchiu al său, tot preot. Școala primară a făcut-o în acest oraș, pe care l-a iubit și l-a dorit totdeauna — probă, că aici a și voit să-și petreacă bătrânețele.

În 1882, intrând în Seminarul din Galați ca bursier, termină cele 4 clase inferioare, cu succes, în 1886 și, imediat, se întoarce în Brăila, luând postul de cântăreț l-iu la Biserica Sf. Impărați, unde cu vocea-i frumoasă și măestrită, înalță sufletele credincioșilor, spre cele dumnezeiești. Dar această situație, nu-l mulțumește și după 3 ani, dornic de a pătrunde tainele învățăturii creștine, se prezintă la Seminarul Veniamin din Iași, pentru desăvârșirea studiilor superioare, pe cari le termină în anul 1892.

În 1893, se căsătorește cu Domnișoara Maria Teodorescu din comuna Păunești, jud. Putna și, imediat, este chemat la Episcopia din Galați, hirotonit diacon și numit arhidiacon al Catedralei și copist-arhivar în cancelaria Episcopiei.

Nici această situație nu-l mulțumește și, deși cu mijloace modeste de traiu, el lasă totul din Galați și pleacă la București, unde se înscrie la Facultatea de Teologie. Pentru ca să poată face față lucrurilor și ca să-și poată agonisi științele teologice necesare, în lipsă de alte mijloace în București, primește un loc de cântăreț la Biserica Udricani. Vocea lui frumoasă și calitățile bisericesti, atrag atențiunea Chiriarhiei metropolitane și, așa, vedem pe tânărul diacon Mihălcescu, făcând podoaba Bisericii Amza. Iar de aici, tot ca ur-

mare a vredniciilor sale bisericești, trece, printr'un concurs strălucit și în vederea unei situațiuni materiale mai satisfăcătoare, ca Diacon al Bisericii „Madona Dudu“ din Craiova. Nu târziu, Chiriaria locală convingându-se de meritele sale, deși încă Diacon, îl numește Revizor Eclesiastic al Eparhiei Râmnicului Noului Severin.

În 1902, diaconul Mihălcescu este hirotonit preot — pe seama aceleiaș biserici — în care calitate își continuă slujba de Revizor Eclesiastic; iar la 1906 este înaintat paroh.

Ocupațiunea nemțească, găsimdu-l la postul lui și scaunul de protopop al Județului Dolj, fiind părăsit de titular, care se refugiase în Moldova, Preotul Mihălcescu este solicitat de însăși preoțimea Doljeană să primească locul de Protoiereu. Conștiinciozitatea și iubirea sa de frați, este, și astăzi, vie în mintea clerului Doljean.

Acesta este Preotul Mihălcescu Gheorghe, ca slujitor al bisericii.

Ca soț și părinte, scumpul nostru dispărut a fost pildă de iubire și jertfă. Dar sbuciumul și multele desamăgiri — din această viață pământească, deși l-au atins grav, totuș nu l-ar fi răpus, dacă n'ar fi survenit o lovitură în însăși familia lui. Cu două odrasle a fost binecuvântată de Dumnezeu, familia Preotului Mihălcescu: Milica, pe care în dragostea lui de părinte o numea „*Milane*“, — când o chema să-i facă vreun serviciu — și Margareta.

Milan, însă — în floarea tinereții, la 19 ani — în mai puțin de 4 zile, cade — tristă coincidență — răpusă de aceeaș boală, care a doborât azi la pământ pe scumpul ei părinte. Aceeaș inflamație a subglotei — aceeaș intervenție chirurgicală — trimite în mormânt pe Milica.

De atunci — la Craiova și oriunde l'am întâlnit, ca și acum o săptămână, în București — n'am văzut la

Preotul Econom Mihălcescu, decât lacrimi și suspine amestecate cu cuvântul de *Milan*. Și dacă el și-a mai târât lanțul durerilor până astăzi, aceasta se datorește ultimei sale mângâeri — dragălașa Margareta — „nenea” — cum obișnuia el s'o cheme, care cu dragostea și devotamentul ei de fiică iubitoare, nu cruța nimic, pentru a-i intra în voie și a-i face zilele fericite. Iar sprijinul cel mai deaproape se datorește iubirei nețărmurite, ce, în toată viața, i-a arătat scumpa sa soție, care, deși deopotrivă lovită de nenorocirile familiare și supărările vieții, a fost dăruită de Dumnezeu cu tărie sufletească, mai mare, se vede anume, pentru ca să poată duce mai departe opera lor familială și să vadă, măcar ea, cu ochii, fericirea scumpei lor odrasle Margareta¹⁾.

Acesta este Preotul Mihălcescu, ca soț și părinte.

Nemângăiată Familie,

Trupul scumpului vostru Ghiță — plăsmuit din țărână, în țărână se va preface; — sufletul lui, însă, sus în sânurile lui Abraam — va gusta pacea și liniștea de care el n'a prea avut parte în această lume și, în acel loc de neturburată fericire, el, Preotul lui Dumnezeu, va ruga cerul să vă mângâe și să vă ocrotească cu puterea Sa.

Păstrați-i amintirea neștersă și aveți încrederea că în ceruri ne vom revedea, căci scris este: „Dacă moartea trupească ne desparte aici pe pământ, suntem totuș, una, la Dumnezeu.

Ș'acum, iubite Ghiță, — eu și Toader, — frații tăi de cruce, cum ne numeai totdeauna, depunem pe fruntea-ți rece ultimul nostru sărut și, cu inima strânsă de durere, zicem: mergi în pace și te odihnește acolo, unde nu este durere nici întristare nici suspin, ci viață fără de sfârșit.

A M I N

1) În ziua de 26 Decembrie 1925, moare și Margareta.

BISERICA ȘI ȘCOALA¹⁾

Cuvântare ținută la întemeierea clădirii Corporației meseriașilor din Constanța

Eroica armată română, în frunte cu viteazul și gloriosul ei Căpitan — M. S. Regele nostru Ferdinand I — și sub nemijlocita comandă a bravilor ei ofițeri, a întins hotarele țării noastre, până aproape peste tot, unde se aude dulcele graiu românesc.

Generoasa jertfă de viață a celor opt sute de mii de viteji, ai țării noastre, ni-a dat România-Mare.

Dar, ceeace a însuflețit pe acești opt sute de mii de fii ai patriei, să se arunce în luptele, cari aveau să aducă îndeplinirea visului nostru milenar, vis după care au oftat și moșii și părinții noștri, au fost, mai cu seamă, cele două instituțiuni, cari dau viață și tărie, atât individului, cât și alcătuirilor sociale: *Biserica* și *Școala*.

Am zis *Biserica*, întâi și apoi după ea, *Școala*, pentru că aceasta din urmă este fiica celei dintâi.

În Biserica noastră ortodoxă națională strămoșească, a răsărit mai întâi sămânța învățăturii; în ea, în tinda ei, au învățat străbunii noștri și bucoavna, dar tot în tinda ei au învățat moșii și stră-

1) Din ziarul „Dobrogea Jună” No. 255 din 30. X. 1923

moșii noștri: iubirea de neam, de lege și de patrie, precum și de stăpânire; și au învățat acestea, nu din gura vreunor savanți, ci din gura unora ca Isaia Du-hul, cel „cu o mână de carte, dar cu un car de minte“.

Dela o vreme, când fiica — Școala — s'a întărit și a mers singură pe picioarele ei, Biserica a rămas în rolul său de mamă duhovnicească, iar Școala și-a luat rolul de pedagogă; una încălzea sufletele, iar alta lumina mintea neamului nostru.

Iată cele două instituțiuni de viață ale scumpei noastre țări, la căldura și lumina căroră, s'au dezvoltat sentimentele iubirii de neam și de lege, până la războiul de desrobire a fraților noștri subjugăți veacuri. Iată cine a făcut *România*

Dar, cuvântul *România Mare* sună frumos ureche și gâdilă plăcut inima noastră; totuși nu de ajuns atâta. Trebuie să avem siguranța zilei mâine; iar aceasta n'o putem avea dacă pe lângă *România Mare*, nu vom avea și *România*

Pentru aceasta, avem nevoie de noi factori muncă și îmbogățire, pe alt teren, pe cel căci nu fără dreptate s'a zis: *că valoarea și prestigiul unei țări, întocmai ca și a individului în parte, se socotește după numărul învățaților ei și după bogățiile, pe cari s'a străduit să și le agonisească.*

În țara noastră, țară eminentă agricolă, până mai ieri, nu se putea vorbi de alt izvor de bogăție, dacă și aceasta putea fi numită *bogăție*, dat fiind că, strămoșii noștri, munciau atâta pământ, cât să facă produse pentru hrana casei. De ceeace numim noi azi *export* însă, nici vorbă nu putea fi până mai încoace. Dar, când nevoile s'au înmulțit; când viața de stat a luat ființă și la noi; când am avut nevoie de biserici pentru rugăciune, de școli pentru învă-

țatură, de căzărmi pentru armată; când gusturile ni s'au mai rafinat și am dorit case mai mari și mai frumoase etc., atunci a apărut — cu necesitate — alt factor de viață în țara noastră. Orășenii, de data aceasta, deocamdată, depe la vre-un străin: Venețian, ba chiar și Sârb, apoi unul dela altul, au început a învăța: cum se lucrează lemnul, cum se fabrică cărămida, cum se bate fierul, cum se cioplește piatra, cum se construște o clădire, cum se face carul, cum se tăbăcește pielea, cum se face încălțăminte și îmbrăcăminte etc., iar această clasă de orășeni s'au numit *meseriași*.

Înțelepții conducători ai țării, văzând necesitatea și importanța acestei clase de cetățeni, cari cu brațele și mintea lor, produc un nou izvor de bogăție, le-au pus la îndemână școlile necesare.

Cu chipul acesta, am putea vorbi, și la noi, de o industrie națională.

Dar, pentru bunul mers și sigura dezvoltare a acestui început de industrie în țara noastră, era nevoie de puteri unite și de o singură conducere și, iată, necesitatea de Corporații.

Unde-i unul, nu-i putere; unde-s doi, puterea crește, — zice Alexandri.

Ceeace, dedemult, erau în stare primitivă, stărostiile cu breslele lor, sunt azi bine organizate, aceste Corporații, în țara noastră,

În Constanța, meseriașii își clădesc această frumoasă casă, unde se vor aduna și vor chibzui asupra mersului bun și cu folos a breslei lor.

IUBIȚI MESERIAȘI,

Ați început clădirea unui măreț local pentru corporația voastră, — și ați început-o bine, creștinește,

căci, iată, prima piatră, o așează și o tencuiește Biserica strămoșilor voștri și Stăpânirea.

P. S. Episcop Ilarie, părintele nostru duhovnicesc, este chemat la trebile cele mari ale țării, la București.

P. S. Sa, cu regret lipsește din mijlocul vostru și prin mine, Vicarul Său, vă adresează binecuvântările Sale și urări de *ceas cu noroc*.

Zidiți o casă, unde vă veți aduna de câte ori va fi nevoie și unde veți așeza birourile Corporației.

Sunteți fii ai Bisericii lui Iisus Hristos, sunteți copiii iubiți ai țării.

Nu uitați, că toți suntem făptura unuia și aceluiași Creator, pe care-l adorăm cu duhul și cu adevărul.

Țineți socoteală că veșnicul Dumnezeu este Dumnezeu al păcii, al dragostei între frați, al iubirii de neam și de patrie.

Puneți întru inimile voastre cuvintele Sf. Apostol Pavel, care zice: „*Tot sufletul să se supue Stăpânirilor celor mai înalte; căci... Stăpânirile dela Dumnezeu sunt orânduite: și cel ce ascultă de Stăpânire, va avea laudă dela dânsa; iar cel ce nu ascultă, judecată își va lua*”.

Iată, înaintea voastră Biserica reprezentată prin noi, slujitorii Altarului; iată și Stăpânirea dela Dumnezeu, reprezentată prin D-l Ministru al Muncii și Ocrotirilor Sociale.

Fiți siguri, că Stăpânirea — Guvernul cel de azi și cel de mâine — nu dă somn ochilor și genelor sale dormitare. Ea se gândește la toți fiii acestei frumoase și mănoase țări și ajută, cât poate, orice inițiativă, orice mișcare laudabilă pentru o cât mai repede propășire, în toate direcțiile, a României noastre mari și frumoase.

Dar, oricâtă bunăvoință ar avea Stăpânirea, ea nu poate întâmpina toate nevoile mari și urgente, cari se cer în aceste vremuri.

De aceea, colaborarea tuturor factorilor de viață ai scumpei noastre României, e o datorie sfântă. Iar meseriașii români de pretutindeni, sunt o arteră de viață, în organismul nostru social și național și noi cei bisericești, mari și mici, în numele Aceluia care a adus armonia în lume și frăția printre oameni, îndemnul la muncă cinstită și cuminenie, binecuvântăm strădania meseriașilor constănțeni, cu care răspund nevoilor țării.

Așa, iubiți meseriași ai Constanței, să muncim și să fim cuminiți. Asta se cere mai întâi. Munca noastră să fie ca un prinos adus lui Dumnezeu, pentru sănătatea, viața și puterea ce ni-a dat-o, și ca o contribuție generoasă la înflorirea scumpei noastre Patrii.

Iar, pentru acestea, vom dobândi toate bunătățile, pe cari le merităm dela Dumnezeu și dela țară — și vom clădi, pe temelia *României Mari*, și *România tare*, așa cum voi, astăzi, pe o simplă piatră, mică și care nu exprimă decât un simbol al scopului ce v'ați propus să ajungeți, veți înălța — cu ajutorul lui Dumnezeu — o casă falnică și trainică.

Trăiască România Mare și făuritorii ei.

Trăiască Corporația meseriașilor constănțeni.

„Ceas cu noroc“ să dea Dumnezeu.

CUVANTARE

ținută la masa dată de Corporația meseriașilor
din Constanța, în seara de 28 Octombrie 1923,
după punerea pietrii fundamentale a pa-
latului acelei Corporații

IUBIȚI COMESENİ,

Ințelepciunea creștinească a strămoșilor noștri — și'mi pare bine că găsesc în Scitia Minor a Sf. Apostol Andrei, despre care istoria bisericească, spune că a predicat aci, fie și numai în treacăt, Evanghelia lui Iisus Hristos, un substrat creștin destul de îmbucurător și plin de nădejde pentru izbânda noastră celor de azi, în apostolatul pentru care am fost trimiși în aceste părți — știe să ni spuie că ei, strămoșii noștri, în fiecare seară, înainte de închinăciune și culcare, își făceau, ca să mă exprim cu un cuvânt din graiul de azi, bilanțul faptelor săvârșite de fiecare, în cursul zilei.

Și iată ce operații făceau ei la acest bilanț:

Întâi adunau toate faptele bune și le puneau — să zicem — la dreapta. Apoi, pe cele rele — păcatele, și le puneau, desigur, la stânga.

După asta făceau o operație de scădere și anume:

Drept *descăzut* servia suma faptelor bune; drept *scăzător*, păcatele. Restul ce rezulta, hotâra dacă el

a fost un bun creștin în ziua aceea, după cum restul era de fapte bune, adică, dacă descăzutul era — cum se cere — superior scăzătorului; și, atunci bătrânii noștri, se culcau liniștiți și dormiau legănați în visuri frumoase. La din contră, adică, dacă, din ispita diavolului, scăzătorul—păcatele,— se urcă deasupra, drept descăzut, atunci restul nu se mai chemă rest, ci cusur, cum obișnuia să-l numiască Cuconu Mitiță Sturza, sau Lascar Catargiu; și, în acest caz, vai de somnul și vai de visurile, celor cari scoteau cusur la socoteală — la bilanț.

Domnilor, noi, azi toată ziua, nu știu dacă am făcut — careva — vreun păcat; cred că nu, căci nici n'am avut timp; un lucru, însă, știu: am făcut două fapte bune, mari și creștinești.

Ca s'o iau dela cea mai depărtată, am înălțat rugăciuni pioase, pentru sufletele eroilor din comuna Ghiuvenlia și am sfințit monumentul, așa de măestru lucrat de ilustrul fiu al Dobrogei noastre — tânărul Jalea, monument care veșnicește memoria vitejilor, cari, cu sângele lor au plămădit România Mare.

Iar, mai dediminează, sfințirăm temelia unui viitor palat al muncii, în patria lui Ovidiu.

Două acte, și creștinești și naționale-românești; două fapte bune, cari ne vor lăsa sufletul liniștit pentru noaptea asta.

Monumentul dela Ghiuvenlia este o operă națională și el va vorbi dealungul veacurilor generațiilor viitoare, că românul știe să cinstească memoria martirilor săi naționali și să veșniciască jertfa ce au adus acești martiri — eroi pe altarul Patriei noastre, suprema jertfă — acea de sânge, pentru ideia cea mare, visată și urmărită cu atâta dor de înaintașii noștri — desrobirea neamului — strângerea tuturor Românilor din toate colțurile Europii, unde se

aude dulcele graiu românesc, sub un singur sceptru. Este totodată și un monument creștinesc, pentru că el închipuiește și jertfa adusă pe Cruce de Acela, care a desrobit neamul omenesc din adâncul necunoștinții de Dumnezeu, chemând la libertate toată făptura, cum am zis la masa dela Ghiuvenlia.

Monumentul, ce se ridică în strada Ștefan cel Mare, din scumpa noastră Constanța, va sta mărturie veșnică, celor de după noi, că străbunii lor, cari au supraviețuit groaznicului pârjol al războiului mondial, au știut să-și proslăvească eroii și să se înfrățiască la muncă pentru slava scumpei noastre Patrii.

CUVANTARE

**ținută în Catedrala Sf. Episcopii din Constanța,
în ziua de 27 Martie (st. v.) 1924, cu ocazia
împlinirii a șase ani dela alipirea de bună-
voie a Basarabiei, cu patria mamă**

Iubiții mei fii întru Domnul,

Pecât este cunoscută, pe atât este și de adevărată
vorba Sf. Scripturi:

„Dumnezeu, pe cine iubește, pe acela îl și ceartă“.

Da, Dumnezeu ceartă pe cine iubește; dar nu pentru a-l distruge, ci pentru a-i încerca tăria credinții.

Poporul nostru român, a fost îndelungul veacurilor trecute, piatra de încercare dumnezeiască, în așa măsură, încât nu știu dacă se mai găsește altul la fel.

Poate că Dumnezeu, ale Căruia judecăți sunt nepătrunse de mintea noastră, a voit ca, prin suferințele noastre, să ne înobileze, să ne oțelească, să sporiască și să descopere în noi — cu acest chip — virtuțile creștinești și însușirile trupești și sufletești ale rasei noastre.

De nu era așa, poate n'am fi putut străbate, în decursul veacurilor, prin atâtea primejdii și n'am fi putut, — nu numai supraviețui — ci chiar contopi, înghiți, în elementul nostru, atâtea hoarde năvălitoare, cu cari Dumnezeu ne-a certat.

Au năvălit barbarii — nu-i vorbă, — dar Dumnezeu ni-a ajutat și i-am răpus.

Ne-au robit vecinii și ne-au ținut încătușați sute și mii de ani!

Ne-au sărăcit și ne-au iobăgit, până când ne-au spulberat și cenușa din vatră.

Ne-au închis ochii, ca să nu vedem lumina științei, și să pierdem orice noțiune despre origina, despre vița noastră nobilă.

Iar noi, neavând nicio putere, neputându-ne răsvrăti contra „*celor ce ne-au robit pre noi*“, ne-am plâns soarta în blestemuri.

Și am blestemat, nu pe impilatori; căci știam, că aveau putere să ne loviască și în *plânsul nostru*.

Dar, am blestemat hotarele, cari ne despărțiau de frații noștri.

Și am proorocit zilele fericite de azi.

Poporul moldovean, din stânga Prutului, răpit, prin siluire, de țarismul lacom, de altădată, care-și plătește astăzi scump păcatul, n'a rădicat — de frica cnutului — glasul contra despotismului moscovit, dar și-a plâns soarta și și-a proorocit libertatea de azi, blestemând Prutul :

„Prutule râu blestemat,

„Secare-ai în lung și'n lat“.

Apoi, prinzând nădejde de mântuire a cântat:

„Prutul ari vădureli,

„Li cunoaștem noi pi eli,

„Și-om treci la nemureli,

„Nemureli iubițeli,

„*Noaptea* ni videm cu eli.

* * *

„Prutule, dacă'ai seca

„Noi ca frații ne-am avea.

* * *

„Da' ni-om pune noi cândvă
 „Și cu gura l-om secă,
 „Să nu mai fim depărtați
 „De ai noștri iubiți frați“.

Acesta era cântecul și plânsul moldovenilor de dincolo de Prut.

Dincoace, la Iași, Marele Mitropolit Veniamin Costache, pela 1821, arunca blestem arhieresc asupra tiraniei, care despărțise, pe frați de frați.

„Dumnezeule prea 'nalt
 „De ce suferi tirania?
 „Isgonește toți vrăjmașii,
 „Și-i sdrobește cu mânia.

II

„Și în patria cea dulce,
 „Pe toți, Doamne, ne adună,
 „Ca la a Tale Altare,
 „Să putem cânta-împreună“.

* * *

Amintim acestea, onorată asistență, ca să se vadă că durerile poporului românesc, au fost și durerile bisericii noastre naționale ortodoxe: durerile turmei, au fost și durerile păstorilor; că, prin urmare, soarta neamului nostru, a fost grija de căpetenie, atât a clerului secular, ca, de pildă, Popa Șapcă, Popa Farcaș și alții, cum și a ierarhilor Bisericii noastre, ca: Mitropoliții Veniamin Costache, Dosoftei din Moldova și alții. Iar la frumoasa Mănăstire, din împrejurimile Chișinăului, Căpriana, cea zidită de Ștefan cel Mare, și astăzi se vede mormântul Mitropolitului Gavriil Banulescu, de origine român ardelean, mort în 1821, care ajungând ierarh al Bisericii rusești, inima lui niciodată n'a încetat să bată pentru durerile neamului său.

El a știut să hotărască pe puternicul țar, ca să

înființeze Mitropolia Chișinăului și Hotinului, al cărei titular a fost, pentru conducerea sufletească a fraților noștri români moldoveni, smulși dela sânul scumpei noastre Patrii, în 1812.

* * *

Tot aici, la Chișinău, și tot prin 1821, găsim un alt mitropolit — *Grigorie al Ungro-Vlahiei*.

Dar acesta, nu titular, ci *în surghiun*.

Principatele Dunărene erau ocupate de aceiași ruși, cari încătușaseră — nu demult — și pe Moldovenii lui Ștefan cel Mare.

Mitropolitul, opunându-se rechiziționărilor acestor *protectori* nepoștiți, a primit strașnică poruncă, întărită de împărăție: „*părăsind, fără zăbavă, Bucureștiul, să pleci — spre sălășluire — în Basarabia*“.

Aici, el, nu s'a pus pe jălit, ci „*a ajutat neamului și fraților*“, cum zice într'o scrisoare către credincioșii săi din București, cărora le-a cerut și dela cari a obținut cărți românești, pentru a le împărți apoi, la sute de biserici basarabene.

Să mai amintim, iubiților, și cuvintele lui Văcărescu, acel mare patriot, — care cu limbă de moarte a zis:

„Urmașilor mei Văcărești,

„Le las moștenire,

„Creșterea limbei românești

„Și-a patriei iubire“;

Să amintim — zic — muștrările, pe cari le face el Milcovului, în focul lui de a vedea înfăptuită unirea principatelor române, Moldova și Muntenia.

„De unde-ți vine numele

„Pârâu fără putere,

„Ce, despărțirea neamului,

„Tu îndrăznești a cere?

* * *

„Disprețuire frații,

„Dau puteri-ți ne-nsemnate;

„Căci, despărțit ori depărtat,

„Fratele, e tot frate“.

Așa și-au cântat și așa și-au plâns frații noștri despărțiți, ori subjugăți, visul pe care-l credeau *ne-implinit, copil al suferinții, într'al cărui dor au adormit și moșii lor și părinții*.

Și, așa am plâns și noi și părinții, despărțirea de ei, până a sunat ceasul mântuirii;

Până când s'a împlinit proorocia lui Alexandri:

„E scrisă 'n ceruri sfânta Unire,

„E scris 'n inimi cu foc ceresc,

„O! Românie, l'a ta mărire,

„Lucrează brațul dumnezeesc!“.

Ori a lui Niger:

„Hotarele de astăzi,

„Sunt mărgini trecătoare,

„De care timpul râde;

„Căci *el* pătrunde-n taina

„Ursitei viitoare,

„Când ele s'or deschide“.

Dacă dușmanii neamului nostru ne-au răpit sf. libertate, ei nu ne-au putut robi inima.

Sângele, apă nu s'a făcut.

Și, iată, că glasul acestui sânge, a răsunat, mai întâi acolo, unde nici nu îndrăzneam măcar să ne gândim vreodată!

Frații noștri români-moldoveni, de sub robia țaristă, nimeresc deodată, cuvântul „sloboda“ drept libertate și scutură jugul robiei, instituind sfatul țării, și infierând, necredincioșia impilatorilor lor seculari, față de ei înșiși și de frații lor liberi, cer *de bunăvoie și fără condițiuni*, alipirea la Patria mamă.

Nu inzist asupra amănuntelor și împrejurărilor, cari au însoțit acest măreț eveniment.

Alții și, în altă parte, o vor face — desigur tot azi. Eu, după rugăciunile de mulțumire, pe cari Biserica episcopală, din acest colț însemnat al României, plămânul țării noastre, cetatea de *surghiun* a lui Ovidiu, vechiul Tomis, dar de *libertate* a noastră, Constanța, în care trăim pe deplin stăpâni, rugăciuni, pe cari le-a înălțat în fața și asistența sufletească a tot ce are Constanța mai select, ca părinte duhovnicesc, și în numele Prea Sfințitului nostru arhipăstor D. D. Ilarie, binecuvintez, ca ierarh, și laud, ca Român, însuflețirea, pe care citesc pe fețele Dv., azi, când sărbătorim a 6-a aniversare a mărețului eveniment național, al revenirii celei mai înstrăinate și mai oropsite fiice — scumpa noastră Basarabie, la sânul cald de mamă, a scumpii noastre Români.

Să prăznuim cu prăznuire sfântă, amintirea zilei de azi; căci de aici înainte abia, a putut fi vorba de nădejdea Românicilor-Mari. Basarabia, cu gestul său, a dat pildă fericită celorlalte surori ale ei și li-a arătat că a sosit vremea, care eră *să sfințească pe toți: unirea tuturor Românilor sub sceptrul celui mai mare Român, Prea luminatul nostru Rege Ferdinand I.*

„*Slavă Ție, Doamne, Carele ai binevoit așa, slavă Ție.*”

Dar, acum, permiteți-mi și un sfat:

România Mare este fapt îndeplinit pentru noi.

Nu tot așa și pentru vrăjmașii noștri, cari și plâng amarul că li-a scăpat prada din mână.

În afară de hotarele ei firești de azi, suflă vântul unor amenințări, cari ni pot periclita cele mai vitale interese ale viitorului nostru.

În fața acestor primejdii, cea mai patriotică datorie a noastră a tuturor, este să contribuim la închea-

reă celei mai puternice solidarități interne, să muncim din răspuțeri, pentru refacerea țării, să fim cinstiți în oblăduirea intereselor și bogățiilor ei, și loiali, unii față de alții, înlăturând patimile, ura și *oarba neunire*, dintre clasele sociale; căci e constatat că: atâta, și așa vom fi considerați *în afară*, cât și cum, vom ști să ne impunem, prin vrednicia și demnitatea noastră *înăuntru*.

Marele nostru istoric și bărbat Nicolae Iorga, a zis, într'o conferință a sa, că: *în această lume, nu se poate înfăptui nimic statornic, decât numai prin suflele de oameni, cari se iubesc și se ajută*.

Numai așa și noi, cari supraviețuim celor opt sute de mii de eroi ai neamului, cari ni-au dat *România-Mare*, vom fi în stare să creăm și *România tare*.

Altfel, ar fi o impietate față de jertfa generoasă a celor ce și-au vărsat sângele la: Mărășești și Oituz, la Mărăști și Teleajen; și, poate că eroina depe Valea glodului, Ecaterina Teodoriu, cu temperamentul ei virginal, ar fi cea întâia, care ar protesta contra impietății noastre.

Sus să avem inimile, Români.

27 Martie 1924 st. v.

Arhidiaconul Gr. Nicolau
Episcopia de Roman
1896

DE ZIUA EROILOR

Patria recunoscătoare, dela o margină la alta a României-Mari „dela Nistru pân' la Tisa“ și dela Mare până dincolo de Maramureș, este în plină sărbătoare de doliu național.

Dela Rege pân' la cel din urmă ostaș, dela „*Vlădică pân' la opincă*“ toată suflarea româniască, într'un gând și-un suflet, cu mânele la piept, cu ochii trupești, în jos, iar cu cei sufletești în sus — la Cer, înălță rugăciuni pentru veșnica odihnă, în sânurile lui Avraam, cu toți sfinții, a sufletelor celor opt sute de mii de eroi, cari și-au jertfit viața, pentru desrobirea fraților noștri de sub stăpânirea vitregă a străinilor și pentru înfăptuirea visului nostru milenar — unirea tuturor Românilor, sub stindardul unuia și aceluiași *Rege Mare*, care fu dat dela Dumnezeu să fie M. S. Gloriosul nostru Rege Ferdinand I.

Odinioară, în fața împăratului roman, gladiatorii treceau zicând: „*Ave Caesar, morituri te salutant*“.

Ei aveau conștiința că se duc la moarte; dar slăviau pe împăratul!

Frumoase vorbe, prin abnegația lor, iar nu prin realitate; căci gladiatorii se duceau la moarte, fără nici un scop superior; ci, numai pentru satisfacerea unor plăceri, pe cari creștinismul le detestă.

Și eroii noștri — par'că-i aud și astăzi — când

au pornit la luptă, au strigat Regelui lor: „*Să trăiești, Măria Ta, noi cei cari — poate — vom muri, te salutăm*“.

În vădită nepotrivire cu strigătul sălbatec al gladiatorilor păgâni, salutul — pentru mulți, cel depe urmă — adresat de fiii noștri, vitejii ostași, desrobitorii fraților, și înfăptuitorii dreptății, a fost salut de creștinească hotărîre la mucenie, pentru un scop sfânt.

Și în acest salut, par'c'aud glasul lui Dragalina, al lui Praporgescu, al lui Poetaș, al coloneilor, maiorilor, căpitanilor și al tuturor celor după ei, pânăla mînuitorul abil al baionetii, cari ni-au hărăzit gloria Mărășeștilor, Mărăștilor, Oituzului și altele.

„*Ave, Patrie Română, morituri te salutant*“ au strigat toți vitejii.

„Să trăiești, Patrie Română“. Noi vrem să murim — de va fi așa dela Dumnezeu — pentru tine, patrie iubită; pentrucă, din *moartea* noastră, vrem să izvorască *viața* și mărirea ta.

Da, scumpa noastră Românie. Noi te vrem mare prin noi — și de se poate — și pentru noi, dar — la nevoie — și fără noi, pentrucă tu, supraviețuind nouă, veșnicești *viața* noastră într'a ta!

Acestea au fost ultimile cuvinte și aceasta a fost ferma hotărîre a eroilor, cari ni-au dat România-Mare.

Iată, dece cu drept cuvânt toată suflarea creștinească și românească, de pretutindenea, iar noi, iubiți ascultători, aci, în acest depărtat colț al țării, Vlădică, sfetnici, mai marii oștilor și ai orașelor, preoții cu turma lor de credincioși, dascălii cu școlarii lor, părinți, ce nu și-au mai văzut feciorii, soții, cari nu-și mai pot astâmpăra suspinele după soții lor duși pe vecie, copilași, cari nu și-au cunoscut încă bine pe tatăl lor, plecat fără întoarcere, — toți ne-am

adunat să cinstim, după cuviință, pomenirea eroilor noștri, cari și-au dat viața lor, pentru asigurarea vieții noastre, lăsându-ne moștenire: țară mare, bogată și respectată și poruncă sfântă pentru toți — *dragoste de neam și de lege*, până la jertfa de sine.

Acum, în clipa rugăciunilor noastre, duhurile eroilor sunt de față, ne privesc și se bucură că știm să li dăm slava ce li se cuvine. Și, nu numai duhurile lor se rotesc aci, deasupra noastră, ci și duhurile voevozilor noștri — al lui Mircea cel bătrân, pe a cărui moșie ne găsim în aceste momente, al lui Mihai Viteazul, simbolul unității noastre naționale, al lui Ștefan cel mare și alții, sufletele Vlădicilor noștri, rugători de biruință și binecuvântători de oști, ale boierilor, ale răzeșilor și al tuturor, cari s'au luptat pentru Domn, Lege și Moșie, — toți ne privesc, se bucură și se roagă, împreună cu noi, pentru sufletele, celor ce li-a fost hărăzit să li îndeplinească visul, după care au suspinat și pentru care s'au luptat o viață întreagă, adormind întru nădejdea acestor zile mari, în cari ni-a fost *nouă*, dat să trăim.

„Ave, Patrie Română“; ceice au murit, Ție Ți-au închinat viața.

Iar, noi, în aceste momente, închinămu-ne memoriei lor scumpe și făgăduim că ne vom feri să li turburăm liniștea din mormânturile unde se odihnesc, și fericirea din sânurile părintești.

Veșnica lor pomenire.

Trăiască Gloriosul nostru Rege Ferdinand I și Augusta lui Familie. Trăiască România-Mare.

5 Iunie 1924

CUVĂNTARE LA O NUNTĂ

IUBIȚILOR,

Desigur, nimeni astăzi, nici un om care-și dă seamă de rostul lumii, de rostul societății o-menești, nu se mai îndoiește de marele adevăr că, primul element, care constituie baza societății, este *familia*, adică legătura — prin căsătorie și pe viață — înaintea sfântului Altar, dintre două inimi, cari se simt una pe alta, dintre două ființi, cari se iubesc; și că, această legătură este voită și binecuvântată de Insuși Dumnezeu, chiar dela crearea primului om, când a zis: „*Nu este bine să fie omul singur pe pământ*“, să-i facem lui ajutor după dânsul, și luând una din coastele lui, a zidit pe femeie, pe care, văzând-o Adam, a zis: iată, acum, os din oasele mele și trup din trupul meu; aceasta se va numi femeie, că din bărbatul ei s'a luat ea.

Apoi, toată lumea creștină știe că, această legătură — căsătoria — a fost ridicată de Mântuitorul la rangul de Taină, atunci când El, Preacurata Sa Maică și sfinții Săi ucenici, au luat parte la nunta din Cana-Galileii, unde a săvârșit cea dintâi minune — *prefacerea apei în vin*.

Marele apostol al neamurilor Pavel, căutând să dea acestei Taine un caracter practic și să-i asigure

veșnicia, povățuiește pe bărbați să-și iubiască femeile lor... precum și Hristos a iubit Biserica Sa și pre Sine s'a dat pentru dânsa... iar fecioarelor adresându-se li zice: „*iar femeia să se teamă de bărbat*“.

Cu alte cuvinte, cel mai tare — bărbatul este dator, după cuvântul apostolului, să-și iubiască soția sa, cum își iubește trupul său, pe care-l hrănește și-l încălzește; iar cea mai delicată — femeia este datoare: „*ὡς κολληται τον ἑωρα = să se teamă de bărbat* (Efes. 5³³)“, dar cu înțeles de dragoste reciprocă; *să se teamă* soția ca, nu cumva, prin neîngrijire, să supere pe soțul său, care așteaptă aceeași dragoste, acelaș sprijin și din partea ei; *să se teamă*, nu ca de un tiran, nu de frică, ci cum ne temem de Dumnezeu cu înțelepciunea despre care zice Sf. Scriptură că: *Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii; să se teamă* femeia ca să nu provoace răcirea dragostii între ea și soțul ei.

Iată, iubitorilor, înțelesul adevărat al cuvintelor sf. apostol Pavel și iată cât s'a îngrijit sf. noastră Biserică de trăinicia legăturii dintre bărbat și femeie.

Nu socotesc de prisos — și rog pe toți — în special pe voi, tânără familie creștinească și românească, să nu luați în înțeles rău, dacă cu acest prilej care mă interesează și pe mine, ca săvârșitor al Tainei cununiei voastre, tot atât demult ca și pe voi, care v-ați unit astăzi în căsătorie sfântă și fără prihană — voiu mai adăuga încă și alte cuvinte de învățătură ale Sf. Apostol Pavel, căci „toate câte s'au scris spre învățătura voastră s'au scris“ zice Sf. Scriptură.

Tocmai de trăinicia, sfințenia și veșnicia căsătoriei, marele apostol Pavel, ocupându-se, zice mai departe: „Taina aceasta mare este....“ și-apoi, adresându-se bărbatului, zice: „legatu-te-ai cu femeie? Nu căuta deslegare“ (I Cor. 27), iar femeii îi zice:

„femeia, de bărbat să nu se despartă“ (I Cor. VII 10);
căci „ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu
despartă“.

IUBIȚILOR,

Vorbind în această ocaziune, nu vizez — prin
cuvântarea mea — pe tinerii ce s'au căsătorit acum,
ci-mi fac o datorie de părinte duhovnicesc, de arhi-
ereu al Bisericii lui Iisus Hristos, de a învăța *cu*
vreme și fără vreme, adică în toate ocaziunile, cu-
vântul cel de mântuire.

Am zis la început că, primul element, care con-
stituie baza societății omenești este familia, este le-
gătura bărbatului cu femeia. Adaug, acum mai de-
parte, că această legătură, trebuie făcută *pe temelia*
dragostei reciproce. În aceste condițiuni, căsătoria
dă roadele cele mai frumoase. Mai întâi, pentru în-
șiși cei ce se căsătoresc, căci îndeplinesc o lege Dum-
nezeiască: „*nu este bine să fie omul singur pe*
pământ“.

Al doilea, pentru copiii ce se nasc din căsătorie,
cari având zilnic înaintea ochilor pildă de dragoste,
de respect, de hărnicie, de iubire cătră dâșii, de
credință, speranță și dragoste cătră Dumnezeu, de
dragoste pentru aproapele și — prinurmare de res-
pectarea drepturilor, averii și cinstei lui, și — copiii
zic — vor crește în acest duh și se vor deprinde cu
aceste frumoase însușiri creștinești și cetățenești și,
astfel, la rândul lor, vor urma fără greutate, acest
drum. Și atunci, când familia va da roade de acest
fel, copii astfel crescuți, nu mai este o greutate să
înțelegem *cât de fericită, cât de morală, cât de tare*
va fi societatea omenească; iar, când e vorba de noi,
cât de puternică va fi nobila noastră națiune, scumpa
noastră patrie — România Mare.

Așa dar, întâiul gând ce trebuie să stăpăniască, atât pe bărbat cât și pe femeie, când vin înaintea Altarului, este că *numai moartea* poate să rupă legătura dintre ei; că, *amândoi soții* sunt datori să lupte deopotrivă, cu greutățile ce se vor ivi în viața lor casnică; *amândoi*, deopotrivă, să se bucure de bunurile și darurile ce li-ar hărăzi Dumnezeu, pentru că — prin creștinism — *amândoi soții* sunt egali în drepturi și datorii și, deci, *amândoi* vor împărți și greutățile și durerile, dar și bucuriile; că, înfine, dăruindu-li Dumnezeu copii, *amândoi* sunt datori — *ca și cum ar fi unul* — să se intereseze de buna creștere creștiniască și cetățeniască a odraslelor lor, spre a da societății și țării noastre, buni părinți, buni creștini, buni patrioți; cu alte cuvinte, suflete alese, suflete mari!

Iată, iubiților, în scurte cuvinte, învățăturile din sf. cărți și din experiența de toate zilele, de cari trebuie să țină socoteală ceice vin înaintea Sf. Altar și pun mâinile și capul pe Sf. Evanghelie.

Adresându-mă acum, în deosebi dragălașei perechi, cari și-au făcut în momentele de față, făgăduinți de dragoste și devotament neclintit, pe viață, pelângă binecuvântările mele arhieresti, li aduc și felicitări personale cu urări de viață îndelungată și fericită; iar nunilor și părinților lor li urez sănătate și fericire, pânăla adânci bătrânețe, pentruca să se poată bucura, totdeauna, de fiii lor sufletești și trupești și de fiii fiilor lor, cum zice sf. Biserica, ¹⁾

Așa să fie.

1). Ținută în biserica din Comuna Crunți [Ialomița] la cununia învățătorului Vasilescu, în seara de 3 August 1924.

CUVANTARE

ținută în Catedrala Episcopală din Constanța,
la 19 August 1924, cu ocazia aniversării
luptelor dela Mărășești (6 August st. v. 1917),
cari ni-au adus biruința asupra dușmanilor
și România-Mare

Iubiții mei fii duhovnicești,

Prăznuim în aceste clipe, prin rugăciuni de mulțumire aduse lui Dumnezeu, în Catedrala acestei Sf. Episcopii, a șaptea aniversare a glorioaselor lupte dela Mărășești, între *nedreptate* și *dreptate*, între un dușman năvălitor și hrăpitor pedeoparte, și între un popor, veșnic nedreptățit și de mulți, și multă vreme împilat, pe dealta: teutonul, adică îngâmfat și Românul, care a ținut la Mărășești piept trufiei lui Mackensen și, cu arma dreptății, cu arma lui Dumnezeu, și-a revendicat drepturile sale istorice, și 'și-a cucerit moșia strămoșiască, realizându-și — astfel — visul, care a legănat mii de ani, întreaga suflare românească.

Evenimentul cel mai mare, care face epocă în istoria neamului și a țării noastre este, fără îndoială, gloria noastră de arme din ziua de 6|19 August 1917, dela Mărășești, care înfrângând barbaria, a adus servicii imense civilizației întregii lumi și ni-a

dat unirea noastră a tuturor Românilor, sub steagul bravului Rege Ferdinand I.

Alt eveniment, mai însemnat, mai mare și mai epocal decât acesta, nu poate fi, decât — doar — dacă Dumnezeu, va fi mai având cumva, rezervată în vistieria iubirii Sale pentru neamul nostru românesc, cine știe ce altă grație!

Visul nostru, deopotrivă scump nouă 'cestor de azi ca și strămoșilor și moșilor noștri de mii de ani, s'a realizat: România Mare s'a înfăptuit.

Dar, această mare izbândă a neamului nostru, era firesc să pretindă și jertfe mari.

Pe lângă jertfele materiale, cari apasă și azi asupra stării economice a țării noastre, jertfa cea mai mare, jertfa supremă este jertfa vieții proprii, pe care vitejii României mici, au afierosit-o, cu atâta generozitate, pe altarul scumpii noastre Patrii și a idealului nostru național, ca să ne hărăziască România Mare.

Numele acestor viteji ai țării noastre *sunt scrise în ceruri*; iar sfintele lor moaște odihnesc în pace, atât în mormintele, lăudabil îngrijite de ostașii supraviețuitori lor, cât — și, poate, foarte multe — în pământ străin.

Oricum, și oriunde, însă, ei sunt mucenicii neamului și ai Bisericii noastre strămoșești.

Ei și-au ales partea cea bună — *cununa cea neveștejită a măririi*; iar Biserica îi va pomeni în vecii vecilor.

Da, mucenicii noștri se odihnesc și Biserica se roagă pentru dânșii. Și, totuși, dacă ei vor fi mulțumiți numai cu atâta, trebuie, oare, să fim și noi?

Nu, iubitorilor; pentru că noi știm, noi vedem cu ochii, că acești martiri ai neamului nostru, au lăsat în urmă-li, acasă, pe lângă o mamă cu inima sdro-

bită de durere, pe lângă o soție, ale cărei suspinuri nu mai încetează și ai cărei ochi nu se mai usucă, dacă și ea-i mai supraviețuiește, și pe copilașii lor, de gâtul și sânul cărora, cu greu și pentru totdeauna, s'au desfăcut, când a sunat clopotul bisericii și ceasul pornirii pentru desrobirea fraților.

Acești copilași sunt orfanii lor; dar ei sunt fiii noștri azi, sunt *fiii națiunii*, cum 'i-a numit țara.

Cu mâinile împreunate spre rugăciune, acești fii ai națiunii strigă nouă tuturor după ajutor, *în puterea dreptului lor* și a instinctului de a trăi.

S'a găsit, iubiților, o inimă caldă de mamă iubitoare, care a înțeles toate nevoile acestor copii, pe cari poetul i-a numit „*ai nimănu*”.

Aceasta este M. S., scumpa noastră Suverană, Regina Maria. M. Sa, însăși, în strâmtoare, la Iași, în timpul crâncenului războiu mondial, și-a adus aminte de cuvintele Înțeleptului Solomon: „*Celce miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu și El îi va răsplăti cu bine*”.

La strigătul Ei de mamă și regină, a sărit în ajutor o principesă — *Olga Sturza*, și, astfel, s'au pus bazele *societății pentru ocrotirea orfanilor din războiu*. Exemplul Lor a trecut la București și, de aici — apoi, s'a întins peste tot locul.

Constanța, iubiților, nu putea rămâne mai prejos; și, astfel, încă de timpuriu a înființat o regională proprie.

Această regională, grație străduinții Comitetului de conducere, care a pus mult suflet și multă căldură, ca să alineze durerile, să înlăture lipsurile și să îndrumeze pe calea cea mai bună a educației și instrucției pe fiii celor ce și-au dat viața lor, pentru viața și mărirea scumpei noastre patrii — România, și să sădiască în inimele lor simțul național, patrio-

tic și religios, a înființat orfelinatele dela Anadolchioiu și Mangalia, pe cari le cunosc și eu, precum și pe altele pe cari n'am avut încă prilejul să le cunosc, și pe cari le sărbătorim azi, odată cu aniversarea izbândeii noastre dela Mărășești.

Onoare și fericire tuturor distinselor fiice ale sfintei noastre Biserici strămoșești, cari — ca și însăși Biserica — stau pe aceeași temelie întreită și probată: creștinească, ortodoxă și națională.

Iată, onorate Doamne de pretutindeni; iată bune mame de azi și de mâine, ale scumpei noastre Constanțe, cea mai frumoasă cale, care deocamdată — duce, nu la Cameră și Senat; ci, la cea mai nobilă și mai firească chemare a femeii din zilele noastre mai ales.

CUVANTARE

la instalarea Preotului D. Ioniță ca paroh al
Catedralei din Balcic

Iubiții mei fii duhovnicești,

Orașul Balcic este azi în sărbătoare. El prăznuiește instalarea noului său apostol, în persoana tânărului preot Dumitru Ioniță. Am zis *apostol*, pentru că acest cuvânt e și mai corespunzător rostului sfinției sale, în îndoitul rol în care ni se prezintă aici, decât chiar acel convențional nume de *paroh*; și, am zis *noul apostol*, pentru că nu trebuie să uităm pe înaintașii săi, vechi acum, în *apostolatul românesc* din vechea cetate a lui Balica, *Român de origine, fiu al lui Dobrota*, după cum ni dovedesc documentele dela Bizanț, din 1346.

Da, iubiților, Părintele Dumitru e apostol nou. Iată apostolii vechi, ai românismului, acei cari au înodat firul tradiției românești din Balcic.

Ei sunt toți intelectualii, toți membrii administrației, toți împărțitorii dreptății, toți apărătorii patriei, scumpa noastră oaste, toți luminătorii neamului și înfine, orice român care în răstimpul dela 1913 încoace și-au părăsit căminurile de până atunci, ca să asculte de glasul țării, care i-a chemat la lucru nou, în pământ nou.

Și, să nu uit pe venerabilul preot, părintele Brânză, care conduce turma duhovnicească din Balcic, cu atâta vrednicie, dând povățuiri și mângâieri sufletești, tuturor creștinilor, fără deosebire de neam și origine.

Părinte Brânză, P. S. nostru Episcop, D. D. Ilarie, ți-a trimis frate, nu stăpân; ți-a trimis fiu spre ajutor și sprijin bătrânețelor. Primește-l cu dragoste de părinte, povățuiește-l, îndeamnă-l încurajază-l și-l pune la treabă în via Domnului, umăr la umăr cu P. C. Ta sau, dacă vrei, înainte.

Părinte Ioniță, P. S. nostru Episcop, te-a trimis la Balcic să pui suflet și vlagă de tânăr în propășirea creștinească, dascălească și cetățeniască a scumpulor noștri compatrioți din acest frumos oraș.

Dă mâna cu toți apostolii pe cari-i găsești aici, și pune umăr de ajutor; adaugă-te, *ca o nouă forță*, pe lângă forțele existente, ca să duceți, împreună și sigur, turma lui Iisus Hristos, la scopul final — înțărirea sentimentului religios și național, cultural și economic al iubiților noștri cetățeni din Balcic.

Fii bun, fii blând, fii drept, fii vrednic Român și demn preot, cu toți și pentru toți, deopotrivă.

Greutățile să nu te descurajeze, lipsurile să nu te îngrijoreze, căci „vrednic este orice lucrător, hotărât, de plata sa“. Fă așa, încât și cei de un neam cu noi, și — mai ales — cei de altă naștere, să considere ca o binefacere dumnezeiască venirea sfinției tale între ei.

Prea onorați ocârmuitori ai Balcicului, îmbrățișați cu căldură pe un nou colaborator al D-v. — Părintele Ioniță, vărsați lumină din lumina D-v. în sufletul său, ca să cunoască dela început dreptatea, adevărul și interesul nostru național.

Iubiți cetățeni ai Balcicului, vă recomand pe Pă-

rintele Dumitru Ioniță. El vine aici în îndoitul său rost: de preot și dascăl.

Pe bătrâni și pe cei maturi, Părintele Ioniță, îi va învăța legea dumnezeiască; pe copiii voștri, îi va învăța carte românească, dragoste de țară, de neam și de Regele nostru iubit.

Primiți-l cu dragostea, cu care vi-l încredințează smerenia mea, în această zi de sărbătoare.

* * *

Prea Cucernice și venerabile Părinte Protoiereu, Preacucernicia Voastră sunteți cel întâi, dintre preoții țării noastre, care ați trecut Dunărea, ca să întăriți Evanghelia în moșia Sf. Apostol Andrei. Ați fost *cel întâi chemat*, ca și Sf. Andrei. Pe Sf. Apostol l-a chemat Domnul depe malurile mării Galileii, unde aruncase mrejile, că era pescar; pe P. C. V. v'a chemat din tinerețe, țara depe malul drept al bătrânei Dunăre, unde neîncetat trăgeați cu mreaja pe creștini la evanghelie și v'a trimis să aruncați mreaja cuvântului, mai întâi în părțile gurilor Dunării, iar acum pe malurile Mării celei Mari, altă Galileie a neamurilor.

Aici, știu, ați luptat din greu și singur. Munca fără preget și fără interese pământești, v'a albit părul, nu-i vorbă; dar totodată, v'a încununat creștetul cu laurii izbânzii. Astăzi vă puteți mândri cu rodul muncii P. C. V. plină de tact și înțelepciune. „*V'ați făcut — după cuvântul Apostolului Pavel — tuturor toate și ați dobândit pe toți*”. Constat aceasta cu bucurie. Român sau Bulgar, Găgăuț sau Armean, vă ascultă ca pe un părinte și vă respectă ca pe un înger de pace, între ei. Și, nu numai ei; dar și Turcii și Evreii.

P. C. Părinte, P. S. Episcop Ilarie știe și apreciază aceasta. Iată de ce P. S. Sa v'a trimis ajutoare,

ca să vă susțină în lupta mai departe, pe terenul moralo-național, aici lângă *Coasta de Argint*.

Primiți azi pe noul P. C. V. colaborator — Părintele Dumitru Ioniță. Dați-i sfat și de lucru. Dați-i curaj și învățătură, formați-l și pe el, ca și pe toți ceilalți noi apostoli, pe cari vi i-a dat Dumnezeu acum de curând, ca să se priceapă cum să ducă mai departe opera P. C. V.

Și acum, cu toții să ne îndreptăm inimile sus către Domnul; iar gândurile către M. Lor Regele și Regina, scumpii noștri Suverani și să strigăm: *Trăiască*.

Trăiască și înfloriască scumpa noastră Românie, și Biserica națională ortodoxă, cu clerul ei.

Trăiască orașul Balcic, mulți ani fericiți.

SCURTĂ CUVĂNTARE

LA TEDEUMUL DELA 10 MAI 1925

IUBIȚILOR,

„**C**a creștini, până a ajunge ziua cea de triumf, ziua cea mare a învierii Domnului, am fost chemați a face o lungă călătorie“.

„Am venit de departe, dela Muntele Golgota, am venit depe acest munte, unde priveliștea era dure-roasă și înălțătoare. Acî am văzut piroanele, sulita, buretele, cununa de spini, și crucea pe care Domnul s'a adus pe sine jertfă, vărsându-și pe dînsa sângele pentru mîntuirea lumii și scăparea ei de jugul păcatului.

Am venit dela mormîntul Mîntuitorului pe care l'am văzut gol și strejuit de îngeri și am sosit la ziua cea mare a creștinătății, în care Biserica serbează învierea Domnului. Ingerii au descoperit minunea, care a adus în lume atîta bucurie. Credința creștină își are temeiul în învierea Domnului, căci dacă Hristos n'a înviat, zadarnică este propovăduirea, zadarnică este și credința noastră“, zice Sf. Ap. Pavel.

Hristos a înviat cu adevărat, și prin învierea Lui și pe noi ne-a înviat. Iată de ce sărbătoarea Învierii este sărbătoarea sărbătorilor și cea mai însemnată din sărbători. Tot așa de mare și de însemnată pentru noi Românii este ziua de 10 Mai. Această zi este ziua învierii neamului românesc.

În trecutul istoric al neamului nostru, găsim Golgota, cu impilările și sălbăticia neamurilor asupritoare, găsim robia și acele multe vărsări de sânge, cu care părinții noștri au udat pămîntul scump al

Țării. Ziua de 10 Mai ne amintește de proclamarea independenței, de proclamarea regatului, de unirea dela 1859 și de cea dela 1918. Ea este ziua cea mare a românismului, căci este ziua în care sărbătorim învierea noastră și împlinirea celui mai frumos ideal, pe care l-au visat de veacuri părinții noștri și pe care noi îl trăim realizat. Se cuvine dar, ca această zi mare a neamului, să fie sărbătorită cu inimi deschise și nu numai de noi, ci de toți acei cari trăesc împreună cu noi, pe pământul scump al țării noastre, bucurându-se de toată libertatea și de toată protecțiunea legilor țării.

În această zi mai ales, să ne gândim la acela care, pentru un moment, și-a uitat de familia lui de origină și a mers alături de noi, în fruntea fiilor noștri viteji, pe cari i-a condus la isbândă, care a fost isbânda binelui și a feriricirii Patriei. Să ne gândim, deci, la Regele nostru iubit M. S. Ferdinand I, Marele căpitan al armatei și Părintele Țării. Să ne gândim la M. S. Regina Maria, mama iubită a copiilor noștri, care a fost balsamul lor vindecător și care i-a mângâiat cu duioșie în momente grele și în lipsa mamelor lor, care își boceau acasă copiii. Ca o mamă bună ea a îmbărbătat, a încurajat și a mângâiat pe fiii și frații noștri, suferind alături cu ei și nevoile și necazurile războiului.

Să ne iubim Țara, să ne iubim noi între noi și tot așa să iubim pe M. S. Regele României Ferdinand și întreaga lui Augustă Familie.

Cu aceste simțiminte călăuziți, toți cu o inimă și cu un gând să strigăm:

Trăiască M. S. Regele României Ferdinand I.

Trăiască M. S. Regina Maria și Augusta Lor Familie.

Trăiască Armata Română.

Trăiască întreg poporul Român.

10 MAI¹⁾

Iubiți fii duhovnicești,

Mare a fost ziua aceasta de 10 Mai începând dela Vodă Carol I. Ea proslăvia aniversarea încoronării primului rege al României.

Dar, mai mare este această zi acum, în vremea epocală, pe care o trăiește neamul nostru românesc; căci ea prăznuiește marele act național al unirii tuturor fraților de o credință și de o limbă, după veacuri de tristă și nedreaptă despărțire, într'o singură, frumoasă și puternică țară — România Mare.

O treime de voievozi a muncit — pe ogorul patriei — fiecare la vremea sa — pentru înfăptuirea unității noastre naționale.

Primul, Vodă Cuza, a tras cea 'ntăi brazdă; al doilea, Vodă Carol I, a arat ogorul; iar Vodă Ferdinand I a aruncat sămânța românismului peste lanul întreg de la Nistru pân' la Tisa și dela Mare pân' la Miază-noapte, adică până acolo, unde se aude dulcele graiu românesc.

Greu și cu grele jertfe a înfăptuit Vodă Cuza unirea celor două țărișoare: Moldova și Muntenia sub un singur nume: „Principatele Unite“. El a mers până la jertfa de sine, când — pentru consolidarea operii sale —

1) Din ziarul „Marea Neagră“ No. 216 dela 13 Mai 1925

împrejurările și rațiunea de stat au cerut aceasta; și din această jertfă a sa a fost scris să iese România modernă. Jertfa lui Cuza a fost însă *nucleul, care conținea în sine germenul României Mari de azi.*

Greu iarăși și cu grele jertfe a înfăptuit Vodă Carol I, rădicarea principatelor unite la cinstea de regat. Coroana regală a fost făurită din bronzul tunurilor dela Plevna.

Dar și mai greu, cu mai mari jertfe și cu înfricoșătoare primejdii, a înfăptuit Vodă Ferdinand I, România Mare.

Numai grație acestor uriașe jertfe și, mai ales, jertfa de sânge a celor 800.000 de viteji ai Săii, asemenea jertfei Mântuitorului, primejdiile s'au înlăturat: steaua soartei noastre divine a răsărit, lumina cea neînserată a Soarelui dreptății nouă ni-a răsărit, țărâna mormintelor strămoșilor noștri de bucurie a săltat, *și noi am înviat!*

Atunci numai, fiicele noastre: Basarabia și Bucovina, ca și veșnic tânărul fecior al lui Mihai Viteazul: Ardealul, cari stăteau încătușați în lanțurile seculare, ba și milenare ale robiei străine, au sărit în brațele obositei lor mame — România, spre a o încălzi, spre a o întregi în membrele ei ciopărțite de vitregia veacurilor și a o îmbrăca *cu putere nebiruită și cu slavă necurmată.*

Iată, iubiților, rodul muncii și a jertfelor celor trei mari voevezi ai neamului nostru; cari au brăzdat, au arat și au semănat ogorul României, aducându-ni-o nouă dar de 10 Mai, mare și mândră ca o crăiasă.

Mângăierea, după atâtea jertfe, li-o dă, atât sărbătoririle noastre, din fiecare an, cât — și mai ales — Sf. noastră Biserică. Ea li cântă: „*Ceice seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera*“; căci mari lucruri a făcut Domnul cu noi!

Bucurați-vă umbre sfinte: Vodă Cuza și Vodă Carol, că iată; urmașul vostru Vodă Ferdinand I, V-au realizat dorințele. Bucură-te Vodă Ferdinand I că ai semănat cu lacrimi, dar seceri cu bucurie. Bucură-te, iarăși, că mari lucruri a făcut Domnul cu Tine și, prin Tine, cu noi.

Biserica noastră strămoșiască, dela o margine la alta a României Mari, ia astăzi parte cu sufletul și cu trupul, la bucuria ce ne-o aduce ziua de 10 Mai.

Biserica scumpei noastre Dobrogi, prin smerenia mea, proslăvind memoria voevozilor Cuza și Carol I; trecuți la Domnul, a înălțat azi în Lăcașul Domnului rugăciuni către Atotputernicul, pentru sănătatea și îndelungata viață a scumpului nostru Suveran și pentru veșnicia neprețuitei noastre Români.

Iar, aici, în mijlocul fiilor mei duhovnicești, eu ca Român strig cu ei:

Trăiască Viteazul nostru Rege Ferdinand I;

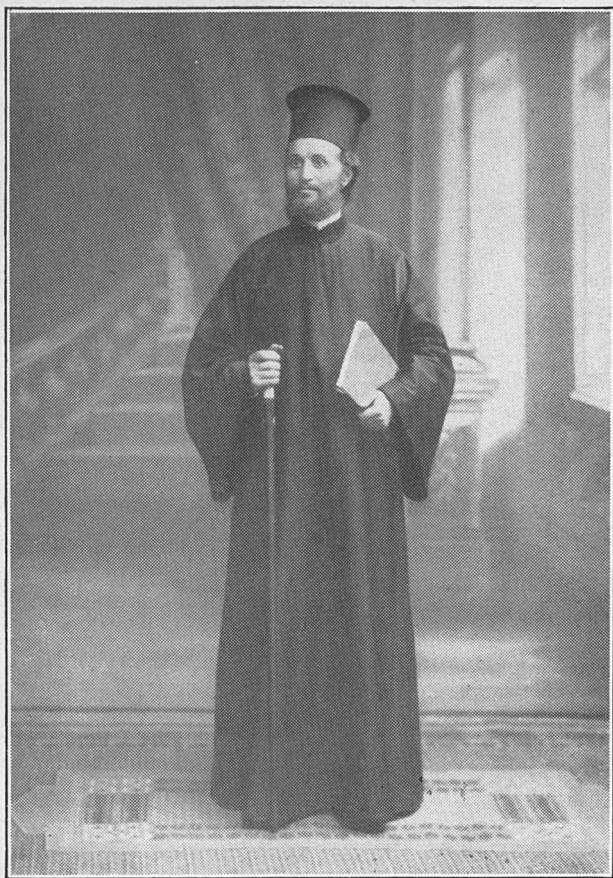
Trăiască M. S. Regina noastră Maria;

Trăiască, în veci, scumpa noastră Dinastie;

Trăiască și înfloriască România-Mare.

10 Mai, 1925

Arhidiaconul Grigorie Nicolau
Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei
1 9 1 2

CUVANTARE

LA ZIUA EROILOR *)

Iubiți fii întru Domnul,

Cronicele bătrâne știu să ni spună că, la vremuri de grea cumpănă, strămoșii noștri, erau una în suflețe și gânduri. Domnii, vlădicii, boerii și preoții, se înfrăteau printr'o dragoste nedeslipită cu poporul și erau gata, în orice moment, să împrăstie din vistieria inimilor lor nobile și a sufletelor lor mari, cel mai de seamă dar — *viața*; erau gata să dovedească oricui virtutea cea înaltă — *jertfa*. Ei cunoșteau, erau pătrunși de cuvintele Mântuitorului, că „*mai mare dragoste decât aceea, ca să-și dea cineva sufletul său, pentru aproapele său, nu este*, și aceste cuvinte, erau — după cum zice Sf. Scriptură, *săpate pe o lespede a inimii lor*.

Drept aceea, sufletul strămoșilor noștri, era izvorul de fapte mari și glorioase, de vitejie și de însemnate foloase pentru neam, moșie și lege.

La strămoșii noștri, din adâncă convingere, mai mult decât la noi astăzi, credința în existența și nemurirea sufletului făcea parte din existența și ființa fiecărui om; iar legătura dintre sufletele celor vii cu ale

*) Din revista Tomis No. 3 luna Iunie 1925.

celor trecuți din lumea aceasta, era veriga, care-i ținea pe toți veșnic uniți. De aceea, pururea vedem pe strămoșii noștri pomenind cu evlavie în adunări, la orice ocazie, ori făcând rugăciune către Dumnezeu pentru ceice și-au jertfit viața, în folosul patriei și a legii.

Și în aceste momente de rugăciune, glasul tuturor se unia, ochii tuturor se scaldau în lacrimi, inimile tuturor se strâneau.

Nu erau însă atunci, la ei, ca astăzi la noi, lacrimi de durere; nu era strânsul de inimă al pierzaniei; ci erau lacrimile bucuriei și plânsul de fericire, căci, *întemeiați pe credința în existența și nemurirea sufletului, aveau nădejde că „în ceruri toți ne vom revedea“.*

* * *

Iată și noi astăzi, iubiților, urmând pilda strămoșilor noștri, adunatu-ne-am aici, în cetatea păcii, în cimitirul eroilor noștri, lângă mormintele cari închid sfintele moaște ale martirilor patriei și bisericii noastre, cari au luptat și au apărât pământul nostru scump, moșia lui Mircea cel Bătrân, cu prețul vieții lor, pe care au jertfit-o pe altarul Patriei.

Vlădici, sfetnici, mai marii oștilor și ai orașelor, preoți, dascăli cu școlarii lor, muncitori, părinți, cari nu și-au mai văzut feciorii, mame îndurerate, cari nu și-au mai uscat ochii, soții cari nu și-au mai potolit suspinul, copii cari nu și-au cunoscut încă pe tatăl lor, plecat pe o cale, depe care nu se mai poate întoarce ca să-i strângă la piept și să-i sărute cu focul revederii, și voi... voi vitejilor și scumpilor invalizi, căroră Dumnezeu v'a hărăzit viața, ca să fiți martori cultului nostru pentru frații noștri de arme, răpiți în ceruri, *toți* adunatu-ne-am aici, în ziua Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos care ni-a dat *pildă netăgăduită de jertfă și biruință*, ca să cinstim, după cuviință, pomenirea acelor, căroră li

s'a scurs purpura vieții, pentruca să ne lase nouă moștenire nepieritoare — România-Mare, bogată și respectată și pildă vrednică de urmat — *dragostea de frate, pânăla jertfa de sine*.

Acum în clipa rugăciunilor noastre, duhurile lor sunt de față; ele ne privesc și se bucură că știm să le dăm slava care li se cuvine.

Și nu numai sufletele eroilor, ci și sufletele voevozilor noștri mari, blânzi, al lui Mihai Viteazul, *înainte mergătorul lui Vodă Ferdinand I*, al lui Ștefan cel mare, purtătorul de biruință și ziditorul de Lăcașuri de închinăciune al lui Alexandru cel bun ș. a., sufletul Vlădicilor și preoților binecuvântători de oști și rugători de biruință, sufletele boerilor și ale mulțimei muncitoare, toate se rotesc deasupra-ne și saltă de bucurie, că și-au văzut visul îndeplinit, prin jertfa vrednicilor lor urmași.

lubiților,

Odinioară, gladiatorii, trecând prin fața împăratului roman, strigau: „*Ave Caesar, morituri te salutant*“ — *Să trăiești împărate; ceice au să moară, te salută*.

Frumoase cuvinte! Frumoase prin abnegația gladiatorilor; nu însă și din punct de vedere al moralei creștine.

Tot așa și soldații micii noastre Români, au salutat pe regele și patria lor; dar cu înțeles moral superior, *căci ei se duceau la moarte mucenicească*.

Soldații noștri, fiii noștri, frații noștri, eroii noștri, în noaptea de 14 spre 15 August, anul 1916, *an de mântuire pentru neamul nostru*, când s'au văzut pe crestele Carpaților la luptă pentru desrobirea fraților, căutând spre răsărit, de unde era să răsară *Soarele Dreptății*, spre pământul liber al scumpei noastre țări,

au strigat: „*Să trăiești Patrie Română*“; *ceice poate vom muri, te salutăm.*

Noi viem — de va fi așa dela Dumnezeu — să murim pentru tine, Patrie iubită, pentru că suntem ai tăi și din *moartea noastră*, vrem să răsară viața și mărirea ta. Noi te vrem mare prin noi și — dacă se poate — și pentru noi; dar la nevoie, și fără noi, pentru că tu, patrie iubită, supraviețuiești nouă și tu veșnicești viața noastră într'a ta.

„*Ave, patrie română*“, strigă acum, eroii noștri din mormintele lor; noi ție ți-am închinat viața noastră și acum nu cerem nimic, nu așteptăm alta, decât — doar — ca fiii tăi, cari ne supraviețuiesc nouă, *să te iubească* așa cum te-am iubit noi, să se jertfească — la nevoie — așa cum ne-am jertfit. De va mai fi vreodată nevoie să-și jertfiască trupurile, să le jertfiască cu acelaș curaj și hotărîre ca și noi.

Dar, deocamdată, acum, pentru întărirea ta, patrie iubită, să se jertfiască sufletește: *Mai multă dragoste și mai puțină ură; mai multă cinste și mai puțină patimă.*

Iată, ce dorim, iată ce așteptăm dela fiii tăi, ca să ni se ușureze sufletele.

Să trăiești.

* * *

Să ne închinăm, dar, și noi memoriei scumpe a eroilor noștri și aici, în fața mormintelor lor, să jurăm că, toți *dela Vlădică pân'la opincă*, în toată viața noastră ne vom gândi la ei, ca la cele mai strălucite și mai vrednice pilde de modul cum trebuie să aducem și noi jertfe, pentru scumpa noastră Patrie și pentru Neam, și să cântăm cu sfânta noastră Biserică: „Veșnica lor pomenire“.

28 Mai, 1925

IN MEMORIA P. S. ILARIE

Cuvântare la moartea P. S. Ilarie, întâiul Episcop al Constanței

Cu tine, iubite și întru Hristos adevărat frate Ilarie Episcop, cu tine vorbește smerenia mea în ceasul despărțirii.

„Rădică împrejur ochii tăi sufletești și vezi pe fiii adunați întru una“, ca să te petreacă la lăcașul de veci!

Cu lacrimi de bucurie și fețe vesele te-am primit noi toți fiii tăi, la marginea orașului de reședință al Episcopiei tale.

În alaiu mare te-am condus la Catedrală și cu cântări de laudă și cuvinte frumoase te-am așezat pe scaunul lui: Evangelicus, al lui Philus, Teofil și Bretanius; al lui Gherontius, Teotim și alții.

Și ni-ai vorbit frumos, P. S. Ilarie. Și ni-ai făgăduit, că vei lucra neîncetat pentru conducerea turmii tale duhovnicești, în calea mântuirii. Și într'adevăr, ți-ai pus sufletul și priceperea întru aceasta!

Doi ani deabia au trecut și inima ta a încetat de a mai bate, iar tu ți-ai închis gura măiastră. Glasul tău răsunător nu se mai aude și mâinile tale nu mai binecuvintează.

* * *

Azi, însă cu lacrimi de durere, credincioșii te însoțesc în calea spre mormânt!

Cu ochii în pământ și cu fețe triste, constanțenii tăi te petrec până aici.

În curând trenul te va duce.

Vai, lași un gol între noi, iar mormântul va produce o veșnică durere...

Dar Dumnezeu a rânduit toate acestea.

Totuși lasă duhul să ni spună ultimul tău cuvânt, P. S. Ilarie.

* * *

Iubiții mei, eu celce am fost Ilarie Episcopul vostru, las duhul meu să vă vorbească:

Cu dorință, am dorit să vă păstoresc, și să lucrez pentru mântuirea voastră.

Sufletul meu mi-am pus pentru oile mele; puterile mele le-am încordat să lucrez lucrul Evangheliei, în țarina sfintei noastre Biserici, așa cum am făgăduit acum doi ani trecuți.

Dar, „fără de veste a venit asupra mea înfrișatul ceas al morții“.

Inima mea s'a turburat. Părăsindu-mă virtutea mea și lumina ochilor mei, nici aceasta nu este cu mine. Voi prietenii mei și vecinii mei, în preajma mea v'ați adunat.

Se bucură sufletul meu, inima mea cea zdrobită se veselește că mă înconjuțați cu dragostea, pe care mi-ați păstrat-o totdeauna.

Mulțumescu-vă fiii mei, iubiții mei, și iarăși vă mulțumesc.

Nu v'am părăsit, precum vi se pare.

Dacă trupul, care m'a închis vreme de 59 ani, se duce să se prefacă în pământul din care a fost luat, eu — duhul Episcopului vostru, — rămân pururea între voi, inima mea cea zdrobită, rămâne în veci a voastră.

Numele meu rămâne în operele pe cari le începusem.

Rogu-vă numai să le continuați voi, și aceasta mă va mângâia.

De plâns să nu mă plângeți, căci, în ceruri, toți, ne vom revedea. *Amin.*

Marți 29 Septembrie 1925

CUVANTARE

ținută la inaugurarea școlii primare clădită
de un comitet în Tekirghiol, (8 Noembrie 1925)

Iubiților mei fii duhovnicești,

Valoarea și numele mare și frumos al unei țări, în vechime — mai la toate popoarele — se socotia după bogățiile pe cari le avea și după puterile de luptă, pe cari le puneă — fie pentru apărarea teritoriilor sale, fie — mai ales — pentru cucerirea și supunerea a cât mai multe teritorii și popoare străine. Așa devenise într-o vreme poporul Roman stăpân pe mai toată Europa, așa ajunsese apoi Bizanțul împărăția cea mai renumită și mai de temut, până cătră sfârșitul secolului al 15-lea. Bogățiile, adeseori agonisite prin răpiri, și meșteșugul armelor, negațiunea civilizației și moralei, erau cei doi dumnezei la cari se închinau popoarele vechi și în cari credeau cu tărie.

Li lipsia, însă, un lucru, cu totul superior și bine-făcător pentru omenire: știința, adică cultura intelectuală și educațiunea, adică înobilarea omului-fiară și ridicarea lui, prin morala socială, la civilizația, care caracteriză popoarele moderne; deaceea, aceste popoare nici n'au putut subzista și s'au stins depe fața pământului, ele — ca și toate alte popoare din întreaga lume.

Când, însă, din cenușa acestor popoare, au răsărit altele noi, și când aceste popoare noi au dat importanța cuvenită factorului salvator: educația, lumea nu s'a mai bizuit pe bogății materiale și pe puterea armelor, spre a-și valorifica autoritatea și însemnătatea.

Nu se mai întrebă acum: câte bogății ai, ci câți oameni învățați ai? Nu se mai cucereă acum lumea cu puterea armelor, ci cu renumele ce-și căpătă. *Moravia*, depildă, deși o țărișoară mică, fără armată de care să se teamă lumea și fără bogății, cu cari să se făliască, devine o țară cu nume mare — pentru că ea dă lumii pe genialul *Comenius*, cel mai mare pedagog, întâiul dascăl al Europei. *Elveția* mică dă pe marele *Pestalozzi*. *Danemarca* — un colțișor de pământ, dă pe neîntrecutul organizator pentru ridicarea țării sale — pe *Grundwig*¹⁾.

Dar, iubiților, vorbind de puterea culturii și a educațiunii, n'am pus punctul pe *i*.

Și ca să-l pun, nu mai am nevoie să umblu prin Moravia, Elveția, Danemarca etc. Ele sunt prea departe de noi; deaceia, voiu căuta la înțelepciunea poporului nostru, acest punct.

Românul zice: „La un dram de știință, trebuie un car de minte“, — iar mintea pe care o cere Românul nostru se tâlcuiește tot educație, dar *educație religioasă*.

Numai prin o astfel de educație, omul ajunge virtuos.

Virtutea și religiozitatea sunt doi factori, cari desăvârșesc pe omul educat; cea întâi, însă, este subalternată religiozității. Nu fără dreptate a zis un înțelept odată: „Crezusem până acum că omul poate fi virtuos fără religie; vād, însă, că eram rătăcit.

Da, iubiților, numai educația religioasă este adevărata educație. Cât de mult ni-ar folosi ea astăzi, când

1) C. Mureșanu

atâția dușmani ne subminează la temelie, pentru că n'am clădit edificiul nostru național pe „piatra credinții”!

Cât am câștigă noi, dacă în școlile noastre, ar avea mai mult loc — eu zic primul loc — cea mai bună, mai de seamă carte — cartea cărților — *Sf. Scriptură*! Poporul *englez* are pe masa lui Biblia și se culcă cu ea pe mesuța de lângă cap. *Ferice de el*.

* * *

Aici am voit să aduc cuvântul meu, iubiților:

Inaugurăm azi un sanctuar al culturii noastre naționale. Pe lângă aceasta, el trebuie să devină, în această parte a scumpei noastre Dobrogii și un focar de calde sentimente *patriotice*, cari au să culmineze într'un sincer și *cald dinasticism*.

Dar în acest mic sanctuar, trebuie să se cultive — mai presus de toate, — sentimentul *moralo-religios*.

Deci, D-lor profesori, adresându-mă Dv., vă sfătuiesc și vă îndemn să vă siliți a insuflă copiilor ce vi se trimit din sânul și casa părinților, spre cultura intelectuală, credința și religiozitatea, cari au caracterizat pe înaintașii noștri; căci, numai prin credință și religiozitate, vedem cu ochii minții, cu ochii sufletului nostru, pe Dumnezeu, izvorul a toată știința și înțelepciunea, care edifică popoarele și le înalță.

Învățați pe copii de toate, dar nu neglijați legea părinților noștri, cari ne-au adus până în aceste vremi fericite.

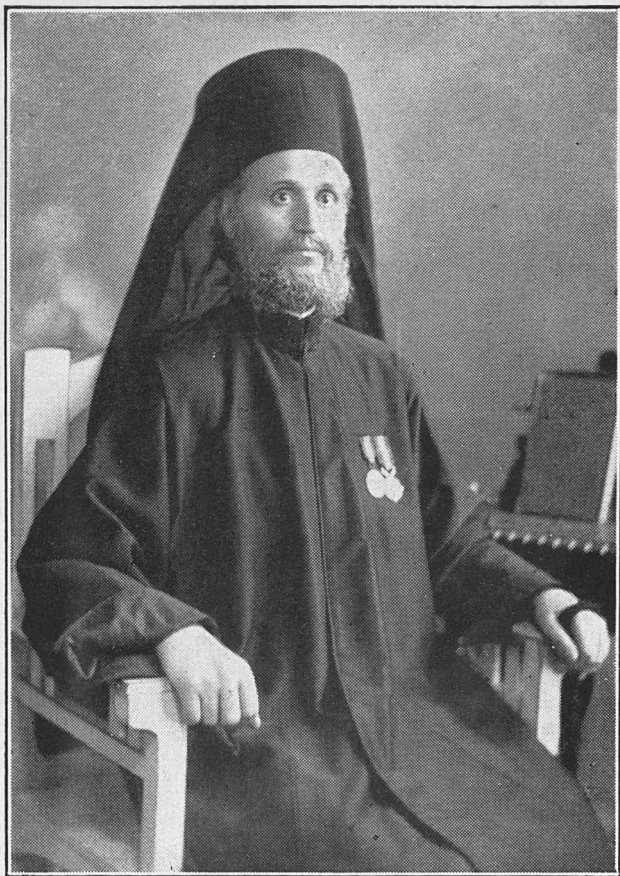
Învățați-i să creadă — cu tărie — în Dumnezeu, căci numai El ni-a dat biruința asupra vrășmașilor, cari ne cutropiseră țara cu bogățiile ei. El și nu armele noastre; El și nu înțelepciunea noastră; El și numai El, după cum a zis un bărbat de stat al nostru, după războiu. „Mă miram eu să nu ne salveze Dumnezeu și din cumpăna în care-am fost!”.

Imbogățiți, D-lor profesori, mintea școlarilor cu toată arma științii și a luminii, care va străluci din localul de școală ce inaugurăm azi, dar încălziți-le inimile cu focul dragostei de credință în Dumnezeu, de iubirea de neam și lege; căci aceste mici și nevino-vate ființe, ne vor lua mâine locul, ca să ducă, mai departe, lupta pentru întărirea scumpei noastre Patrii, mărită cu jertfa generațiilor luptătoare de azi și sfințită cu sângele eroilor noștri — martirii neamului nostru.

Ei sunt ca un aluat, pe care-l puteți Dv., deocam-dată, modela cum vreți; iar dela felul cum veți ști să-l modelați, va ieși cetățeanul de mâine, care va face gloria noastră celor de azi și meritul vă va reveni dacă ei vor ieși buni patrioți și buni creștini.

Biserica, pe care ați chiebat-o să iea parte la această înălțătoare serbare, va binecuvânta atât pe voi, cei cari v'ați ostenit la ridicarea acestui locaș de lumină, cât și pe copiii voștri, nădejdea zilelor de mâine a scumpei noastre Românie.

Ieromonahul Gherontie Nicolau
Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei
1 9 1 6

CUVANTARE

ținută în Com. Sudiți
în ziua de 29 Noembrie 1925

*Binecuvântați creștini și
bunilor români,*

Cu dorință fierbinte, am dorit să viu în mijlocul vostru, ca să ne vedem față cătră față, să cercetez viața voastră creștinească și românească și să văd cu ochii mei, să pășesc cu bătrânescul și pământescul meu picior, pământul scump al comunei Sudiți, pe care-l munciți cu sudoarea frunții voastre și care păstrează în sânul său osămintele scumpe ale moșilor și strămoșilor voștri.

Și am venit în ceas bun, am venit însoțit de blagoslovenia cerului, care ni-a dat ploaia binefăcătoare pentru îmbelșugarea roadelor pământului. Și, cu smerenia mea, venit-a și P. C. Protoereu, al județului; venit-au, încă, și sfetnicii noștri dela Sf. Episcopie: P. C. Părintele Director, P. C. Arhimandrit și părinții diaconi și, cu toții, înălțat-am, și aseară și azi, în bătrâna voastră Biserică rugăciuni, cu inimi smerite și cu genunchi plecați, cătră Atotputernicul Dumnezeu pentru toată lumea, pentru Sfânta sobornicească și apostolească Biserica și pentru toți fiii săi, cari întru curăție și întru viață cinstită petrec.

Încă am înălțat rugăciuni, milostivului Dumnezeu, pentru Prea Înălțatul și de Hristos iubitorul Re-

gele nostru Ferdinand I, pentru slăvita noastră Regină Maria și pentru toată Augusta Lor Familie și ne-am rugat să Li dăruiască Dumnezeu viață îndelungată, sănătate și domnie pașnică, pentruca și noi, întru pacea Lor, viață liniștită și fără gâlceavă să viețuim.

Rugatu-ne-am încă, pentru toți cei răposați întru dreaptă credință, părinții, strămoșii și frații voștri.

Iară, pentru voi, iubiților creștini suditei, să-vârșit-am jertfa cea fără de sânge — Sf. Liturghie, pomenind pe ceice aduc daruri și fac bine Sfintei Biserici și-și aduc aminte de săraci.

* * *

Bucuria pe care o simt, iubiților, în clipele acestea, când Dumnezeu mi-a ajutat să mă găsesc între voi, este întocmai ca a unui adevărat părinte, când se găsește între fiii săi iubiți.

Slavă lui Dumnezeu, că dorința ce aveam de a vă vedea în trup și-n oase, mi s'a îndeplinit.

Cu smerenia mea și cu voi se potrivește de minune cuvântul Sfintei noastre Biserici: „*Veselește-te începătorul turmii, împrejurul tău văzând pre fiii tăi, purtând stâlpări de fapte bune*“.

Se veselește sufletul meu și inima mea de părinte, saltă de bucurie când văd ce viață frumoasă și creștinească trăiți.

Multă-mi este nădejdea pentru voi, multă-mi este lauda pentru voi, umplutu-m'am de mângâiere, deprisosit am bucuriei; iară mai vârtos m'am bucurat de tânărul și vrednicul vostru păstor sufletească — părintele Vasile Georgescu, că duhul lui a pătruns în sufletul vostru și inima lui cu desăvârșire este spre voi, mai cu osebite când vede ascultarea voastră a tuturor, în ce chip adică, cu frică

și cu cutremur primiți învățătura Domnului nostru Iisus Hristos din gura lui. (II Cor. VII 4, 15)

* * *

Iubiților, Asociația voastră a bunurilor creștini din Sudiți se numește „*Mântuirea*“. După scopul ce urmărește ea, nici nu se poate o numire mai potrivită. — Și într'adevăr :

1. Luminarea minții voastre prin citirea cărților din frumoasa bibliotecă ce-ați înființat, învățăturile sănătoase ce veți găsi în cărțile bibliotecii, îndemnul spre o viață creștinească, cinstită, curată, harnică, cumpătată și chivernisită, ce pot fi altceva decât *mântuire* pentru voi ?

2. Abonarea la revistele serioase, cari vă învață cum să vă munciți pământul, cum să sămănați, cum să adunați rodurile voastre, cum să le desfaceți cu folos pentru voi și nu pentru diferiții misiți ; cum să vă creșteți vitele, păsările etc., cum să vă faceți haine din cânepa, inul și lâna voastră ; cum să vă cunoașteți drepturile și datoriile voastre de cetățeni buni, de români patrioți, etc., ce poate fi altceva decât *mântuirea voastră* ?

3) Combaterea păcatului beției pe care o urmărește Asociația voastră — patimă b'estemată, și urâtă de Dumnezeu, și de lumea cumințe, patimă, care schimonosește fața, secătuiește puterea, face din om neom și, în cele din urmă curmă viața ; patimă, care este izvorul a toată nenorocirea familiei, pipernicirea copiilor, gâlceava în casă, rușinea în fața oamenilor cuminți, munca iadului și focul gheenii, — ce poate fi, decât *Mântuirea voastră* ?

Și mă bucur că Asociația *Mântuirea*, a făcut în scurtul timp de abia un an, buni creștini din locuitorii sudițeni, izbăvind pe mulți de beție și prin aceasta, de toate păcatele cari curg din ea.

Laud strădania părintelui vostru sufletesc, a dascălilor școalei din Sudiți și a tuturor oamenilor înțelepți, cari au înființat societatea „*Mântuirea*“; vă laud și pe voi, iubiții mei fii duhovnicești, că ascultați povețele cele bune și vă împotriviți păcatelor.

Nu pot încheia scurta mea cuvântare, fără să-mi dau pe față bucuria ce simt, când văd copilașii voștri cântând lui Dumnezeu în biserică și veselindu-ne inimile la aceasta frumoasă și creștinească serbare. Citesc pe fețele și în inimile voastre, părinților, bucuria pe care o aveți când vedeți și auziți pe copiii voștri cântând în cor, laude dumnezeiești și imne naționale-românești.

Dumnezeu să vă binecuvinteze, atât pe voi și pe copiii voștri, cât și pe dascălii comunei voastre, cari dau lumină minților și nobleță inimilor fiilor voștri — viitorii cetățeni, nădejdea Bisericii și a scumpii noastre Români.

Cât privește cinstea pe care mi-ați făcut-o D-Voastră, de a mă proclama *președinte de onoare* al Asociației „*Mântuirea*“, vă declar că-mi mișcă inima și sufletul, pe cari le angajez bunei propășiri a acestei asociații, și ca un slab semn al legăturii mele sufletești cu ea, dăruiesc douăzeci de exemplare din lucrarea mea: „*Starea sufletelor după moarte*“ și douăzeci ex. din lucrarea: „*Scurt istoric asupra persecuțiilor religioase din Rusia sovietică*“, pentru îmbogățirea bibliotecii asociației; iară, după cuvântul apostolului Pavel „*prea cu dulceață mă voi cheltui și pre mine pentru sufletele voastre*“ și împreună cu el strig: „*bucurați-vă, fraților, fiți desăvârșiți, mângâiați-vă, aceiaș cugetați, pace să aveți, și Dumnezeu dragostei și al păcii va fi cu voi*“. (II Cor. XII, 15 XIII 11). *Amin.*

CUVANTARE

ținută de P. S. Sa D. D. Gherontie,
cu ocazia învestirii ca Episcop al Constanței

SIRE,

SLĂVITĂ DOAMNĂ,

In momentul când am primit din Augustele mâni ale Majestății Voastre toiagul cu care am să păstoresc duhovnicește turma cea cuvântătoare din eparhia Constanța — vechiul Tomis — ca un fior năvalnic, a pătruns în mintea și în toată ființa mea, ideia despre atotputernicia lui Dumnezeu și am zis în cugetul meu:

„Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale !”.

Da, Mărețe Suveran; căci minuni negrăite făcăt-a Dumnezeu cu noi:

Intregirea neamului și lărgirea hotarelor Patriei noastre, până unde se aude dulcele graiu românesc — grație vitejiei Majestății Voastre și a ostașilor cari V'au ascultat comanda supremă, este minune mare, pe care Dumnezeu a făcut-o cu noi.

Consolidarea înceată, dar sigură, a alcătuirilor de Stat și salvarea economică a țării, fără amânarea bogățiilor ei și mai ales, a demnității Statului

— grație înțelepciunii Majestății Voastre și a guvernelor Majestății Voastre, sunt minune mare, pe care a făcut-o Dumnezeu cu noi.

Pacea și liniștea ce ați asigurat scumpei noastre Români-Mărite și pururea vecuitoare, ajutați de înțelepciunea înăscută, pe care cumintele Vostru popor o păstrează cu sfințenie, în noianul de frământări din jurul hotarelor țării, este altă minune mare, pe care Dumnezeu o face cu noi.

Dreptatea ce s'a făcut săteanului prin punerea sa în stăpânire, asupra pământului pe care-l muncește cu brațele sale și pentru care Majestatea Voastră a dat cea întâi pildă, legile de reglementarea muncii și alte bune orândueli, sunt iarăși minune mare și dreaptă răsplată pentru poporul, Majestății Voastre.

Ce să zic de recăpătarea sănătății Majestății Voastre, atât de scumpă tuturor supușilor Majestății Voastre și pe care o pierduserăți în tranșee și pe tron, veghind la viitorul țării? Ea este, deasemenea și mai presus de toate, minune mare, pe care Dumnezeu a făcut-o cu noi.

Acestea sunt, Slăvite Suveran, sentimentele și gândurile ce stăpânesc pe smerenia mea, supusul Majestății Voastre, în aceste clipe solemne, când sunt întărit și trimis de Majestatea Voastră să păstoresc duhovnicește pe credincioșii din Dobrogea veche și nouă.

S I R E,

Stând acum în fața Majestății Voastre, făgăduesc solemn că, în toată vremea vieții mele, voi sta de streajă neadormit între oile cuvântătoare din Eparchia Constanța, pentru păstoriarea cărora Majestatea Voastră a binevoit a-mi încredința acest toiag — semn al autorității păstorale — și pururea voi în-

văța pe credincioși, că Biserica Domnului și Dumnezeu nostru Iisus Hristos dă viață lumii întregi și că, cu toții suntem zămisliți în sânurile ei, ca într'al adevăratei noastre mame, toți suntem hrăniți cu acelaș lapte și că, dar, toți suntem datori să fim în-suflețiți de acelaș duh: al dragostei de țară, al iubirii de aproapele, al păcii și al supunerii la toate orânduielele Stăpânirii, care emană dela Dumnezeu.

Voiu propovedui, că Sfântul Sinod al Sfintei noastre Biserici este înalta autoritate a Cuvântului lui Dumnezeu, prin care Cuvânt „toate s'au făcut și fără de care nimic nu s'a făcut din câte s'au făcut“.

Iar, ca o cunună a acestora și a altor învățături, voiu căuta să întăresc în mintea și inima credincioșilor eparhiei mele, că Majestatea Voastră sunteți alesul Cerului pentru conducerea poporului român cătră împlinirea mărețelor lui destine și că toți: mici și mari, suntem datori supunere și devotament până la jertfa de sine, pentru susținerea ideii monarhice între supușii Majestății Voastre și iubire nețărmurită pentru scumpa noastră dinastie.

Pentru răspândirea învățaturii Mântuitorului între credincioșii noștri și pentru cultivarea sentimentelor dinastice și cetățenești între supușii Majestății Voastre din Eparhia Constanța, de orice neam și lege ar fi ei, Biserica luptătoare este cea întâi chemată și datoare. Dar aceasta este cu puțință, numai dacă vom avea un cler băștinaș dobrogean, legat de sufletul și pământul Dobrogei. Deci, Sire, după cuvântul dumnezeescului David; *„nu voiu da somn ochilor mei nici genelor mele dormitare“*, până când nu voiu vedea un local propriu pentru seminariul teologic al Eparhiei Constanța, creat tocmai în scopul sus arătat.

Grija de toate zilele a smereniei mele va fi și aceia a terminării casei de locuință episcopală. A-

ceastă casă — grație solicitudinei ce ni-a arătat Onor. Minister al Cultelor — este ridicată aproape pânăla acoperiș; dar, până la desăvârșita ei terminare, mai este mult și ni trebuesc mulți bani.

Pentru demnitatea noastră națională și pentru prestigiul bisericii dobrogene, atât seminariul cât și casa pentru locuința episcopului, se impun cu necesitate neînlăturabilă.

Pentru realizarea acestor dorinți scumpe sufletului meu „*nu voi da odihnă tâmpelor mele*“; dar puterile mele sunt slabe, Sire, și nevoile urgente. Iată de ce îndrăznesc să implor povețele Majestății Voastre și prețiosul sprijin al luminaților sfetnici ai Majestății Voastre.

Să trăiți Sire,

Trăiască Majestatea Sa Regina,

Trăiască deapureura scumpa noastră Dinastie și România-Mare.

4 febr. 1926

CUVANTARE

ținută de P. S. Sa D. D. Gherontie,
cu ocazia instalării ca Episcop al Constanței

*Domnule Ministru,
Cucernici părinți și
Iubiții mei Constanțeni,*

Acum când, așa de sărbătorește, urc treptele acestui scaun episcopal, ilustrat în primele veacuri ale creștinismului de ierarhi ca : Teofil, Teotim, Gerontius și alții, înainte de a mulțumi Dv. pentru dragostea ce-mi arătați și pentru cinstea ce-mi faceți, îmi ridic ochii către părintele îndurărilor și zic cu proorocul : „*Mic eram între frații mei și nemernic între fiii maicii mele; însă Dumnezeu dar și mărire mi-a dat*“.- (Ps. 84 v. II).

Și într'adevăr iubiților :

Mic și neînsemnat am fost timp de 20 ani.

Un diacon, doar, și nimic mai mult. Iar dacă totuși, frații mei mă băgau în seamă, asta se datora nu mie, ci oamenilor mari ai bisericii, pe lângă cari slujiam lui Dumnezeu ; se datora lui Melhisedec dela Roman, cel plin de carte și de înțelepciune creștinească, lui Inochentie cel blând și *cu gura de aur*, lui Ioanichie cel cu mintea ascutită și cu

glas de privighetoare, eremitului învățat, cuvios și plin de Duhul Sfânt, care-și croiește drum la Cer, prin postire, prin „Cercarea Scripturilor“ și prin rugăciuni de ziua și noaptea, pentru el și pentru lume. Ei au fost lauda mea, ei au fost dascălii mei, ei au fost icoana vieții mele.

Dar au trecut acei 29 ani de diaconie și Dumnezeu mi-a dat *dar*, m-a înălțat la treapia preoției și la cinstea Arhimandriției. În această stare m'a găsit la Sfânta Mitropolie din București, întâiul Mitropolit al României-Mari, Miron cel isteț, ritor învățat și bun orânduitor de treburi bisericești — Preafericitul și întâiul Patriarh al României întregite. Și n'au trecut decât patru ani și iată că Dumnezeu, care-mi dăduse darul preoției și cinstea arhimandriției, m-a învrednicit și de cel mai mare *dar*: *darul și cinstea arhierescă*.

Aici e locul ca, azi, când am urcat treptele tronului episcopal, de aci din Constanța, să exprim omagiile mele de recunoștință și respect, pentru memoria aceluia ce a fost episcopul Ilarie Teodorescu, prea curând răpit din mijlocul nostru, alături de care, pentru prima oară — în ziua de 21 Maiu 1923 — am venit în mijlocul D-voastre, iubiții mei fii duhovnicești ai scumpei mele eparhii Constanța.

* * *

Și acum, Milostivul Dumnezeu, pe lângă *dar* mi-a dat și *mărire*. Acum *mila* lui Dumnezeu s'a întâmplat cu adevărul. Adevărul din pământ a răsărit și dreptatea din cer a privit; dreptatea și pacea s'au sărutat". (Ps. 85 10—11).

Cuvintele pe cari le rostește smerenia mea acum, nu sunt ale mele; sunt ale proorocului. Înțelesul lor, voi — iubiților — îl pricepeți; iar eu, dau Slava lui Dumnezeu.

Domnule Ministru,

Mic și fără putere am fost din tinerețile mele până acum. Mare m'a făcut acum la bătrânețe, Biserica noastră strămoșească, prin reprezentanții ei — membrii congresului național — și cu multă putere m'a îmbrăcat Majestatea Sa, scumpul nostru Rege Ferdinand I, când mi-a încredințat cârja episcopală.

Mic și fără răspundere am fost până acum ; mare și cu grea răspundere, sunt de azi înainte.

Până acum, am primit învățătura și dacă am și dat, am dat ca frate ; de acum încolo am să dau învățătura, dar am s'o dau ca părinte. Și ce ușor primește omul ; dar cât de greu dă ! Ce ușor și fără răspundere dai învățătură fratelui și cât de greu este s'o dai fiului ; căci tu întâi trebuie să fii pilda celor ce înveți : „*Cele ce vede că face părintele, acelea face și fiul*“, zice apostolul.

Ca să dai, trebuie să ai ce și de unde să dai.

Avea-voiu eu, oare iubiții mei Constanțeni și fii ai eparhiei mele, ce să vă dau și de unde să vă dau ?

Domnul știe !

Eu una știu — că dragoste am, că dorință am, că *sufletul meu pentru voi îl voi pune*.

Nu mă mai recomand vouă ; că cine nu mă cunoaște ?

Nu vă fac făgădueli. Voi știți că, pecăt puterile și priceperea m'au ajutat, am lucrat *în via Domnului din acest Eghipt și am întărit gardurile și vierul sălbatec n'o strică mai mult* ; iar, cu ajutorul lui Dumnezeu și ascultarea voastră, îl vom îndepărta cu totul.

Așa să ne ajute Milostivul și Induratul Domnul !

* * *

Mulțumesc *din adâncul sufletului meu* I. P. S.

Sale Mitropolitului meu canonic, Prea fericitul Patriarh al României D. D. Dr. Miron pentru *gramata*, cu care mă întărește în scaunul arhieresc al catedralei episcopale și peste oile cele cuvântătoare din eparhia Constanței — mie încredințată spre păstorie.

Mulțumesc eruditului teolog — Cucernicul preot Gr. Pișculescu, care a luat osteneala să vină și să citească astăzi aici, *gramata* Metropolitană.

Mulțumesc respectuos și călduros D-lui Ministru al Cultelor Alex. Lapedatu, care — în numele Onoratului Guvern — mă însoțește până la urcarea mea pe tronul episcopal și-l rog să binevoiască a transmite Onoratului Guvern adâncile mele mulțumiri, pentru sollicitudinea ce poartă Bisericii din scumpa noastră Dobroge; iar D-sa personal să binevoiască a-mi procura mulțumirea ca, în curând, să sărbătorim și inaugurarea palatului episcopal, precum și punerea temeliei noului local de seminar. Cu aceasta, numele D-sale va fi scris în ceruri și în istoria religioasă și culturală a scumpei noastre Dobrogii.

Mulțumesc sincer și cu recunoștință, Adunărei eparhiale a Constanței, care mă onorează cu prezența sa și la instalarea mea în demnitatea de Episcop al acestei eparhii.

Mulțumesc cucernicului Cler și tuturor autorităților și instituțiilor constănțene și din celelalte ținuturi ale eparhiei, pentru felul sărbătoresc și importanța ce au înțeles să dea actului instalării mele în scaunul episcopal, onorându-l cu prezența și dragostea lor.

Mulțumesc tuturor scumpilor noștri cetățeni, de orice neam, limbă și lege, a căror prezență acî, îmi dovedește — încăodată mai mult — dragostea lor față

de smerenia mea, și eternul adevăr al Sf. Scripturi că: „înaintea lui Dumnezeu, nu este iudeu nici ellin, nu este parte bărbătească, nici femeiască, ci toți suntem frați între noi și fii ai unuia și aceluiaș Părinte — Dumnezeu“; și că, toți trebuie să ne iubim unul pe altul, toți să iubim scumpa noastră Patrie, România-Mare, plămădită, dospită și crescută din frământătura sângelui nostru comun; toți să fim credincioși și să ne supunem Regelui nostru iubit, să iubim Familia Regală și Dinastia Română!

CUVANTARE

ținută de P. S. Sa D. D. Gherontie
cu ocazia recepțiunii dela palatul primăriei *)

*Domnule Ministru,
Cucernici părinți și
Iubiți Constanțeni,*

Sunt dator să răspund tuturor reprezentanților autorităților constănțene, cari mi-au prezentat felicitări cu ocazia recepțiunii dela palatul primăriei, în care ne găsim și sunt dator să mulțumesc fiecăruia în parte.

Această datorie îmi este foarte plăcută, căci vorbesc în fața prietenilor mei și'mi este ușoară, căci n'am a face oratorie, un lucru fiind știut în mod cert că: inima și sufletul meu nu mai sunt ale mele, ci ale D-voastră D-lor, a tuturor, fără deosebire de neam și lege, iar inimile D-v. sunt în stăpânirea mea. M'ați robit D-lor și v'am robit. Ne-am robit unii pe alții, în timpul celor trei ani de când trăiesc și propoveduiesc în mijlocul D-v.

Fiilor și fraților,

Am zis în biserică, acum câteva clipe, că Sfânta Scriptură cuprinde adevărul etern despre frația ce tre-

*) Din revista „Tomis“ luna Martie 1926

buie să existe între oameni pe pământ, între popoarele lumii. Înaintea lui Dumnezeu, nu este iudeu, nici elin, nu este parte bărbătească, nici femeiască; ci, toți suntem frați între noi și fii ai unuia și aceluiaș Dumnezeu. Biserica lui Iisus Hristos, nu face deosebire între oameni și clase. Ea propoveduiește pacea, dragostea și iubirea între toți. Ea îmbrățișează, deopotrivă, pe toți: pe iudeu și pe elin, pe bogat și pe sărac, pe cel de neam mare, ca și pe cel mai smerit om.

Aceasta este și propovedania mea, aceasta va fi și dorința mea, aceasta va fi și strădania mea între toți scumpii mei dobrogeni, pentruca să-i dobândesc pentru credința noastră strămoșească, pe unii; iar, pe alții, pre toți și pre toate, pentru dragostea și devotamentul neprecupețit pe care-l datorim scumpii noastre Românii-Mari, pentru Tron și Rege și pentru Dinastia română.

Cu aceste declarațiuni sincere, mulțumesc, încă odată și acum la reședința mea episcopală, Adunării eparhiale, pentru dragostea ce mi-a arătat cu ocazia alegerii mele ca episcop al Constanței și-i mulțumesc și pentru onoarea ce-mi face acum, luând parte la actul instalării mele în scaun. Legăturile sufletești dintre noi, sunt garanție, că eparhia noastră va propăși sigur din cele 3 puncte de vedere: administrativ, economic și cultural.

Mulțumesc călduros D-lui Prefect al jud. Constanța, pentru felicitările ce mi-a prezentat în numele cetățenilor de sub conducerea D-sale administrativă, dorindu-li tuturor sănătate, pace și liniște.

Mulțumesc D-lui Primar al comunei noastre, și distinșilor D-sale Consilieri, urându-li izbândă, în realizarea dorințelor lor de a ridica și orașul nostru, la înălțimea orașelor civilizate ale lumii. Constanța, ca port maritim este punctul de debarcare a întregii Europe. Se cuvine,

dar, ca ea, atât din punct de vedere edilitar, cât și a demnității instituțiilor ei, să se prezinte astfel încât străinii, cari ne vor vizita, să vadă că, Constanța noastră, nu este mai prejos de orașele înfloritoare ale lumii; și se cuvine să fie așa, cu atât mai mult, cu cât străinul totdeauna rămâne cu prima impresie, ce-o oferă o țară la primul său punct de intrare. Doresc D-lui Primar și onoraților D-sale Consilieri, izbândă întru îndeplinirea gândurilor curate și patriotice, cu cari au purces la lupta de organizarea serviciilor municipale și aștept, cu încredere, să aibă creștinească solitudine, dacă nu în primul rând, cel puțin printre cele dintâi instituțiuni culturale ale comunei și de Episcopia noastră. Suntem la început și oricât am voi *să trăim numai cu duhul*, avem nevoie de ajutorul material al tuturor instituțiunilor din Constanța, cu trecut mai vechiu.

Mulțumesc D-lui Primpreședinte al Curții noastre de Apel și-l asigur, că Biserica dobrogeană se simte mândră, că are colaboratoare la împărțirea dreptății, aceeași înaltă instituție națională, și cunoaște îndeajuns vrednicia onoraților Domni Consilieri, cărora smerenia mea li-a purtat, totdeauna, o deosebită dragoste și considerație.

Mulțumesc D-lui Primpreședinte al Tribunalului Constanța și tuturor onoraților magistrați. Tribunalul este, cu drept cuvânt, al treilea factor păzitor și împărțitor al dreptății, deopotrivă cu mama sa — Biserica — și cu sora sa mai mare — Curtea de apel; și această treime de instituțiuni, având aceiași nobilă menire, sunt o fericire pentru cetățeni, o cinste pentru țară și o garanție pentru menținerea echității păcii și a dragostei între toți scumpii noștri cetățeni de orice lege și limbă.

Mulțumesc D-lui Consul al Mării Britanii. Legăturile Dinastiei noastre și, prin ea, ale noastre, cu una dintre cele mai civilizate și mai puternice țări din Eu-

ropa, sunt o mândrie pentru neamul nostru și o chie-zăsie sigură pentru dezvoltarea noastră, ca stat liber, în liniște și pace în concertul european.

Mulțumesc D-lui Consul al Republicii elene și-l asigur că Biserica Română, are conștiința vie despre afinitatea de credință dintre țara noastră și Grecia și despre legăturile din cea mai adâncă vechime, ce au existat și există între Biserica românească și Patriarhia ecumenică a Vechiului Bizanț și dorește, din suflet, întărirea Bisericii noastre materne.

Mulțumesc D-lui Pastor al Comunității evanghelice și, cu biserica universală a Răsăritului, mă rog pentru unirea credinții și împărtășirea Sfântului Duh la toate popoarele lumii; iar Comunității, pace și liniște.

Mulțumesc Comunității armene, exprimându-i aceleași dorinți de pace și liniște. Biserica noastră ortodoxă dominantă și poporul nostru a acordat toată sollicitudinea bisericii și poporului armean; iar acestea au răspuns cu loialitate acestor sentimente ale poporului român.

Mulțumesc Comunității mozaice, care prin reprezentantul său, îmi adresează felicitările sale, amintind legăturile, pe cari creștinismul — prin Testamentul Vechiu — le are cu poporul lui Israel.

Îmi fac o plăcere să constat că, evreii conștanțeni au înțeles bine și au aplicat sincer și loial cuvintele profetului Ieremia, care zice: „*Căutați pacea poporului în mijlocul căruia v'am condus; căci în pacea lui, stă pacea voastră*“. Biserica creștină, nu face deosebire — cum am zis — între iudeu și elin — știind că toți suntem fii ai unuia și aceluiași părinte Dumnezeu; deci, Episcopia noastră și smerenia mea se simte bine și mulțumită cu sentimentele de loialitate ce-i exprimă Comunitatea mozaică și-i dorește tot binele.

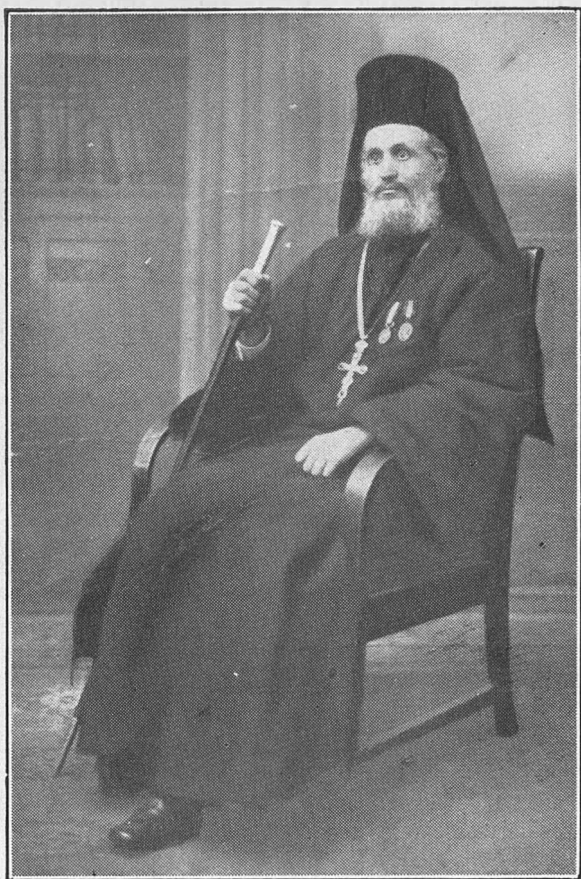
Mulțumesc reprezentantului Comunității musulmane,

pentru elogioasele felicitări ce-mi aduce și pentru mărturisirile de respect ce-mi face. Noi, românii nu uităm că marele nostru voevod Alexandru cel bun, a recunoscut și a recomandat fiului său Bogdan, să aibă încredere legăturii de prietenie, în primul rând cu turcii, ca fiind un popor drept și cinstit.

Credincioșii lui Mohamed, din scumpa noastră Dobroge, niciodată n'au desmințit acest adevăr. Ei au fost și sunt și azi buni și pașnici cetățeni; de aceea, Vodă Carol, i-a îmbrățișat cu dragostea sa de Suveran, și — drept semn al dragostei — li-a zidit moscheie în Constanța.

Pe sentimentele smereniei mele de considerație și stimă, Comunitatea musulmană, poate conta totdeauna.

Arhimandritul Gherontie Nicolau
Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei
1916

CUVANTARE

ținută la prima Adunare eparhială ordinară,
2 Mai 1926 (Duminica Mironosițelor)

Cucernici Părinți și Domnilor,

Suntem în praznicul Învierii Mântuitorului Nostru Iisus Hristos. Cel mai potrivit salut cu cari sunt dator să vă salut astăzi când — pentru prima oară — ne-am întâlnit aici, în Adunare eparhială ordinară, este obișnuitul „Hristos a înviat“.

Acest creștinesc salut, grație solidarității întregii mele eparhii și, în deosebi, a scumpilor mei fii, membri ai adunării eparhiale, cari au lăsat impresii adânci și plăcute în inimile tuturor membrilor Marelui Congres național bisericesc, întrunit în Colegiu electoral la 4 Februarie, anul trecut 1925, sunt fericit să vi-l pot adresa eu în calitate de Episcop al Constanței, ales prin hotărâta solidaritate a D-voastră, și întărit în scaunul episcopal al vechiului Tomis.

Încă odată, și cu acest prilej, vă exprim mulțumirile mele.

Cinstiți Părinți și Domnilor,

Biserica noastră ortodoxă națională, ca nealtdată, se pare că trece prin cea mai grozavă criză, prin mare primejdie.

Nu discut aici cauzele. Ele ne pot angaja și pe noi, membrii ei „*dela Vlădică pânăla opincă*“, dar pot avea izvorul și în alte stări de lucruri. Pot fi, adică, și din vina noastră, dar pot fi și consecințe ale frământărilor sociale, atât dinlăuntru cât și dinafară de hotarele scumpii noastre Patrii.

Cine a priveghiat și cine s'a rugat în vremurile trecute, pentru voevodate, pentru principatele române: Moldova și Muntenia, pentru România lui Cuză și Carol I, când ele erau cuprinse de urgie, când erau potopite de hordurile hrăpărețe, cari se aruncau infometate, asupra mănoaselor noastre holde, arzând și prădând munca cinstită a tihniților noștri strămoși?

— Biserica, părinților și Domnilor.

Dacă n'aș aminti decât pe Daniil Sihastrul, care în peștera sa, când oștile lui Ștefan cel Mare și Sfânt, sfărâmate și împrăștiute, înfundaseră codrii Neamțului, se rugă pentru țară și pentru Domn, cred că e deajuns să ne încredințăm că Biserica noastră ortodoxă, se confundă cu Statul și că suferințele acestuia, sunt și suferințele ei.

Ei bine, iubiților, Biserica noastră azi, suferă; și suferă mai rău și mai amar decât Statul.

Cine s'o scape? Statul?

Dar Statul, e deajuns dacă se poate întări pe sine. Și e bine și așa; căci Statul fiind tare, toate instituțiile vor fi asigurate și liniștite.

Atunci: „mântuirea ta, prin tine, Israile“.

Tocmai acesta a fost scopul legiuitorilor, cari ni-au dat Legea și Statutul de organizare unitară a Bisericii noastre naționale ortodoxe Române: „Mântuirea, prin noi înși-ne“.

Biserica trebuie să porceadă la lucru și, nu așa de formă; la lucru hotărât și necurmat!

Biserica, trebuie să trăiască și să propășească,

ca, corp bine organizat. Iată necesitatea *Comisiunii de organizare*.

Biserica, trebuie să-și întrețină cu mijloacele ei instituțiile sale. Iată necesitatea *Comisiunii economice*.

Biserica, trebuie să corespundă cerințelor vremurilor în care trăiește. Cultura, o pune alături de surorile ei — instituțiile luminate și educate. Iată nevoia de *Comisiunea culturală*.

O treime de Comisiuni, cari sunt și cele trei Consilii ale Kiriarhului unei eparhii.

Ei bine, părinților și Domnilor, această treime trebuie să fie conștientă de datoriile și drepturile sale.

Să le vedem la treabă.

Deocamdată, nu mai avem mult până la așteptatul regulament al Legii și Statutului nostru și, deci, după înțelegerea factorilor răspunzători ai Bisericii, Comisiunile noastre, nu pot intra în exercitarea atribuțiilor lor. Putem, însă, discuta, putem jalonă, planul de lucru, pentru timpul când regulamentul va lua ființă.

Dacă altceva, nu putem face în această Adunare — prima Adunare eparhială cum am zis — putem totuș să discutăm.

Cu aceste cuvinte, binecuvintez Adunarea noastră și vă doresc spor la lucru.

CUVANTUL CHIRIARCHULUI *)

LA PRIMA IMPROPRIETĂRIRE DIN DOBROGEA

Iubiți cetățeni Peștereni

și cei din Izvorul Mare

și ai smereniei noastre fii duhovnicești,

Sunt fericit, că mă găsesc a doua oară printre voi. Nu's nici două luni de când ne-am văzut pentru întâia dată. Atunci am venit să vă dau spre închinăciune locașul lui Dumnezeu, pe care, ca niște fii credincioși ai Sfintei noastre Biserici ortodoxe, l'ați reînnoit și l'ați ridicat din ruina, în care-l aduse-se grozăviile războiului. Cinste și laudă vouă iubiților. Astăzi, alături de stăpânirea politică, am venit și eu, ca reprezentant al stăpânirii bisericești, să asist la marea voastră bucurie, care este și a noastră a conducătorilor. Ne bucurăm și noi, împreună cu voi, iubiților, că Dumnezeu a văzut răbdarea și cumințenia norodului său din binecuvântata de Dumnezeu România-Mare și prin organele sale administrative, vă răsplătește și vouă azi, precum a răsplătit și cetățenilor altor părți până acum, făcându-vă stăpâni pe pământul strămoșilor voștri.

Vă dați voi seama iubiților, cât de mare e lucrul care se face azi? Vă dați voi seama cât de mare este bunătatea lui Dumnezeu cu noi?

Cine se gândește numai la faptul că acest pământ sfânt, pe care a-ți trăit, pe care unul v'ați născut și a-ți și îmbătrânit, acum nouă ani de zile nu mai era al românului nostru, acela 'și dă seama că, dacă azi noi — stăpânirea politică și bisericească

*) Din ziarul „Marea Neagră“ No. 208 din 18 Mai 1926.

— am venit să vă întărim drepturile asupra lui, pentru voi și pentru neam de neamul vostru, apoi, nu noi suntem acei ce vi-l dăm, ci Dumnezeu este dăruitorul. El vă dă pământul; căci, al Lui este, după cum zice psalmistul: „*Al Domnului este pământul și plinirea lui, lumea și toți cei ce locuiesc întru dânsul*“. Noi suntem numai martori și admiratori ai bunătății dumnezești. Iată de ce am zis, că ne bucurăm și noi împreună cu voi.

Vă binecuvintez, iubiților mei fii peștereni, și din Isvorul-Mare și vă felicitiez: să stăpâniți sănătoși pământul ce vi s'a dat azi.

Dar, mai este ceva:

Da, iată, azi aveți pământul care vi se cuvenea, căci el este îngrășat cu sângele fraților, fiilor, părinților și soților voștri, cari și-au jertfit viața pentru ca să vi-l păstreze vouă. Mulți dintre voi, veți fi luptat alături de acei ce au murit, pentru moșia voastră. Ceice trăiți, aveți norocul să vă bucurați de roada luptelor voastre; ceice au murit, însă, n'au avut această parte.

Ei au murit; dar, din moartea lor, a răsărit viața patriei noastre, a răsărit viața și fericirea noastră, a acelor cari trăim, grație morții eroilor noștri.

Să ne descoperim și să zicem cu toții:

„Dumnezeu să-i odihnească în veci“.

„Veșnica lor pomenire“.

Dar, numai atâta n'ajunge, iubiților.

Pământul acesta, cuprinde în sine trupurile eroilor noștri, cari — mâine — poimâine, se vor aduna la Mircea-Vodă. El este, dar, pământ sfânt și, trebuie păstrat cu toată sfințenia de către voi. Cum?

Întăi, prin cumințenia voastră, de care a-ți dat, totdeauna — până azi — dovadă.

Să piară dușmănia dintre noi, ca să piară duș-

manul din țară. Să piară neînțelegerile și luptele dintre noi, ca să piară și pofta vrăjmașilor noștri dinafară, cari stau la pândă să ne înghită, la cea dintâi ocazie de slăbiciune din partea noastră.

Străbunii noștri, așa au trăit și așa ni-au păstrat țara. Ei știau *de legea și de moșia lor*, pentru care și-au pus sufletul și și-au dat viața.

Să ne dăm și noi viața pentru Biserica și Patria noastră; și să le păstrăm așa cum le-am moștenit din moși strămoși.

Ascultați, dar, iubiților, glasul Bisericii voastre și păstrați-vă credința și obiceiurile voastre creștinești!

Inchinați-vă în Biserica voastră frumoasă, închinați-vă și sărutați cinstita cruce, căci ea este lemnul pe care s'a pironit Domnul și Dumnezeuul nostru Isus Hristos. *Serbați ziua Invierii Domnului nostru Iisus Hristos* și lăsați Sâmbăta pentru evrei, precum lăsați Vinerea pentru musulmani.

Cinstiți sfintele Icoane, căci — ce sunt ele decât fotografia Mântuitorului, a Maicii Domnului și a Sfinților Săi!

Oare nu păstrăm cu dragoste fotografia Regelui nostru iubit, ale Reginei noastre, ale prinților, ale Oamenilor mari?

Dacă pe acestea le păstrăm, ce ne strică dacă vom cinsti Sf. Icoane?

„Mută să fie gura păgânilor cari nu se închină Sfintelor Icoane“, cântă sfânta Biserică.

Cinstiți pe bătrânul și vrednicul vostru preot. El și-a petrecut și și-a sacrificat viața și tinerețea între voi, învățându-vă carte și legea Domnului, ca un adevărat apostol al neamului și al Bisericii noastre.

Pricepeți — cred — dece v'am spus acestea.

Iubiți școala și vă interesați de buna ei stare și iubiți-vă între voi, ca niște adevărați frați.

Iată, primul mijloc de a vă păstra, cu toată sfințenia, pământul pe care sunteți azi împrăștiți.

Al doilea mijloc este „să vă supuneți stăpânirii, căci, iată ce zice Sf. Apostol Pavel: *„Tot sufletul să se supună stăpânirii, căci, nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu și stăpânirile — de eri și de azi, ca și cele ce vor veni — dela Dumnezeu sunt orânduite. Deci, cine se supune stăpânirii, orându-
lii lui Dumnezeu se supune și va avea laudă dela stăpânire, iar cine se împotrivește stăpânirii, orându-
lii lui Dumnezeu se împotrivește și, unul ca acesta, trebuie să se teamă, căci, stăpânirea, nu în zadar poartă sabie“*.

Vedeți, iubiților, nu dela mine grăiesc; ci Domnul este care grăiește, prin gura apostolului. *„Ascultați, deci, pe mai marii voștri și vă supuneți lor ca Domnului; căci ei privilegiază pentru sufletele voastre“*.

Și, că într'adevăr, mai marii noștri privilegiază pentru voi, că vă au grija, iată proba: Vlădica, prefectul și toți mai marii voștri sunt lângă voi.

Dar, de unde avem noi puterea să facem ce facem azi? Cine ne-a trimis?

Țara, iubiților, al cărui simbol este M. S. Regele nostru Ferdinand I, căpitanul dela Topraisar și Cobadin, dela Mărășești, Mărăști și Oituz.

Regele nostru a făcut cel dintâi început cu pământul nostru, ostașii cari au luptat alături de el pe front. El a dat întâiu Domeniul Coroanei, țăranilor și apoi, boerii l-au imitat. Iată cari sunt mai marii voștri și cărora trebuie să vă supuneți ca Domnului, după cuvântul Sf. Scripturi. În scumpa noastră Dobroge voi sunteți cei întâi, cărora vi se dă pământ.

Deaceia, noi vă dorim început bun și cu Dumnezeu înainte!

CUVANTARE

la întemelierea monumentului eroilor, dela Tekirghiol. (12 Septembrie 1926)

IUBIȚILOR,

„Eroii noștri nu sunt morți,

Dacă știi în inimă să-i porți“, a zis poetul.

D-v., D-lor membri ai comitetului pentru ridicarea unui monument, în amintirea eroilor din această localitate, credincioși acestui dicton, ați avut fericita și creștineasca inspirație, mai întâi de a pune acțiunea Dv. sub auspiciile Bisericii, proclamând pe smerenia noastră ca președinte de onoare al Comitetului activ, și — al doilea, — de a lega opera Dv. de numele unuia dintre cei mai mari eroi, Generalul Dragalina, căruia i-ați închinat piața în care aveți să ridicați monumentul.

Eu ca, Chiriarh al scumpei noastre Dobroge, binecuvintez gestul D-v. și vă doresc bun succes în opera național-creștinească ce plănuți, și vă încredințez că țărâna mormintelor eroilor noștri din Tekirghiol, tresare, iar sufletele lor în ceruri, au bucurie nesfârșită, că noi — ceice le supraviețuim — nu-i dăm uitării ci, după vorba poetului, „îi purtăm în inimile noastre“.

Generalul martir Dragalina, este, iubiților, simbolul unirii Banatului său de naștere, cu Patria mamă; iar mâna lui, pe care a pierdut-o în lupta pentru întregirea neamului, este simbolul durerii noastre, pentru Torontalul, care face parte integrantă din corpul Banatului, în care curge sânge curat românesc, cu aceleași dorinți și aspirațiuni.

Să așteptăm mila și dreptatea lui Dumnezeu.

Iar, în aceste momente, noi mic și mare închinându-ne memoriei eroilor din Tekirghiol, pe care Dv. voiți s'o imortalizați în bronz, să zicem: Fii în veci slăvit, Doamne, celce ai făcut minunea mare pentru noi, și ai rânduit ca jertfa eroilor noștri să nu fie zadarnică.

Să fie în veci slăvit gloriosul nostru Rege Ferdinand I, care, cunoscând vitejia ostașului român, l-a dus, din glorie în glorie, peste Prut pânăla Nistru și peste Carpați pânăla Tisa și Budapesta.

Fii fericită, scumpa noastră Regină Maria, care ca și Fecioara, care ne-a dat pe Mântuitorul Hristos, ai dat naștere speranții noastre pentru viitor, prin nașterea Dinastiei române, în care ni punem toată încrederea și așteptările.

CUVANTARE

ținută la împlinirea unui an dela moartea
primului Episcop al Constanței, Ilarie Teodorescu
(27 Septembrie 1926)

Intristată asistență,

S'a încheiat un an, decând fratele nostru întru Christos — Ilarie Episcopul — doarme somnul de veci, departe de noi trupește, dar trăiește aproape de noi — ba chiar în noi — sufletește.

V'am chiebat astăzi iubiților, ca — într'un gând și cu o inimă — să înălțăm rugăciuni către Părintele îndurărilor, pentru veșnica odihnă a scumpului nostru părinte duhovnicesc, care a petrecut în're noi, deabia viața unui vis.

Fratele nostru Ilarie s'a stins trupește, ca flacăra care se închide. Trupul lui, încă voinic, nu s'a năruit de bătrânețe, ci de prea multă și prea obositoare strădanie pe ogorul și în via Domnului.

Sufletul lui nobil s'a înălțat fericit și liniștit — sus — în sânurile Tatălui Ceresc.

Episcopul Ilarie, n'a fost numai o față bisericească înaltă, a fost mai mult: un mucenic al datoriei către el și către aproapele.

Luminător plin de sfântă convingere, de dragoste creștinească și de înțelepciune arhierască, multe opere mari se leagă de numele lui:

Reînființarea vechii Episcopii a Tomisului, Constanța noastră de azi, organizarea vieții bisericești din Dobrogea, restaurarea Catedralei episcopale și începutul clădirii palatului episcopal, iată numai câteva din operele sale, aici la noi.

De sus, din slăvile fericirii veșnice — el ne privește și acum, cu aceeași dragoste de părinte duhovnicesc, cu care ne-a privit în viața sa pământească.

Să-i păstrăm, dar, o duioasă amintire și să-i cântăm cu biserica:

„Veșnica lui pomenire“.

CUVANTARE

ținută la inaugurarea școlii de cântăreți
bisericești. (5 Octombrie 1926) *

IUBIȚILOR,

Inființarea unei episcopii într-o provincie oarecare, nu e o mare greutate.

E destul să ai câțiva oameni de inimă, creștini și români buni; să mai găsești și un guvern, cu dorinți de a conlucra la propășirea culturală-religioasă, a cultărei sau cutărei provincii, să facă un sacrificiu de câteva sute de mii de lei sau un milion-două, pentru primele nevoi, să aleagă un episcop, pe care să-l ducă pela palatul Regal și să-l primească la reședința sa ca pe un împărat, să dea banchet în onoarea lui și, apoi, să-l conducă într-o casă cu chirie și iată episcopia gata.

Așa e. Până aici lucrurile merg bine, ușor; îi plac și episcopului.

Dar, de aici înainte vin greutatea și, încă unele mari. E chestie de organizare; de crearea instituțiilor ajutătoare, a diferitelor servicii; de clădirile, cari se cer și, de câte altele.

Datorită oamenilor de bine — noi, nu-i mai numim, căci toți deaici și dela centru, au merite netăgăduite, toți dela mic la mare, de orice credinți politice, au dorit episcopie la Constanța, au lucrat pentru ea și, în 1923 a și luat ființă. Episcopia de azi reia firul episcopiei vechiul Tomis, care dispăruse din secolul VI (d. Chr.).

* Din revista „Tomis“, anul III, luna Noembrie 1926

Adormitul întru fericire Ilarie, primul episcop al Constanței, deși începuse o activitate intensă pentru organizarea ei este însă — răpit prea curând din mijlocul nostru.

Dumnezeu a voit ca, după dânsul, să luăm noi frânele episcopale.

Multe — ni sunt grijile și mari ni sunt greutatea pe cari le întâmpinăm: palatul episcopal abia se acopere; seminarul stă într'o cazarmă și peste un an trebuie să-l mutăm în altă parte; căci armata 'și reclamă cazarma; pentru clădirea unui local propriu, nu știm încotro să mai apucăm, căci, — până acum — n'avem un ban; lipsa de preoți, mai ales în Cadrilater, precum și slaba salarizare a celor existenți din care cauză zelul apostolic tânjește, preoții luptându-se mai mult cu nevoile vieții de toate zilele, decât cu ale apostolatului bisericesc și național, — iată, iubiților, o sumedenie de greutăți, cu care avem a lupta în dorința de a promova interesele țării noastre în Dobrogea.

După cum cunoașteți, în parte, am și făcut unele începuturi.

Astăzi ia ființă cu ajutorul lui Dumnezeu școala de cântăreți bisericești, pe care o inaugurăm în aceste clipe. Este școala, care se impune ca și seminarul; căci este știut că slujbele bisericești nu se pot face fără ajutorul cântărețului și, dacă — pe unele locuri — se face, nu poate fi decât spre paguba frumsueții cultului extern.

Dar, paguba cea mai mare este atunci, când cântăreții bisericești, nu sunt competenți. Pe cât de mult te atrage la biserică și te predispune la rugă un serviciu executat de un preot, care — pe lângă pregătirea teologică — este dotat de Dumnezeu și cu o voce frumoasă; pe cât de mult te face să uiți oboseala șederii în picioare, în timpul slujbei o cântare a unui psalt cu voce plăcută și cunoștinți suficiente de muzică, pe atât

te obosește și te plictisește un serviciu executat de un preot și de niște cântăreți, cari nu știu slujba și nu cunosc arta cântării pe meșteșug.

La noi, în Dobrogea, unde n'a existat nici seminar până în 1923 și nici școală de cântăreți bisericești, până azi, atât preoții cât și cântăreții, afară de cei pe cari i-am găsit aici la anexare, au fost aduși de peste Dunăre și, adeseori, afară de câteva excepții onorabile, n'au fost cei mai de seamă, cum ar fi trebuit să fie.

De aici necesitatea seminarului și a școlii de cântăreți, pe care-o inaugurăm abia azi.

Slavă lui Dumnezeu c'o putem avea și acum !

Fără îndoială, nu-i ceeace trebuie să fie. Palatul episcopal, în încăperile căruia — de nevoie — ne găndim s'o așezăm, până vom avea un local propriu — în vreun pavilion la seminar — abia se acopere. Poate, peste un an-doi, să avem loc în palat și pentru școala de cântăreți.

Deocamdată, am instalat-o aci unde ne găsim.

În scopul acesta — contra voinței noastre, care am dorit totdeauna să avem lângă noi în ochii noștri — cum zice românul — pe toți părinții Catedralei, am mutat vre-o șapte dintre ei într'o casă, care, — deși — aproape de biserică — totuși e departe de noi; pe vre-o doi i-am mutat chiar în locuința noastră personală de azi, numai și numai, ca să avem libere aceste două sălițe pentru școala de cântăreți, unde să putem pune câteva bănci, o catedră, o tablă pentru cursuri, o masă și câteva scaune pentru cancelarie.

E, doar, un modest început.

În lipsă de fonduri, ne-am tot văetat că nu putem avea un corp didactic, care să se vadă momit de un salariu oarecare.

E locul să arătăm, că această greutate, a fost învinsă și încă ușor. Un număr de idealști s'au oferit să

predea gratuit. Aşa, avem pe: P. C. Econom Iulian Constantinescu, director şi profesor al seminarului, pe Cucernicul Diacon Petre Şerpe, profesor şi subdirector la seminar, pe D-l protopsalt al Catedralei episcopale Gh. Diaconu, un profund cunoscător al muzicii orientale mai ales, pe D-l Morozov, profesor de muzică occidentală şi dirijorul corului ceremonial al episcopiei, pe Economul Ioan Grigorescu, Directorul cancelariei şi pe Cuvioşii protosingheli Epifanie Crăciun şi Silvan Nistor.

Direcţia am încredinţat-o Prea Cuviosului Arhimandrit Athanasie Dincă, Marele nostru Ecclesiarh, destul de competent pentru aceasta, pentru că a fost subdirector şi profesor la seminarul Nifon din Bucureşti, unde şi-a valorificat cunoştinţele.

Tuturor acestora li adresăm mulţumirile şi binecuvântările noastre arhieresti şi le urăm spor la lucru.

Dorinţa noastră, însă, este:

Să complectăm numărul profesorilor, cu specialişti în contabilitate, lucru manual, ceva drept, etc. Voim, ca viitorul cântăreţ bisericesc să devie un al treilea factor de cultură şi educaţie în păturile ţărăneşti; voim ca el să poată ocupa şi alte funcţiuni: contabil la parohii, la bănci, subkirurg (vaccinator), maestru de lucru manual, după specialitatea, pe care o învaţă în şcoala de cântăreţi, etc. Avem şi un profesor pictor. E părintele Epifanie.

Cu timpul, când programa studiilor se va întregi şi cu alte obiecte de curs secundar, şcoala noastră se va putea numi chiar seminar de cântăreţi, şi atunci, cântăreţul va putea deveni şi învăţător.

Seminarul de cântăreţi depe lângă Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei, înfiinţat de Mitropolitul Conon, om iubitor de biserică şi cu vederi largi, unde şi smerenia noastră era în vremea aceea, a dat absolvenţi, cari — azi — sunt învăţători, unii au dat diferenţă de 4

clase la seminar și, cunosc pe Gh. Dorobanțu preot de 4 ani și pe Sava Cozma, care s'a hirotonit preot zilele trecute, în eparhia Hușilor, după ce și-a terminat seminarul.

Să înființăm un internat.

Pentru acesta, vom apela — cum am și început în toate părțile să adunăm fonduri necesare.

Deocamdată, elevii, vor sta la gazde în oraș.

Iubiților, școlile de cântăreți și-au căpătat autoritate în țară.

Absolvenții lor se bucură de oarecari privilegii: fac armata numai un an, sunt scutiți de prestații etc.

Cântăreții, azi, nu mai sunt nebăgați în seamă.

Ei s'au constituit în asociație, se adună în congrese, caută să se instruiască, iau parte la viața de stat, își trimit reprezentanți în parlament.

Chiar în parlamentul trecut au avut în senatul țării pe colegul lor — cântărețul profesor I. Popescu-Pasărea.

Muzica bisericească, sub care din cele mai vechi timpuri, se înțelege psaltichia, muzica orientală, este o artă clasică. Și, dacă, de o bucată de vreme încoace, ea nu-i destul de apreciată, — ba chiar bârfilă — două sunt cauzele:

1). Lipsa școlilor de psaltichie, care a dus la lipsa cântăreților cunoscători și al doilea că deși avem câțiva psalți buni, dar muzica lor nu-i gustată de cei ce o critică, pentru că's *„cam neduși la biserică“*.

Muzica orientală, nu-i cu nimic mai prejos de muzica occidentală, dacă-i bine cunoscută și bine executată. Ea rămâne podoaba cultului nostru și trebuie susținută.

Iată de ce, noi, am înființat școala noastră de cântăreți, pe care o inaugurăm azi și iată de ce, dorim ca viitorul cântăreț bisericesc să fie la înălțime.

Dumnezeu să ni ajute și să binecuvânteze începuturile noastre, pe începătorii școalei de cântăreți din Constanța.

† GHERONTIE
Episcop de Constanța
1 9 2 6

IN SALA ELPIS — CONSTANȚA

IUBIȚII MEI,

Ați apelat la biserica noastră strămoșească, spre a da o mai mare importanță aniversării celor 10 ani de existență și acțiune a cercului Domniei-Voastre studențesc din Constanța, pe care o serbați astăzi.

Vă aduc laudele și binecuvântările mele arhipăstorești pentru acest gest, pe cât de creștinesc, pe atâta de românesc.

Cu aceasta, Domnia-Voastră dovediți, că nu s'a întrerupt lanțul obiceiurilor noastre străbune, cari chemau binecuvântarea bisericii, pentru toate actele mari la cari se hotărau și pe cari, sub benedicțiunea bisericii, le isbândeau în mod sigur și fericit.

— România n'are alte apanagii decât pe voi — zicea Ștefan Sturza oarecând, adresându-se studenților: — faceți ca ele să devie gloria și fericirea acestei țări.

După fericita întregire a României-Mari, vouă vă este dat — în viitor — să o consolidați. Călăuza, după cari vă veți conduce, să fie conștiință națională, dragostea de legea și credința noastră strămoșească și libertatea conștiință.

Numai această adevărată libertate aruncă lumină asupra tuturor chestiunilor, influența sa se exercită la lumina soarelui și poate fi calculată.

Unde lipsește cultul pentru libertate și conștiința națională și religioasă, acolo viața generală este absorbită și condensată de puteri oculte și acerbe, ducând la prăpastia necunoscutului și la voia întâmplărilor.

Conștiința clară și dreaptă se revoltă contra conștiinței oculte; și vouă vă revine datoria să combateți negațiunea moralei și a progresului.

Morala se întrupează în viața creștinească a fiilor sfintei noastre biserici ortodoxe, iar progresul, în munca conștientă și cinstită a fiecărui cetățean de azi și de mâine.

Noi, generația de astăzi, care înclină spre apusul său, am fost sortiți de Providență să lucrăm pentru înfăptuirea României Mari. Ca să fie ea și tare, a voastră este datoria; și, în aceste sentimente vă binecuvintez și vă îndemn să lucrați.

Datoria tuturor astăzi și mâine, nu poate fi, decât lupta pentru apărarea credinței, a drepturilor și a neatârării noastre, câștigate cu jertfă de sânge.

Să trăiți, voi viitorul și speranța acestei țări.

30 Decembrie 1926

CUVANTARE

ținută cu ocazia trecerii I. P. S. Patriarh Miron,
la Ierusalim, în ziua de 22 Maiu 1927, în fața
Adunării eparhiale, întrunită în sesiune or-
dinară și a o mulțime de credincioși,
adunați în port pentru aceasta

Inalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte,

Adunarea eparhială a Constanței, întrunită în sesiune ordinară din acest an, în ședința de azi, în unanimitate, și-a exprimat dorința de a saluta pe Inalt Prea Fericirea Voastră, aici la port, în momentul sosirii pentru a vă îmbarca pentru locurile sfințe.

Totodată, credincioșii smereniei mele din Constanța, în frunte cu autoritățile respective, au ținut să fie de față la sosirea Prea Fericirii Voastre.

Am marea mulțumire de a fi mijlocitorul lor, pe lângă Inalt Prea Sfinția Voastră, să li dați patriarhicească binecuvântare și cu toții strigăm: „Bine-ați venit“.

Inalt Prea Sfințite Stăpâne și Prea Fericite Părinte,

Mergeți la Ierusalim, suntem siguri, nu numai ca să Vă îndepliniți o datorie de bună frăție întru Domnul, de a răspunde la vizita ce V'a făcut, după ce V'ați urcat pe tronul patriarhal al României, Prea Fericirea Sa Patriarhul Ierusalimului Damianos, ci — încă odată — suntem siguri, că la Ierusalim Vă mână, mai întâi și mai cu seamă, dorința, pe care, eu ca om pe lângă I. P. S. Voastră, în timpul celor 4 ani, o știam, adică

aceea, de a Vă închină la Sfântul și de viață dăătorul mormânt al Mântuitorului nostru Iisus Christos.

În momentele de rugăciune, lângă mormântul Domnului, să cereți Înalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte: pace în lume, pace în țara noastră; să cereți unirea credinții și împărtășirea Sfântului Duh, tuturor celor ce sunt ai lui Christos, pentruca, într'un gând și cu o inimă, într'un chip și pe temelia adevăratei mărturisiri, toți, dela o margină până la alta a pământului, să slăvim Prea cinstit și de mare cuviință Numele unuia Dumnezeuul nostru, în cele trei persoane închinat: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Să cereți, Înalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte, ca să se sălășluiască duhul dragostei între oameni, cei de sus și cei de jos, ai scumpii noastre Români, duhul cinstei și al jertfei, pentru propășirea țării și veșnicia unității neamului nostru.

Să cereți, Înalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte, grabnică și deplină însănătoșire scumpului nostru Suveran — Regele Ferdinand I, viață îndelungată și pașnică întregii Familii Regale și scumpei noastre Dinastii.

Să cereți, îmbelșugarea roadelor pământului și bună starea Sfintei noastre Biserici ortodoxe naționale și, în sfârșit, tot ce mintea Voastră luminată va mai gândi.

Să duceți, rugămu-Vă, Prea Fericitului Patriarh al Ierusalimului, străjuitorul Sfântului Mormânt, D. D. Damianos, salutările smereniei mele — mai micul frate întru Domnul și ale credincioșilor mei din Constanța, cari s'au învrednicit de binecuvântările Sale, când Ni-a vizitat, acum doi ani.

Iar, de încheiere, noi toți constănțenii, dorindu-Vă călătorie bună și plăcută, Vă rugăm, Înalt Prea Sfințite și Prea Fericite Părinte, să dați binecuvântarea Voastră noroadelor ce V'au ieșit întru întâmpinare.

„Să Vă întoarceți sănătos“.

CUVANTARE

ținută la deschiderea Conferințelor generale,
Seria I, Constanța *)

Prea cucernici părinți,

Ne găsim pentru a doua oară, în timpul păstoriei Noastre ca titular, adunați în Conferințe generale preoțești, pentruca sub forma aceasta, să purcedem la lucru laolaltă: episcop și preoți, dând directive și urmărind în chip practic, realizările, ce fiecare din sfințiile voastre, în chip netrâmbițat a putut să înfăptuiască, în colțișorul de vie, pe care i l-a încredințat Domnul.

De origină dumnezească, preoția noastră nu-și are drepturile și datoriile ei cuprinse numai în legi omenești; de aceea nici lumea nu ne judecă după legile ei. Noi suntem aleși din lume și deși pentru lume, totuș, nu mai suntem ai ei: „Cel ce-și iubește pe Tatăl său, sau pe mama sa, mai mult decât pe mine, nu este mie vrednic“. Pentru aceasta e nevoie să ne găsim laolaltă, ca, prin chemarea Duhului Sfânt, să aflăm calea cea strâmtă prin care să ducem la mântuire turma ce ni s'a încredințat.

lubiților,

Deschizând conferințele din anul acesta, ținem să vă spunem, că rostul lor, nu se reduce numai la o exercitare de pedanterie, spre a se verifica puterile oratorice ale fiecăruia din sfințiile voastre. Ca și în

*, Din revista „Tomis“ No. 7—8, luna Iulie—August, anul 1927

obligația ce o are preotul de a predica, adică *de a învăța cu timp și fără timp*, fără ca pentru aceasta să ai nevoie de calități oratorice, tot așa și acî dorim ca, fiecare, să-și spună cuvîntul său, nu după cum ar crede, sau ar bănuî, ci după cum munca sa în ogor i-a arătat că se pot înfăptui anumite lucruri, după cuvîntul Apostolului care zice: „arată-mi credința ta din faptele tale“.

Pentruca aceste conferințe să nu fie formă goală, impusă de lege și cerută de către autoritatea superioară, încă din anul trecut v'am arătat dorința noastră, ca în conferințele anului acesta, fiecare să expună rezultatele ce a obținut, căutînd să pună în practică dezideratele exprimate, greutățile cu care s'a luptat, mijloacele prin care a ajuns să le înfăptuiască.

Expozeul — program, cu care am deschis atunci aceste conferințe, trasau în viața noastră bisericească, două linii bine definite și anume:

1) Prima privia viața noastră a preoțimii, în laturea morală și intelectuală, ca unii ce ne numim lumina lumii și sarea pămîntului, în care domeniu se cuvine să ne menținem, și să sporim spre o viață nouă și superioară, nu numai din punct de vedere religios și moral, dar și din punct de vedere social cultural, artistic, filantropic și umanitar.

În situația în care biserica se află azi, cînd, *totul este de făcut*, cînd biserica trebuie ca prin forțele ei să se ridice acolo, unde origina ei divină o reclamă, noi trebuie să ni formulăm și să ni contopim ființa noastră cu acel crez: că noi nu mai suntem decît în infimă parte ai noștri, că suntem mai ales, generația de sacrificiu, care trebuie să punem pe temelie de piatră biserica neamului nostru, pe care, șuvoie de ape primejdioase, caută s'o miște din loc.

2) Din această situație, se trasă a doua linie

din programul nostru, din înfăptuirea căreia se pun pietricică pe pietricică, bazele unei reale autonomii. E ridicarea materială a bisericii noastre, creiarea de fonduri proprii, pentru diferitele noastre nevoi, și pentru care v'am prezentat chestiunea înființării fabricii de lumânări, pe lângă această eparhie, pe care am văzut-o în planul nostru, tinzând spre imitarea fabricii din Basarabia, grație căreia se datorește situația materială a bisericii basarabene, putându-se azi, singură întreține, chiar dacă n'ar mai avea niciun sprijin dinafară.

Acestui apel al nostru, însă, am văzut că n'ați răspuns, decât cu referatul Părintelui Protopop, care spunea: „Chestiunea Societății Sf. Apostol Andrei, a fost îmbrățișată cu multă căldură de preoțimea din acest județ, și credem că va da roadele dorite, pentru buna stare economică, a bisericii din această eparhie“.

Din nefericire, lucrul n'a fost așa. O tăcere dureroasă și o *inactivitate* păgubitoare a dominat de atunci până azi, în această privință. Noi, însă personal, n'am părăsit ideia. Prin Protoiereul de Caliacra, Econom O. Dugășescu, am pus în stare legală fabrica de lumânări a Episcopiei din Bazargic. Așezată deocamdată în încăperile bisericii Sf. Treime de acolo, ea — prin cele dintâi articole din Statut este menită, să ființeze pe lângă reședința noastră.

Dacă Sfințiile Voastre ați fi fost mai pricepători ai interesului nostru autonomico-material, și ați fi dat concursul trebuitor acțiunii noastre, desigur am putea constata oarecari foloase materiale și cu ele, ne-am fi putut gândi, la plantarea fabricii noastre episcopale la reședință.

Ceeace nu s'a făcut până acum, nu ne îndreptățește să nu facem de acum înainte, și numai o rea voință ne-ar putea lăsa în indolența de până azi.

Sperăm, însă că, de data aceasta Sfințiile Voastre veți uita oarecari patimi, veți căpăta încredere și curaj, încât, cu ajutorul lui Dumnezeu, să nu mai rămânem de rușine și pe viitor.

Deci, cu Dumnezeu înainte la lucru sincer și desinteresat.

Ea ni va da putința realizării unui institut de editură, pentru a avea astfel la îndemână cărți potrivite cu nevoile noastre. Deaceea, a trebuit ca noi să luăm măsuri și să înfăptuim un început, prin editarea și răspândirea broșurii „Povățuitorul“.

Nu trebuie să întârziem nici cu colportajul căci, altfel, dacă noi nu vom da cărți poporului, se vor găsi alții să dea.

Programul nostru, care, în felul acesta cuprinde ca într'un nucleu, tot ce trebuie să se înfăptuiască, pe tărâmul vieții noastre bisericești, a fost dat în discuție prin subiectele Conferințelor, din anul trecut de al căror bun mers teoretic, dacă am fost mulțumit în anul trecut, așteptăm ca, în acest an, să ni prezentați înfăptuiri practice.

Tot spre aceste două mari chestiuni, ținesc și subiectele din anul acesta, căci fără un cler luminat, mereu preocupat de marile griji ale bisericii, desinteresat și gata de orice sacrificii, nu poate fi vorba nici de remediile ignoranței, indiferenței și decăderii morale a poporului, și nu s'ar putea afla mijloace și nici nu s'ar putea lua măsuri, pentru înrăurirea spre o viață mai curată, sau spre cunoașterea mai temeinică a Sfintei Scripturi, — chestiuni ce formează subiectele prime din fiecare serie; — iar spre asigurarea unor fonduri, care să ni ușureze munca noastră și să ni garanteze în viitor nu numai opera de educație în popor, ci chiar existența noastră ca instituție ce va trebui să ni creem organele noastre

proprii, ni stau la îndămână instituțiile din parohie, pe cari trebuie să le îndrumăm și să le utilizăm, spre a nu se atrofia cu orice organ ce nu-și are funcția sa.

V'am convocat în adunare, tot județul pentruca, în felul acesta, prin numărul mare al celor prezenți, prin numărul mare de preoți, ce vor lua cuvântul, subiectele să se trateze complet, să se exemplifice prin experiența mai multora, făcându-se totodată, și o cât mai apropiată cunoaștere și înfrățire a tuturor.

Pentru a se complecta golurile rândurilor dintre noi, avem în grija noastră asigurarea existenței Seminarului teologic, amenințat în existența lui, de lipsa unui local propriu, pentru care am făcut apel în toate părțile spre a strânge cât mai multe fonduri. Am înființat comitete în fiecare parohie, al căror rezultat îl așteptăm urgent spre a începe punerea temeliei; sperăm însă, ca el să fie mult mai îmbucurător decât până acum la armanul acesta.

Nu neglijați, iubiților, a vă continua cultura prin cetitul cărților de teologie, de istorie bisericească în care veți vedea că o biserică a fost cu atât mai asigurată în existența ei, cu cât a avut un cler mai luminat și mai conștient de rolul său în societate.

Intre acestea ținem să recomandăm cu căldură „Istoria Bisericească“ de Eusebie Popovici, tradusă din nou de I. P. S. S. Athanasie fost Mitropolit Primat.

Cercetați revistele teologice, între cari „Revista Biserica Ortodoxă Română“ stă în frunte. Nu uitați că școala nu desăvârșește; ea dă numai îndrumări, ea te învață să cercetezi și de aci înainte, să-ți faci adevărata cultură. Revista noastră „Tomisul“ vă stă deschisă, ca cercetările și rezultatele la cari ați ajuns unii, să fie date spre experimentare și altora.

Noi vom ști să răsplătim munca fiecăruia și

așteptăm ca din dragoste să porniți la lucru, știut fiind că lucrul cel de voie se face și cu mai mult drag. Vom ști însă, că acolo unde se va putea altfel, să intervină și autoritatea noastră de Șef suprem, ca unul căruia ni s'a încredințat nu numai soarta a celor 280 de preoți, ci și a unei populații din 4 județe din această țară, a căror viață trebuie a fi călăuzită spre cel ce este *calea, adevărul și viața*.

În obligațiile sociale a Sfinților Voastre, nu uitați că mai întâi sunteți ai bisericii lui Hristos. Nu uitați că — așa după cum v'am spus și în anul trecut — politica Sf. Voastre să fie politică de pace și înfrățire a Blândului Mântuitor, din care niciodată să nu uitați nevoile bisericii lui.

Nu depinde numai de noi, ci depinde și de Sfinții Voastre, de toți, ca aceste conferințe, oficiale, să nu rămână numai în cartoane oficiale, ci să devină literă vie și dătătoare de viață. Vedem și apreciem cu multă bucurie, că și dintre frățiile voastre se ridică glasuri, cari să ceară așa cum unul din conferențiarilor anului trecut a cerut să nu rămână cu dovada din trecut, că orice conferință a fiecărui preot, e o hârtie la dosar, pe care le coase arhivarul lângă altele, alcătuește un volum cu ele, și-apoi îl asvârle în dulapul tristeții, al uitării în cine știe ce local al orânduielilor noastre cetățenești (Pr. G. Vasilescu-Znagoveanu).

Punem — deci în mod expres — în discuție aceste chestiuni, cari în legătură cu subiectele, sau la urmă, independent de ele, să le studiați și să ni se prezinte un raport amănunțit de rezultatele la care veți ajunge.

Noi, declarăm ședința deschisă, binecuvîntăm lucrările Sfinților Voastre pentruca darul Domnului Nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu și Tatăl și împărtășirea Duhului Sfânt să fie cu voi cu toți.

† GHERONTIE
Episcop de Constanța
1930

CUVANTARE*)

la inaugurarea Monumentului Eroilor din Mangalia
(21 August 1927)

In fața acestui monument, care simbolizează su-
prema jertfă a eroilor dobrogeni, pe altarul pa-
triei noastre iubite, Biserica noastră Ortodoxă națio-
nală prin smerenia Mea, reprezentantul ei în părțile
acestea, varsă o lacrimă pentru vitejii noștri, cari
ni-au dat România-Mare.

În fruntea eroilor noștri de pretutindenea, stă
Marele Rege al tuturor Românilor Ferdinand I.

După victoria dela Mărășești, Mărăști și Oituz,
care a hotărât soarta norocită a neamului nostru
românesc, Căpitanul oștilor noastre Vodă Ferdinand I
a rămas de veghe, pururea neadormit, lângă leagă-
nul României-Mari.

Griji multe și dureri mari, avut-a El, ca Să-și
vadă scumpa Sa Românie nu numai mărită, dar și
întărită.

Și tocmai când — la postul Său — Regele Fer-
dinand I lucra la aceasta, „*Inger a fost trimis din
Cer*” și în taina nopții — sunt astăzi 31 de zile, —
luat-a pe aripile sale sufletul îngeresc a Celui mai
mare voevod al României, Vodă Ferdinand I și „*la*

*) Revista „Tomis pentru popor” No. 3, luna Septembrie 1927

Dumnezeu Tatăl l-a dus pre el", lângă scumpii Săi camarazi, eroii noștri.

Ce limbă bine grăitoare, ce gură măeastră va putea spune, după vrednicie, virtuțile cetățenești și creștinești ale Marelui nostru Rege Ferdinand I?

Cât și-a iubit țara o spune actul hotărâtor dela 14 August 1916.

Cât a luptat pentru fericirea ei și a neamului nostru românesc, o povestesc Mărășeștii, Mărăștii și Oituzul.

Cât a suferit alături de scumpa Sa oaste, o spune Topraisaru și Cobadinu, Teleajănul și Triunghiul morții.

Cât de generos a fost sufletul Său, o spun dispozițiunile Sale cele din urmă, din cari transpiră mai multă dragoste de noi, decât de ai Săi.

* * *

Scumpi eroi dobrogeni,

Vouă vi se închină acest odor, sfințit de Biserică.

Monumentul ce vi s'a ridicat în Mangalia — *vechiul Calatis*, este un slab semn de recunoștință din partea noastră.

De sunteți români de naștere, sau din alt neam depe pământul scumpii noastre Patrii, de ați sărit în ajutorul nostru ca aliați, toți sunteți scumpi sufletului nostru și toți aveți drept la recunoștința noastră.

Primiți dar eroi scumpi, semnul recunoștinții noastre.

Acest monument va grăi generațiilor viitoare despre vitejia voastră și va fi un îndemn pentruca — și ele — să iubească scumpa noastră Românie, cum ați iubit-o voi, s'o apere cum ați apărât-o voi.

* * *

Și acum, o prea fericite Rege Ferdinand I, acum

când Te găsești lângă ostașii Tăi în ceruri, și cu ei stai lângă Tronul Impăratului Ceresc. Fii mijlocitor pentru noi către milostivul Dumnezeu, să ni dea mintea întreagă și judecata dreaptă, pe care ai avut-o Tu, ca să putem păstra scumpa noastră Românie așa cum ni-ai lăsat-o în taina nopții, în care Te-au răpit îngerii din mijlocul nostru.

Roagă-Te, ca micuțul nostru Rege Mihai I să trăiască și să se facă mare „și cu vârsta și cu înțelepciunea“, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

CUVANTARE DE DESCHIDERE

ținută de P. S. Sa Episcopul Gherontie
la Adunarea eparhială extraordinară a Episcopiei
Constanța. (25 Septembrie 1927)

Prea Cucernici Părinți și Domnilor,

Inainte de orice discuții, pentru cari ne-am întrunit în această Adunare eparhială extraordinară, a patra de când ați primit mandatul de deputat, vă sunt dator cu câteva cuvinte de deschidere. Aceste cuvinte, nu se pot începe însă până când — prin câteva clipe de tăcere și ridicare în sus, — nu ni vom exprima durerea, pentru ireparabila pierdere, pe care a încercat-o întreaga suflare românească, prin încetarea din viață a marelui nostru Rege Ferdinand I.

Am avut onoarea să vă convoc în această sesiune extraordinară, Părinților și Domnilor, conformându-Ne hotărârii luată de Adunare, în sesiunea ordinară din Duminica Samaritencii, a anului în curs. Cunoașteți Domnilor, că în sesiunea ordinară trecută, n'am putut lua în discuție bugetul eparhiei pe anul viitor 1928, care trebuia întocmit după ce vom fi constatat, mai întâi, nevoile reale, ce se vor ivi în cursul anului.

Prin expozeul ce v'am făcut în ședința sesiunii ordinare, v'am arătat: ce am putut face în scurtul timp de când am luat cârma eparhiei, pentru propășirea în-

tereselor noastre religioase naționale, în scumpa noastră Dobroge.

V'am expus lupta și mijloacele ce am utilizat, pentru ca să punem în mișcare și să dăm avânt dorinții și datoriei fiecăruia dintre noi în parte și a tuturor membrilor bisericii vii din eparhia Noastră în genere, pentru dezvoltarea unei activități, cât mai intense, pe tărâmul cultural, administrativ și economic.

Intre altele, v'am comunicat cele ce am văzut cu ochii Noștri, la orașe și la sate, cu ocazia vizitelor canonice, ce am întreprins, îndată ce am luat frânele eparhiei; nevoile cu care are să lupte biserica, pentru ajungerea scopului ce urmărește.

Eparhia Noastră, ca niciuna din țară, este săracă. Afară de cele 300 Ha. de pădure, eparhia n'are nici o locuință proprie pentru episcop și personalul bisericii, pentru cancelarie și birourile sale; n'are nici local pentru seminarul teologic; n'are nici o instituție, nici o mănăstire, nimic!

Oricare, altă eparhie, chiar din cele nou înființate, are — depildă — o mănăstire sau două, cu organizația lor, cu personalul lor, cu un pământ de cultură, cu o gospodărie etc.

Aceste instituții vin în ajutorul episcopiei; episcopul și personalul își pot procura cele de lipsă pentru întreținerea casei, mai ușor dela mănăstirile sale decât din piața, care la noi a devenit îngrijitor de scumpă.

Să nu vă surprindă, D-lor deputați, că mă legai de chestia nevoilor episcopului întâi. Prin aceasta am voit să arăt, că episcopul el însuși sărac, nu poate face nici un gest față de nevoile eparhiei.

Dar, Domnilor, altul mi-a fost gândul când am abordat chestia mănăstirilor. Ele pot veni în ajutorul altor instituții ale eparhiei, ca — depildă — seminariul teologic, ele acordă fonduri, din economiile lor, pentru această școală.

Aşa-i cel puțin în partea Moldovei dintre Prut și Nistru. Acolo, mănăstirile și fabrica de lumânări dau eparhiei puțința de ași forma un fond, un capital, din care ea — apoi — ajută, și seminariul și școala de cântăreți și dă și episcopului puțința de a întinde mâna săracului.

La noi, la Constanța, acest lucru e imposibil.

Dar, dacă n'am găsit nimic când am venit, vrem să lăsăm ceva când Ne va chema Domnul la Sine. Am înființat, cum știți pe baze noi, o fabrică de lumânări, deocamdată, cu sediul la biserica „Sf. Treime” din Bazargic, unde se găsea depe timpul stăpânirii bulgare, „o turnătorie de lumânări”. Ea lucrează și, când se va întări și vom avea unde, o vom muta la Constanța, cum prevede statutul ei.

Era vorba, să înființăm o mănăstire la Tatlageac, jud. Constanța, pentru care Ni s'a dat de Ministerul Domeniilor 65 Ha. pământ și pentru care s'au adunat ceva fonduri.

Dar, pentruca să facem un început de mănăstire, cu o bisericuță și câteva chiliuți, Ni s'au cerut patru milioane lei. Din pricina aceasta, am amânat înființarea mănăstirii Tatlageac; însă, ideia n'am părăsit-o.

În județul Ialomița, lângă râul cu acelaș nume, comuna Balaciu-Piteștianca, în partea Urzicenilor, am găsit o biserică părăsită într'un câmp; doar conacul D-nei Brațu, proprietara de acolo, se mai vede când te uiți spre Nord.

Locuitorii fostului sat, s'au retras la 3—4 klm. lângă linia ferată Slobozia.

Văzând acestea și uzând de drepturile ce Ni acordă statutul bisericii noastre, am pus stăpânire pe biserică și, cu banii adunați pentru Tatlageac, am pornit reparația bisericii, care este un monument de artă arhitectonică.

N'am dres decât stricăciunile făcute de bombele dușmanului, reconstituind și pridvorul de lemn. Incolo am respectat totul. Am dispus să se facă vre-o câteva chiliuți dintr'un plan general de Mănăstire-Cetate. I-am dat numele de Metocul Sf. Episcopii Constanța.

Am căpătat danie dela D-l Tănăsescu Notarul Comunei, două locuri de casă din cele părăsite și sperăm să obținem, tot dela D-sa și pe al treilea. Biserica, are 17 pogoane de pământ, în stăpânirea cărora am și intrat. Am detașat acolo, doi ieromonahi și un frate, cari fac slujbă zilnic, după pravila călugărească. Lumea a început a da năvală la sfintele slujbe și evlavia creștinilor deprinprejur a început a se arăta.

Domnilor și părinților, acum avem o mică așezare călugărească. Ea, pedeoparte, se va întări cu ajutorul lui Dumnezeu, iar, pedealta, nu numai că-și va plăti datoria către Tatlageac, dar, credem că o va și ajuta să ia ființă reală.

Pentru clădirea localului de seminar, n'am putut face prea mult. Comitetele compuse din: preot, învățător și primar, cari să adune ofrande benevole dela credincioși, n'au prea dat atenție acestei opere naționalo-religioase. Anul trecut, lucrul a mers slab. Anul acesta, am întărit comitetele pe circumscripții cu câte un ieromonah, care să le însoțească la adunarea ofrandelor.

Cele ce auzim, însă, despre indiferența unor comitete și — durere — chiar a unor preoți, Ne întristează. V'am trimis și Dvs. D-lor deputați, câte o listă de subscripție și V'am rugat, să ni dați și în acest fel concursul Dvs., stăruind a se face cât mai multe subscrieri.

Până astăzi suntem tot în așteptare; doar, D-l Dr. Bârzănescu din Constanța, s'a executat. Cum până la Decembrie a. c., când expiră valabilitatea listelor nu mai e mult, așteptăm cu încredere, că ni veți trimite un rezultat cât mai grabnic și cât mai îmbucurător.

Vă vorbirăm, că singura avere pe care o are eparhia e pădurea din ostroavele de lângă Oltina, județul Constanța.

Nici ea nu ni dă însă vreun venit cine știe cât. Fiind pădure de luncă-salcie, nu produce cât o pădure de esență tare. Apoi, deși, ca teren sunt 300 Ha. ca pădure, însă, nu știm dacă rămâne pe jumătate. Cel puțin așa e în ostrovul „Strâmbu“. Celelalte ostroave: „Lebăda și Puiul lebedei“ au pădurea mai deasă dar lemnul subțire. Noi ne-am convins de aceasta la fața locului. Cu venitul ei — care în anul viitor 1928, va fi și mai neînsemnat din cauză că, D-l exploatator Nichiteanu a depășit tăierea cu peste 50 Ha. și n'avem drept să exploatăm în anul ce vine decât 27 Ha., nu vom putea, cum n'am putut nici până acum, să ajutăm seminariul.

* * *

Prea Cucernici Părinți și Domnilor,

Acestea sunt cele ce am putut Noi face până acum, cu propriile noastre mijloace, pentru prosperarea eparhiei noastre.

Statul, nici sub guvernul trecut, nici sub acesta, până azi, nu Ni-a acordat nici un fond, decât pentru întreținerea personalului și cheltueli materiale. Să sperăm, însă, că nu vom fi uitați.

În sesiunea acestei adunări, vi se va supune spre aprobare bugetul general al întregii eparhii. În el s'au trecut sumele necesare, pentru terminarea locuinții episcopale, care acum când nu se mai poate face astfel, trebuie isprăvit și dat destinației sale inițiale. Noi, pe când eram numai vicar, am fost de părerea ca locuința episcopului să fie afară din oraș, la un loc cu seminariul.

Așa-i șade bine episcopului. Și credem că, până azi cu cele opt milioane câte s'au cheltuit până acum

și cu ceeace ni-ar fi mai putut da anul acesta și la anul, Ministerul, am fi făcut o treabă minunată: și două trei camere pentru episcop deocamdată și câteva pentru părinți și un frumos pavilion în care am fi putut muta seminariul; iar pe urmă, încet-încet, ne-am fi pomenit și cu seminar și cu locuința episcopală și am fi astupat și gurile mult bârfitoare, ale unor cărcotași negativi.

Lucrurile s'au croit însă altfel și așa trebuie să meargă. Ideea de a se amenaja palatul episcopal ce se clădește în parcul Catedralei, în local de seminar, n'o împărtășim; căci nu vrem să avem răspunderea vieții seminariștilor. Deci, seminar cu orice preț! În buget am trecut și suma necesară pentru clădirea localului.

Aceasta trebuie să fie grija Noastră, aceasta trebuie să fie și grija D-voastră. Adunarea eparhială nu trebuie să fie numai un organ de legiferare și de control; ea trebuie să fie un organ viu, care creează.

Dar, Adunarea eparhială, ca să creieze, trebuie să-și impună jertfe.

Sunt membri ai adunării eparhiale, cari, n'au lucrat nimic, ignorând, cu totul, rolul ce au; unii nu s'au prezentat la ședințe și, nici nu și-au justificat lipsa.

Știm bine că ni se va obiecta că, nu se acordă indemnizații de transport, hotel, restaurant etc. și că interesele personale, i-au împiedicat.

E o scuză. Dar, tocmai pentru că știm aceasta, am zis că e nevoie de jertfe personale, până când statul ne va putea ajuta cu fondurile necesare, pentru diurne. Așteptăm, cu încredere, că pe viitor toți vor da mai multă atenție nevoilor eparhiei.

Tot în sesiunea aceasta, veți vota și înființarea de noi protoierii (protopopii) în Ialomița și Dobrogea. Anul acesta nu ni s'a aprobat, prin bugetul în curs nici o parohie.

Am prevăzut în buget și înființarea câtorva parohii.

Onorată Adunare,

Dela Fetești până dincolo de Ciulnița, pe partea dreaptă, cum mergi la București, sunt sate de coloniști, cari acum se înjghebează ; ați văzut case noi unele isprăvite și altele deabia urzite. Pe noi ne-a preocupat veșnic viața lor religioasă și, deaceea, în ziua de 28 August seara, însoțit de personalul episcopiei, am mers în satul Perișoru aproape de moșia Mărculești a D-lui D. Seceleanu. La gară am fost întâmpinat de protopopul de Călărași, de Revizorul bisericesc, de arendașul moșiei D-l Haralambe Mareș, de autoritățile militare dela herghelia statului -- Jegălia, de reprezentantul prefecturei Ialomița și de credincioșii de prin satele mai apropiate. A doua-zi, 29 August, într'o poiană, unde se improvisase un umbrar în chip de Altar, am slujit sf. liturghie în sobor, am predicat credincioșilor și am luat măsuri pentru formarea unui Comitet, care să lucreze în scopul clădirii unui Sf. Locaș, cât de modest deocamdată dela cap, fiindcă acești coloniști erau dați în îngrijirea preoților de prinprejur, însă cari locuiesc departe de câte 20 și 25 Klm. Zilele acestea le-am trimis un ieromonah, care va fi un fel de paroh ambulant și va trebui să călătorească dealungul liniei ferate, dela gară la gară, pentru fiecare sat și să-i viziteze săptămânal.

Sediul său va fi în Perișoru. A treia și a patra zi, însoțit de D-l prefect, am vizitat întreaga regiune până în Slobozia. Partea dinspre Călărași o vizitasem în Iunie.

Vizita Noastră la Perișoru a adus o bucurie coloniștilor. Ca să se ducă la gară, ei trebuia să facă un înconjur mare pe lângă moșia D-lui Seceleanu. D-l arendaș Mareș, un creștin cum cam rar am întâlnit și un român verde, spre a eterniza evenimentul vizitei unui arhiereu într'acele părți, a deschis Coloniștilor un drum de vre'o câți-va Klm. pe moșie, drept la gară și l-a

botezat spre plăcuta Noastră surpriză : „Calea Episcopul Gherontie“.

Frumoasă inspirație ; căci și noi în predică, Ne-am silit să li deschidem credincioșilor o cale care trece prin satele : „Munca, Cinstea, Cuminenția, Economia și Credința și iese mai sus de Mărculești, la stația „Fericirea pământescă și cerească“.

În toamna aceasta, vom vizita din nou Cadrilatele printre Coloniștii Macedoneni.

Cum vedeți, Onorată Adunare eparhială, noi din parte-Ni, ce-am putut am făcut.

Ni stau înainte tuturor bunilor români și adevăraților fii ai Bisericii drept muritoare, probleme serioase, pentru viitorul și siguranța noastră, în aceste părți de veche stăpânire românească și să cade să muncim din răputeri pentru rezolvarea lor. Dacă în timpul celor 50 de ani de stăpânire, n'am putut face tot ce-a trebuit, din cauza vremurilor grele prin cari a trecut scumpa noastră Românie, pentru Biserica și neamul nostru, să lucrăm mereu. Vine jubileul de 50 de ani de când vitejii dela 1877—78, conduși de marele căpitan dela Poradim, nemuritorul Vodă Carol I, au înfipt drapelul României pe crestele redutelor dela Plevna, Grivița și Nicopoli, dându-ne moștenire Dobrogea bătrânului Mircea, să ne găsească muncind.

Deschidem sesiunea extraordinară a Adunării eparhiale și binecuvântăm lucrările ei.

CUVANTARE *)

ținută în Catedrala Sfintei Episcopii din Constanța
(10 Mai 1928)

IUBIȚILOR,

Poporul nostru român, viță nobilă și gingașă, din tulpina mare și puternică a Romei eterne, a fost rânduie de Providența Divină să imprime la porțile orientului, pecetia latinității civilizată.

Sădită în Dacia-Felix, viguroasa mlădiță latină, a prins puternic și pentru veșnicie; dar, în decursul veacurilor, a fost jucăria celor patru vânturi ale pământului.

Hoarde sălbatice, din stepele Răsăritului; mânate de vânturi și de foame pornit-au năvalnic asupra strămoșilor noștri Daco-Romani.

Robind pământul nostru, s'au robit pe ei; căci — când au băgat de seamă — s'au pomenit înghițiți și pierduți în masa autohtonă, s'au, neavând încotro, au fugit.

„Apa trece, pietrele rămân“.

Dușmanii s'au dus, cu ducere fără întoarcere. Românul a rămas.

E adevărat, că pofta rapace a năvălitorilor, a

*) Din revista Tomis luni Mai 1928

robit — și aceasta a fost vremelnicește — o parte din frații noștri și i-au resfirat printre neamuri.

Dar, totașa de adevărat este, că, acolo unde l-a aruncat soarta și nedreptatea omenească, românul nostru, nu și-a uitat origina.

În sufletul lui a mocnit veșnic conștiința sa națională și în inima lui a ars totdeauna dorul de libertate, care trebuia să vină ; și a venit.

El știa că între Dunăre și Carpați, are o țară liberă, că acolo trăiau frații lui adevărați și la dânsii li-a fost pururea gândul, precum gândul acestora a fost, iarăși deapururi la frații lor din robie.

Cum nu era să se dorească unii pe alții ? Căci „*sângele, apă nu se face*“. Fratele lor era Dragoș Maramureșeanul. Frate cu dânsii a fost Negru-Vodă Făgărășeanul.

Și frăția apropiere de inimi și de trupuri cere. Sângele lor aceiași ființă, vocea conștiinței naționale, li arată că alta li soarta și chemarea.

Și, într'un târziu, dinspre părțile Crivățului, se aude cântec de horă :

„*Hai să dăm mână cu mână,*

„*Cei cu inima română,*

„*Măi Muntene, măi vecine,*

„*Vino să te prinzi cu mine :*

„*Eu ți-s frate, tu-mi ești frate,*

„*În noi doi un suflet bate*“.

Și atunci Vodă Cuza și Moldovenii săi își prind mâinile cu ale Muntenilor, Milcovul seacă și se întinde „*hora frăției, pe pământul României*“, una nedespărțită și veșnică.

Fii tu binecuvântat acolo în ceruri, Vodă Cuza !
Binecuvântat fii tu, an cu noroc 1859.

În norocul tău, poporul nostru român, a mers tot înainte și tot spre bine.

Tu, an 1859, ne-ai adus pe 1866.

Tu ne-ai adus pe 1877 — 78 și pe 1913.

De la tine ni se trage 1918 și 1919, date epocale de renaștere la o nouă viață — viața cea adevărată a neamului nostru — ; date pe care le proslăvește astăzi — zece Mai —, toată suflarea românească.

Să ne închinăm, iubiților, memoriei făuritorilor României mari :

Lui Cuza, care a tras brazda, lui Carol care a arat ogorul și lui Ferdinand I, care — cu lacrimi de durere în vreme de cumpănă, cu lacrimi de bucurie în vreme de izbândă —, a udat întregul lan și l-a netezit cu grapa dragostei sale părintești și cu jertfa vieții sale.

Închinămu-ne memoriei voastre, scumpi eroi, cei 800 mii la număr și vă rugăm ca, împreună cu căpitanul vostru dela Cobadin și Topraisar, dela Cerna și Teleajen, dela Mărășești, Mărăști și Oituz, cu care dăntuiți în ceruri să vegheați la soarta României Mari, care este a voastră, prin jertfa de sânge și a noastră, prin scumpă moștenire.

Dumnezeule mare și puternic !

Suntem în biserica slavei Tale !

Tu ții în mâini pământul.

Tu stăpânești mările.

Tu ești protectorul popoarelor.

Tu întărești pe bătrâni.

Tu sprijinești pe prunci.

Păzește Doamne, țara noastră de orice rău. Potolește marea cea turbure a patimilor noastre și fă să ne prindem în hora unirii, hora dragostii de neam și de legea Ta cea sfântă.

Ocroțește Doamne, neamul nostru românesc. Impacă-ne pe noi și toată lumea Ta. Întărește brațul scumpei noastre oștiri.

Trimite Doamne, înger păzitor din cerul Tău cel sfânt, ca să veghiez ziua, în timpul jocului copilăresc, și noaptea în somn, asupra Celui asemenea cu îngerii în nevinovăție, asupra pruncului Rege Mihai I și a Augustei Sale familiei regale ; și-l crește Doamne, în vârstă și în înțelepciune, pentru ca să conducă România Mare și pe poporul ei, în calea poruncilor Tale, Amin.

CUVANTARE *)

„Scoțindu-te pre tine dela popor și dela neamurile,
„la cari acum te trimit, să deschizi ochii lor, ca să se
„întoarcă dela întunerec la lumină, și dela puterea satanii
„la Dumnezeu, ca să ia ei iertare păcat lor“ (Fapte XXVI,
17,18).

IUBIȚILOR,

Cum dorește un părinte duios pe fiii săi, cum dorește cerbul de izvoarele apelor, așa dorește sufletul meu părintesc pentru toți fiii mei duhovnicești.

Am umblat în multe părți ale județului Ialomița — voi, poate, veți fi auzit, — și, sufletul meu s'a bucurat cu bucurie mare, că — pe unde am fost — tot bine am găsit. Fiii Noștri duhovnicești, toți au rămas tari în adevărata credință strămoșească. Toți cinstesc biserica, toți se închină sfintelor icoane, toți se supun preoților, toți țin sfintele posturi, se spovedesc și se împărtășesc cu sfintele Taine, toți își sfințesc casele cu aghiazmă la zi întâi a luni, fac pomeniri pentru morții lor, dau liturghii pentru vii și așa mai departe.

„Slavă Ție, Doamne, pentru toate, slavă Ție!“

* * *

*) Ținută în bis. din com. Jigălia-Ialomița, la 21 Mai 1928, cu ocazia vizitei canonice dela Fetești la Jigălia și a botezului a 2 bapțiști din acea comună, unde sunt mai mulți.

Și mergând noi pe cale, am văzut într'o ameză-zi, lumină strălucind împrejurul meu și acelor ce erau cu mine și glas din cer zicând :

„Apucă spre apusul soarelui și te întoarce către mează-zi. Oprește-te la fiii înstrăinați, la cari te va îndreptă mâna mea, *să deschizi ochii lor, ca să se întoarcă, dela întunerec, la lumină și dela putea rea satanii, la Dumnezeu, ca să ia ei iertare păcatelor*“, căci am auzit glasul căinții și dorința lor de mântuire. *)

* * *

IUBIȚILOR,

Ascultând glasul Celui ce m'a trimis, am plecat în calea, pe care mi-o arătă degetul lui Dumnezeu — căci El era celce-mi poruncise : *„apucă spre apusul soarelui și te întoarce către miază-zi“*.

La satul Fetești, ni-am curățit sufletele cu Sfânta Liturghie, ca să ni se descopere *calea întru care să mergem* și locul unde să ne oprim.

La Dudești, norodul ni-a ieșit întru întâmpinare și ne-a însoțit până în sfânta biserică.

Ne-am văzut, și — slavă Domnului — am găsit bine și pace între frați.

Dâncu-li binecuvântare arhierească, pacea lui Hristos li-am lăsat și ni-am urmat calea.

Degetul lui Dumnezeu, ni-a îndreptat spre Bulgaria, Cocardia, Petroiu și Gâldău.

Pretutindeni, pace și liniște.

La voi, iubiților, am primit poruncă de oprire.

* * *

„Și nu voiu să nu știți voi, fraților, că de multe ori am gândit să viu la voi și am fost oprit până acum, ca să am ceva roadă și întru voi...“ (Rom. I, 13).

*) Aluzie la cele două declarații ale bapțiștilor din Jigălia, cari cer intrarea în sânul bisericii noastre ortodoxe.

Iar, acum, iubiților, am venit la voi, pentrucă mi s'a arătat mie, de cătră păstorul vostru sufletesc, că oarecari rătăcirii sunt la unii dintre voi.

Dar, mai întâi să dăm slavă lui Dumnezeu, că rătăcirea n'a sporit și, acum încă scade; căci, iată fraților noștri li s'au deschis ochii și au cunoscut pe Dumnezeu și Adevărul.

li laud pe dâșii și-i fericesc.

„Mântuirea care o dă Domnul Iisus, se capătă și fără să mă numesc pocăit“, zice fratele Nicolae Mitru.

Iată, iubiților, o dreaptă judecată și o scumpă mărturisire !

Vă laudăm și pe voi, drept slăvitorilor creștini din Jigălia, și vă fericim, că ați păstrat neștirbită dreapta credință a strămoșilor, moșilor și părinților voștri; și ne rugăm milostivului Dumnezeu, să lumineze ochii sufletului, fraților noștri români din Jigălia, cari rătăcind în credință, s'au rupt dela sînul Sfintei Noastre Biserici ortodoxe și s'au mutat la altă evanghelie (Gal. I 6).

„Nu este aceasta alta, fără numai că sunt oarecarii, cari vă turbură pre voi și voiesc să strămute evanghelia lui Hristos“. (Ibid. 7).

Ci Dumnezeu și pe aceștia va mântui întru Hristos Iisus, prin botezul cel întru El.

* * *

IUBIȚILOR,

Tot celce se leapădă de evanghelia lui Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu și Mântuitorul sufletelor noastre, face mare păcat.

Tot celce defaimă Sfânta lui Biserică, face mare păcat.

Tot celce primește altă învățătură — *dela om sau chiar dela inger dacă ar fi **) — decât învăță-

*) Galat. I, 8

tura Mântuitorului nostru Hristos, tot celce se botează cu alt botez, decât cu botezul cel întru *numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*, face mare păcat.

Tot celce nu cinstește sfintele icoane, sfintele serbători, sfintele Taine ale Bisericii noastre ortodoxe, pe preoții ei și alte rânduieli creștinești, în greu păcat cade și amară muncă îl așteaptă în viața ce va să vie. *Mai bine ar fi fost de nu s'ar fi născut omul acela.*

Dar, oare, ce este păcatul?!

Ce să vă spun, iubiților?

Nu știu dacă vă voi putea face să înțelegeți!

Să încerc.

Închipuiți-vă, că într'o apă dulce și mare, cum ar fi depildă, Dunărea sau Borcea, ai turna o singură picătură de venin și ar amără apa mai rău de cât apa mării; și dați-vă socoteală, cât de amară ar fi aceea picătură de venin, ca să strice toată apa Dunării!

Acum, să zicem că apa Dunării, apă dulce și foarte bună de băut, ar închipui bunătatea cea neșpusă a lui Dumnezeu, care ne iubește și ne miluiește atât de mult; iar picătura de venin, să zicem că, ar fi *păcatul*.

Precum picătura de venin ar amără toată apa Dunării, așa amărăște păcatul bunătatea și milostivirea lui Dumnezeu.

Iată ce este păcatul și iată cât de rău este el. Păcatul ni otrăvește sufletul și ni omoară trupul.

De păcătuim cu gândul și cu fapta, am omorât sufletul nostru; de păcătuim cu trupul nostru, în orice chip ar fi, pe el însuși l'am omorât!

Și, să mai știți un lucru, iubiților: păcatul ni apasă sufletul, cum ți-ar apăsa o stâncă mare pieptul, când te-ar prinde sub ea.

Și cu toate acestea, nouă ni se pare nimica toată!

Păcătuim în tot ceasul, ziua și noaptea, de față și întru ascuns. Și, de mirare lucru, fraților, că nimic nu facem noi mai ușor decât păcatul și nimic nu pricepem mai greu, decât că am păcătuît!

Păcătuim și, totuș, ni se pare că n'am făcut niciun rău; sau, dacă știm că păcătuim, ne înșelăm cu credința că, păcatul ce am săvârșit, nu este așa de mare.

„In ceasul când facem păcatul, ar fi mai bine „să piară soarele dela ochii noștri, sau să se deschidă pământul sub picioarele noastre și să ne înghită de vii, fiindcă, în ceasul acela, insultăm pe „Dumnezeu - Creatorul și Mântuitorul nostru; insultăm dreptatea Lui, insultăm bunătatea Lui, călând în picioare sângele Lui“¹⁾.

Vreți să știți, acum, și cari sunt urmările păcatului? Ascultați:

Când Faraon, împăratul Egiptului, a văzut cele 10 plăgi, care au căzut asupra țării sale, adică: grindina, lăcustele, apa plină cu broaște, cari scăpau pe gâtul oamenilor, prefacerea apelor în sânge, moartea copiilor și altele, și a întrebat pe înțelepții Egiptului, ce este aceasta, ei au răspuns: *„Mâna lui Dumnezeu, care pedepsește păcatele Egiptenilor, degetul lui Dumnezeu este acesta“.*

Dacă mă întrebați și voi: ce este grindina, care strică semănăturile, lăcustele cari pustiesc viile și porumbul, ce sunt ploile multe, seceta mare și vânturile, care distrug plantele, ce este musca columbacă, care ni omoară vitele, eu vă voi răspunde: *degetul lui Dumnezeu este acesta²⁾.*

De mă întrebați ce sunt: boalele, foametea, războiul, ce sunt cutremurile din Bulgaria și Grecia,

1) Ilie Miniât

2) Ilie Miniât

cari au scufundat pământul, eu vă voi răspunde : *degetul lui Dumnezeu este acesta, mâna lui Dumnezeu, care pedepsește păcatele noastre*, pentru că am uitat legea lui, am disprețuit biserica sa cea sfântă, nu ne spovedim la preot păcatele, nu ne împărtășim cu sfințele Taine ; pentru că ne certăm unii cu alții, înjurăm de cele sfinte, suntem dedați la băutură, soții nu se iubesc între ei, copiii nu ascultă de părinți, furăm dreptul aproapelui, umblăm în judecăți și altele.

Păcatele noastre ne depărtează dela Dumnezeu și cer pedeapsa noastră.

* * *

Infricoșat lucru este a cădea în mâinile judecătorului celui drept, fraților.

Pedeapsa de veci și munca iadului ne așteaptă !

— Dar oare, nu este nouă nicio scăpare, mai înainte de ziua cea infricoșată a dreptei judecăți ?

— Ba este ! Este *puterea* lui Dumnezeu. Este *mila și iubirea* Sa de oameni *).

El a îmbrăcat cu această *putere* dumnezeiască *pe Sfinții Apostoli*, iar ei *pe episcopi*, prin punerea mânilor pe creștetul lor, și aceștia au împărtășit-o *preoților* bisericii.

„*Luați duh sfânt*“, a zis Mântuitorul ucenicilor Săi ; „*căroră veți ierta păcatele, se vor ierta lor și căroră le veți ținea, ținute vor fi. Oricâte veți deslega pe pământ, vor fi deslegate și în Cer*“.

Deci, iubiților, deslegarea păcatelor noastre se face numai prin biserică și iertarea lor o face Dumnezeu din Cer, prin gura preoților bisericii.

Afară din biserică, mântuire nu este.

Nimeni nu poate mijloci mântuirea noastră, decât

*] Dușă Ilie Miniati

numai duhovnicul, care primește această putere dela arhiereul său.

El singur—preotul—are darul duhului sfânt de a ierta păcatele oamenilor. Nimenea altul afară de el, pentru că nimeni altul decât preotul creștin, nu poate sta în scaunul mărturisirii; nimănui altuia decât preotului duhovnic, nu-și poate omul mărturisi păcatele, aici pe pământ, ca să fie iertate și de Dumnezeu în Cer.

Vedeți, dar, iubiți și evlavioși creștini, că numai prin mărturisirea păcatelor înaintea duhovnicului și prin botezul lui Iisus Hristos — singurul botez adevărat, suntem mântuiți.

„*Pocăiți-vă că s'a apropiat împărăția cerurilor*“ a zis Ioan Botezătorul ¹⁾, dar, îndată a adăugat: „*și credeți în Evanghelie*“ ²⁾; iar Sf. Evanghelie, la cap. III, vers. 5 și 6 dela Matei, ni spune că: „*tot Ierusalimul și toată Iudeia și toată laturea dimprejurul Iordanului, alergă la Ioan în pustie și se botează, în Iordan, dela dânsul, mărturisindu-și păcatele lor.*“

Așa dar, celce voiește să se mântuiască, trebuie să se pocăiască, să-și mărturisească păcatele sale înaintea duhovnicului și să se boteze în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, prin afundarea de trei ori, cu mâna arhiereului sau a preotului, în apa sfințită de ei.

Așa se iartă păcatele și așa se mântuiește omul, decând Mântuitorul nostru Iisus Hristos, *din cer s'a pogorât și cu oamenii a petrecut.*

Ce ușor se iartă păcatele acum și cât de repede se recapătă mântuirea!

Înainte de Mântuitorul, Dumnezeu era mânios și răzbunător. Acum, Dumnezeu este blând și iertător..

1) Matei III 2

2) Marcu I, 15

În legea veche, David și-a plătit păcatul cu moartea fiului său, la care ținea mai mult și a poporului.

Tu, creștine, îți ștergi păcatul foarte ușor : te duci la preot, îi spui păcatul, și când el zice : „*te iert de toate păcatele tale*” și Dumnezeu de sus zice aceleași cuvinte : „*te iert de toate păcatele tale*”.

Cât de greu și cu câtă durere de inimă a scăpat împăratul David de păcatul său și cât de ușor și cât de repede ai scăpat tu creștine, prin spovedanie la preot !

Alege, deci, ce este mai bun și fugi de ce este rău și primejdios pentru sufletul tău.

Dar, după ce am dobândit iertare se cuvine să ne ferim de a cădea iar în păcat. Altfel, mărturisirea noastră e fără folos.

* * *

Ați auzit, iubiților, că ar fi unii, cari n’ar fi cinstind ziua Sfintei Duminici, și zilele de post din săptămână.

Și acesta e un mare păcat.

Ascultați o istorioară și vă veți convinge.

Odată o femeie, care cinstea ziua Sâmbetei, în loc de Sfânta Duminică, făcuse foc într-o Duminică dimineața și pusese de frământat.

Atunci se iviră în casa ei trei femei străine. Erau cele trei sfinte zile : Sf. Duminică, Sf. Miercuri și Sf. Vineri.

— „Doamne-ajută ! Ziseră femeile sfinte.

— Mulțumim, răspunse femeia de casă.

Și, una-alta, ea spuse : — uitați-vă, un sac de făină am pus și aluatul e tot moale !

— Hei, n’ai grijă. . îți ajutam noi. Și s’au așezat pe lucru cele trei sfinte. Una frământa, una făcea focul mereu și cealaltă, a adunat pâinea și a dat-o în cuptor.

Deacum, pune-ți și găteala, draga mea! Zise Sfânta Duminică femeii.

Ba-i câr, ba-i mâr — în cele din urmă — a trebuit să asculte, că: dacă ai făcut pâne, deacuma gătește-te frumos!

Au luat-o sfintele, au gătit-o, au pieptănat-o, au împletit-o, au îmbrăcat-o frumos, au întins-o pe laiță — și ea a adormit de veci, moartă ca toți morții....

Făcliile le-au așezat la capul ei și, cum creștea de strașnic pânea în cuptor, așa au ars făcliile un an încheiat la casa aceea.

Au alergat megieșii... și moarta trebuia îngropată. Fac ei raclă; dar, când s'o îngroape, alt semn arată Dumnezeu!

Cum s'o scoată din casă? Căci un an întreg n'a fost chip s'o urnească depe laiță.

S'o ridice cu totul; însă, când tăiau cu fierăstrăul, curgea sânge din stâlpi!

Așa arată Dumnezeu semne, înainte de vreme.

Și, dacă lumea de azi, ar ținea sfânta sărbătoare a Duminicii, ar lua învățătură din aceste semne de demult. (Glasul Ardealului, 13 Mai 1928).

* * *

Iubiți creștini,

Din câte v'am spus până aici, cred că ați înțeles, care este datoria oricărui creștin adevărat:

Să păstreze credința sa strămoșească, cu toată învățătura sfintei noastre biserici ortodoxe.

Să se feriască de învățături străine și de suflet ucigătoare.

Să fugă de păcat, ca să scape de urmările lui.

Să țină Sfânta Duminică, pentru că Si. Duminică este ziua Invierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos,

este ziua, pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa. Să țină sărbătorile poruncite de Biserică și posturile rânduite de ea.

Și, înfine, să asculte de Stăpânire, după învățătura Sfântului Apostol Pavel.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și Tatăl și împărțășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți, amin.

CUVANTARE *)

La Tedeumul pentru semicentenarul realipirii
Dobrogei la patria mamă. (28 Octombrie 1928)

„Auziți până la marginile pământului,
că cu noi este Dumnezeu“.

*Majestate,
Altețe regale,
Inaltă Regență,
Domnilor Miniștri,*

Serbările pentru proslăvirea marelui act național, realipirea scumpei noastre Dobroge la patria mamă, pe cari întreaga noastră provincie strămoșească și țara, le săvârșește astăzi, ne-au adunat dela Vodă până la cel din urmă supus, în fața Sf. Altar, înaintea împăratului-împăraților, pentruca — potrivit obiceiului ce am moștenit din străbuni, — să le începem cu „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu“.

* * *

Popoarele, ca și omul, își trăiesc viața, cu pruncia lor, cu tinerețea lor, cu bărbăția lor.

La fiecare popor — ca și la om — se observă o anumită individualitate, un anumit caracter, în care, se oglindesc originea sale, cu calități și lipsuri inerente, moștenite din tată în fiu.

*) Din revista „Tomis“, luna Noembrie 1928

Neamul nostru românesc, zămislit odată cu creștința lui, a avut din pricina vremurilor vitrege, în cari a trăit, o copilărie cam lungă.

Dar, în acest timp, tăria sufletească, cu care îl înzestraseră Dumnezeu în momentul zămislirii sale, îl păstrează neclintit în fața vâltoarei năvalnice a celor de alt neam, cu care vine în contact, sau trăiește silit — laolaltă; iar, când i se îngăduie să rădice fruntea și să iasă la lumină, atunci el își arată omenirii toată comoara de nobleță și de simțiri înalte, cu cari Dumnezeu îl înzestraseră.

Mai mult răzleț decât laolaltă; românul și-a păstrat conștiința originii sale. Vocea sângelui său nobil, la chemat totdeauna la frați și iubire de neam.

De multe ori și multă vreme, munții și apele au despărțit trupește frate de frate; sufletește, însă, munții și-au smerit creasta, apele și-au uscat albiile și românul a trăit într'un cuget și-o simțire.

Mărturisească despre aceasta, Ardealul, Maramureșul și Crișana, povestească cele trei Crișuri. Mărturisească Banatul și Bucovina lui Ștefan cel Mare și Sfânt, mărturisească Basarabia atât a acestuia, cât și a bătrânului Mircea.

A fost scris ca acest colț românesc, moștenire străbună, scumpa noastră Dobroge, să fie despărțită de trupul țării, de fluviul cel albastru. Dar, Providența Divină a făcut ca acest colț de țară, să se bucure de o mai îndelungată stăpânire a strămoșilor noștri Romani și să se poată lăuda cu o remarcabilă bogăție de documente, scrise pe piatră și presărate peste tot pământul dobrogean.

Că a avut durerea de a fi stăpânit și de mâni vitrege, că a suferit multe, e adevărat.

Dar aceste suferinți n'au fost numai ale sale; erau și alți frați sub alte stăpâniri streine.

În Dobrogea sau aiurea, românul și-a ostoit durerea în doinele sale, și și-a cântat în versuri profetice, isbânzile ce aveau să vie.

Voevozi ca Mircea cel Bătrân și Ștefan Sfântul, au dat mâna măcar câteva clipe și au împrăștiat cu documente noi, paternitatea Dobrogei noastre.

* * *

În timpuri de glorie sau de durere, pământul dobrogean, a fost nelipsit de mângâierea sufletească a bisericii creștine, încă dela începutul începuturilor, din vremi apostolice, sămânța creștinismului aruncată pe pământ mănăs, a prins rădăcini și a rodit însutit.

El s'a putut mândri cu un Bretanion, Teotimus, Gerontius și alți ierarhi, cari au păstorit în părțile Tomisului și ale Durostorului, cu alcătuirii episcopale și mitropolitane și au luat parte la sinoadele ecumenice.

Aceasta era să fie tăria lui sufletească, pentru vremuri de glorie și de înălțare, cari au și venit.

Tari în credință, am avut puțința să ne afirmăm și să căpătăm o individualitate proprie pe harta lumii.

Prima pagină de glorie, se înscrie în istoria neamului nostru după voievozate și principate, acum 50 ani.

Dorobanțul român, sub comanda căpitanului dela Plevna, Nicopol și Poradin, Vodă Carol I, călăuzit de degetul lui Dumnezeu, scrie cu slove de aur pe frontespiciul României moderne, odată cu independența și regalitatea și realipirea moșiei Bătrânului Mircea, la patria mamă.

Cu mână tare și cu braț înalt, Vodă Carol I schimbă fața și soarta dobrogei în așa chip, încât iese la iveală caracterul romanic, pe tot întinsul ei. Graiul strămoșesc se aude în cei aproape 50 de ani, de domnie a Sa pretutindeni, dela Dunăre până la

Mare, obiceiurile românești iau locul celor străine și civilizația, împinge peste hotare viața primitivă a intrușilor vremurilor.

Portul Constanța cu farul său devine cinstea neamului nostru și podul Regele Carol I dela Cerna-Voda, admirat de toată lumea, unește și trupește, pe frații de un sânge și de o lege, cari n'au cunoscut niciodată despărțire sufletească.

După 40 ani, la 1918, nepotul și urmașul Marelui Vodă Carol I, gloriosul Ferdinand I, cel tare în credință și cu brațul vânjos, cu viteaza lui oaste, izbândește visul, după care au oftat moșii și părinții noștri mii de ani și fixează hotarele etnice ale strămoșilor noștri Daco-Romani, deacum 2000 de ani.

Vigoarea neamului nostru, trăit în frica de Dumnezeu și în curăția sufletului se revarsă din belșug în toată vremea, asupra complexului nostru de activitate națională — religioasă, și astăzi „*Slavă ție Doamne, celui ce ai făcut toate*“, lumea mare ne cunoaște și ne cinstește, pentru că am ținut în suflet dictonul strămoșilor noștri: *quiquid agis, prudenter agas, et respice finem*“.

* * *

*Majestate,
Altețe regale,
Inaltă regență,
Domnilor Miniștri,*

Datele comemorative trebuiesc socotite ca o consecință a învățaturii evanghelice, care cere — la anumite epoce — câte un examen de conștiință, câte o privire retrospectivă asupra activității omului, pe toate tărâmurile.

Aruncându-ne ochii, asupra celor ce am făcut în cursul acestor 50 de ani de oblăduire națională

în Dobrogea, în domeniul social, economic și religios, trebuie să recunoaștem, că rezultatele — multe, puține — se datoresc, în primul rând, zăcământului sufletesc, pe care l-a posedat Românul.

Neperzând din vedere acest lucru, e de datoria noastră — e de datoria oblăduitorilor politicești și bisericești să avem grija — și deacum înainte — ca Românul să-și păstreze acest scump tesaur sufletesc.

E locul să constatăm, că sunt bune semne și bune nădejdi, că toți suntem conștienți, de aceste datorii sfinte.

În ce privește biserica dobrogeană — recte conștanțeană, ea s'a străduit și să străduiește mereu, pentru aceasta, Dumnezeu e martor.

* * *

O, Doamne, Tu ni-ai hărăzit un simbol, la care ochii noștri privesc deapururi, în care ni-am pus toate năjdile noastre, după Dumnezeu.

Este Majestatea Sa Regele nostru Mihai I.

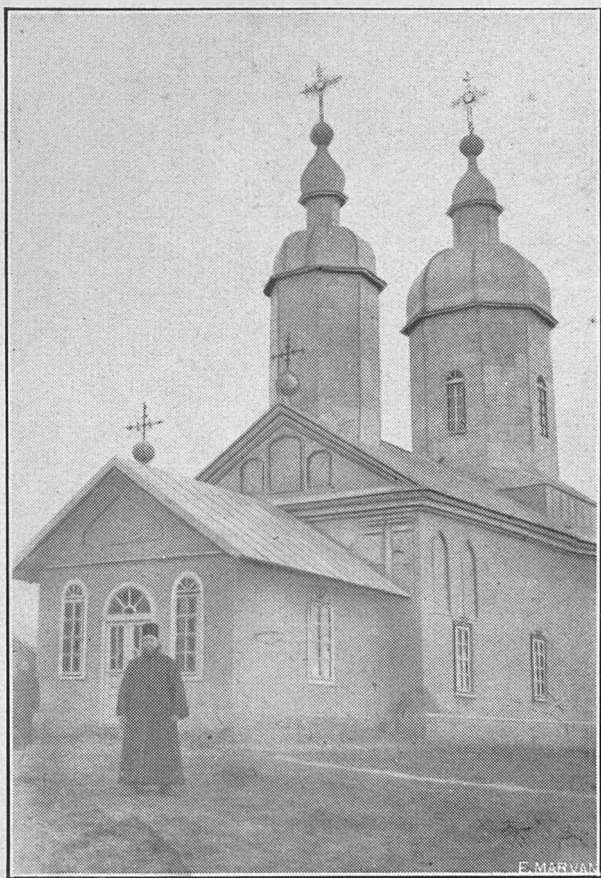
Prin nevinovăția sa, El reprezintă curățenia sufletului nostru românesc, iar prin pruncia sa, stă pe frontespiciul țării, ca o emblemă că neamul nostru, este abia în primii săi ani, că înainte ni stă viitorul, *viitor de aur*, în care credem, Doamne, așa cum credem într-o Tine.

Păzește, Atotputernice Doamne, pruncia scumpului nostru Rege Mihai I, sporește-i creșterea, întărește-i brațul și-l umple de înțelepciune; dă-i Lui pașnică Domnie, ca și noi, într-o liniște Lui pace să avem.

Trăiască Regele.

Trăiască Dinastia Română.

Biserica Sf. Mănăstiri „Gherontie Episcopul“
din com. Balaciu-Piteșteanu jud. Ialomița

CUVANTARE *)

ținută cu ocazia punerii pietrii fundamentale
a palatului cultural din Constanța
(26 Octombrie 1928)

*Domnilor Miniștri,
Domnule Comisar general al serbărilor
dobrogene și iubiților,*

In momentul când în cetatea vechiului Tomis, moștenirea noastră străbună, punem piatra fundamentală a palatului cultural al Dobrogei, pe mine păstorul sufletesc al eparhiei Constanței, o dorință mă stăpânește: *să ni ajute Dumnezeu, să-l inaugurăm cât de curând.*

Marele eveniment, pe care întreagă Dobrogea și țară îl serbătorește azi—împlinirea semicentenarului dela realipirea definitivă și pentru veșnicie, a moștenirii lui Mircea cel Bătrân la patria mamă România-Mare și în care acest măreț palat ia ființă, este — după cum zice Sf. Scriptură — „*ulceaua*“, în care *trebuie să se lămuriască*, în care *trebuie să se topiască* toate deosebirile de credinți, în care *trebuie să se contopiască* cele mai sfinte, cele mai curate și mai nobile dorinți.

*) Din revista „Tomis“, luna Noembrie 1928

Fiilor, din momentul în care s'a pus prima mistrie de tencuială la temelia palatului cultural al Dobrogei, din momentul când Episcopul vostru a stropit cu aghiazmă piatra fundamentală, locul a devenit *sfânt și fără prihană*.

Fiind templul științii și al artei, palatul cultural al Dobrogei, este *sanctuarul lui Dumnezeu*.

Dacă este așa, dacă și voi credeți că este așa, atunci două lucruri vă recomand: 1) să puneți tot sufletul vostru, să afierosiți toată puterea voastră de jertfă, pentru clădirea lui și al 2) pentru ca să ajungem aici, sigur și cu bine, să lepădați *la poartă, toată grija cea lumească*, să vă curățiți inimile de orice patimă și așa, *cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste*, să vă apropiați de acest sanctuar al științii cu obolul vostru, și să puneți inimile voastre drept cărămidă și sufletul vostru drept tencuială și, atunci, vă asigur că palatul cultural al scumpei noastre Dobrogei, se va înălța văzând cu ochii, iar voi vă veți arăta vrednici fii ai lui Dumnezeu, vrednici cetățeni ai slăvitei noastre patrii, vrednici de zilele mari, pe cari noi — mai norocoși decât părinții noștri — le trăim.

Cetățeni dobrogeni și voi căpitonii prezente și viitoare.

Investmântat cum mă vedeți, eu Episcopul vostru, duhovnicul vostru și împreună cetățeanul vostru, *vă leg, astăzi, în ziua Sf. Dimitrie cu jurământ pe numele lui Dumnezeu*, să vă dați mâna frățește și să ne ajutați, ca să ducem la bun sfârșit și curând, lucrul început.

Afară de curtea palatului cultural al Dobrogei, puteți avea orice crez politic cinstit; aici trebuie să aveți un singur — crez, o singură țință — *proslăvirea marelui eveniment național de azi*, pe care-l va simboliza palatul cultural, a cărui temelie o sfințirăm în clipele acestea,

Așa să vă ajute Dumnezeu.

Domnilor Miniștri,

Precum când am primit cărja episcopală, din mâna neuitatului nostru Rege, plinul de glorie, Ferdinand I, am zis că, pentru clădirea unui local de seminar în Constanța, voi cere prețiosul concurs al bărbatilor cu putere și cu răspundere ai țării, tot așa și acum, pentru palatul cultural al Dobrogei cer, sprijinul Onoratului Guvern și sper să fiu ascultat.

Domnia Voastră Domnule Comisar general al serbărilor dobrogene primiți felicitările mele, pentru priceperea cu care ne-ați condus până azi și fiți sigur că — în ce mă privește — sprijinit pe prețiosul concurs al onoraților membri ai comitetului ce prezidez, voi pune tot sufletul meu, pentru palatul cultural al Dobrogei.

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

CUVANTARE^{*)}

ținută cu ocazia sfințirii bisericii din Mangalia,
județul Constanța, în fața A. S. Regale
Principesa Mamă Elena și a tuturor
autorităților respective din Bucu-
rești și Constanța
(2 Iunie 1929)

SLĂVITĂ DOMNIȚĂ,

Dobrogea noastră, mai mult decât alte părți ale scumpei noastre Români, se simte îndeosebi fericită, prin semnele de înaltă dragoste ce ne păstrează augusta Familie Regală, a cărei vădită mărturie sunt: „Cuibul Reginei“ din Constanța, de lângă Farul Regele Carol I, Palatul dela Mamaia, Balcicul cu „Sălașul Reginei Maria“, Mangalia cu orfelinatul Alteței Voastre Regale și ctitoria regală a acestui sfânt locaș, — afară de alte opere de artă și de folos obștesc din Delta Dunării și restul provinciei noastre.

Permiteți-mi, Slăvită Domniță, să vorbesc pe scurt de una din aceste mărturii:

Mamaia a avut norocul să fie leagănul copilăresc al scumpului nostru Suveran, micul Rege Mihai I.

O bună parte din an, cu începere din luna lui Florar, Alteța Voastră Regală și Regele fiu Mihai I, o

^{*)} Din revista „Tomis“, luna Iunie 1929

onorati cu petrecerea frumoaselor zile de primăvară și de vară, în modestul palat de aci.

În liniștea pe care o oferă acest palat, în punctul cel mai retras dinspre Mare, micul nostru Suveran își petrece copilăria jucându-se cu barca Lui priponită de mal. Undele liniștite ale Mării, ca și talazurile ei zgomoatoase, îi deșteaptă curiozitatea și pe nesimțite îi desvoltă inteligența. El privește întinsul Mării și, cine știe dacă — în nevinovata Lui judecată de copil, — nu se va fi gândind la *ideea de infinit*, care ne stăpânește pe toți: *Un început de filozofie a vieții*, de care își va da seamă la vreme.

În camera Lui de odihnă, în patul Său de somn, copilul Rege Mihai I, cu ochișorii frumos închiși, cu trandafirii fecioriei pe obrazi, stă de taină cu îngerii Slavei. El, însuși, înger pământesc. Vorba lor, desigur, este despre viitorul și fericirea României Mari, peste care Dumnezeu și Națiunea L-a ales să domnească.

Terminând sfatul cu îngerii, El se deșteaptă din somn și — cum, acum, a început a învăța carte — citește slovele, cari îi vor pune la îndămână istoria patriei Sale, cu faptele ei glorioase, cu suferințele înaintașilor Săi, cu izbânzile neamului nostru și, la vreme, El își va da seama ce este — că este Rege!

SLĂVITĂ DOMNIȚĂ,

Elada V'a născut, nu pentru ea, ci pentru noi românii.

Purtați un nume frumos, un nume desăvârșit creștinesc, numele Impărătesei Elena, maica creștinătății.

Aceea s'a preamărit prin crucea lui Christos, prin care a salvat neamul omenesc din robia păgânismului; Alteța Voastră Regală, Vă preamăriți prin crucea soartei neamului nostru românesc, pe care V'ați răstignit tinerețile și drepturile sfinte la viață.

Impărăteasa Elena a fost scut de întărire și fericită povățuitoare fiului său, Impăratul Constantin cel Mare, căruia i-a descoperit crucea, ca semn de biruință contra lui Maxentiu, vrăjmașul închinătorilor lui Iisus; Alteța Voastră Regală sunteți deopotrivă cu îngerii din Cer, îngerul păzitor al fiului vostru Rege și, prin El, al viitorului și siguranței scumpei noastre Români.

Poporul român în genere și noi cetățenii dobrogeni în special, cunoaștem sufletul ales, nobil și — mai mult decât atâta — sfânt al Alteței Voastre Regale.

Noi știm că sunt dese clipele în cari Alteța Voastră Regală ați fost zărită lângă patul Fiului Vostru, copilul Rege Mihai I, sau în genunchind înaintea icoanelor, luminate tainic de candelile cu untdelemnul curăției, cu mâinile împreunate spre rugăciune, cu buzele mișcând pentru psalmodierea lui Dumnezeu, cu ochii udați în lacrimi mai curate și mai de preț decât „aurul și topazia”.

Aceste clipe sunt semnul profundeii Voastre religiozități, a credinței în Dumnezeu, a speranței în destinele fericite ale Augustului Vostru Fiu și ale neamului nostru românesc.

Adânc încredințați, noi dobrogenii, că rugăciunile fierbinți ale Alteței Voastre Regale sunt deja primite înaintea bunului Dumnezeu, ne simțim fericiți ori de câte ori putem privi blânda și senina față a Alteței Voastre Regale și credem cu tărie că, grație bunei primiri ce ați dobândit înaintea Providenței, ați asigurat de mult fericirea noastră.

SLĂVITĂ DOMNIȚĂ,

Ca un semn și mai vădit al dragostei Alteței Voastre Regale pentru scumpa noastră Dobroge, ați binevoit a vă pogorâ în mijlocul nostru, astăzi, cu ocazia îndeplinirii unui act de o netăgăduită valoare,

atât din punct de vedere creștinesc, cât și românesc: sfîntirea bisericii din Mangalia.

Iertați-ne dacă ne prezentăm înaintea Alteței Voastre Regale cu acest sfânt locaș încă neterminat.

Au fost clipe când eu am ezitat de a-i da rugăciunile sfîntirii. Dar, m'am uitat și la nevoile religioase ale credincioșilor din Mangalia cum și la imposibilitatea lor de a face pînă acum toate sacrificiile necesare, pentru terminarea bisericii și mai ales, cele pentru executarea unei picturi demne de acest punct cu reputație climaterică și balneară.

Un alt fapt, care m'a determinat să risc a mă prezenta așa înaintea Alteței Voastre Regale, este și o coincidență fericită, care pentru noi se transformă într-o bucurie generală.

De aici — înapoi, spre Constanța, la jumătatea drumului, se află un loc înspre Mare, numit Tatlageac.

Pe locul acesta s'a înființat un sat nou din coloniști, aduși de peste Dunăre. Lângă sat și, cu lungimea la răsărit pînă aproape în Mare, este un lac cu apă dulce.

Predecesorul meu, adormitul episcop Ilarie, a solicitat și Onor. Minister de Domenii a binevoit a dona o întindere de 65 hectare pămînt, din disponibilitățile statului, pentru înființarea unei mănăstiri, de care, eparhia Constanța e complet lipsită.

Am găsit nimerit prilejul sfîntirii bisericii din Mangalia, ca — odată cu aceasta — să punem și piatra fundamentală a mănăstirii dela Tatlageac, care a căpătat anticipat și aprobarea Sf. Sinod și pe care o afierosim spre odihnă sufletească și sălaș de mîntuire femeilor române, care se vor dedica vieții monahale.

Ca să punem pecetea românismului aici în acest loc, Slăvită Domniță, eu păstorul sufletesc al Dobrogei, m'am sfătuit cu autoritățile dela centru, cu reprezentanții Fundației din Capitală, care poartă numele scumpului

nostru Suveran Mihai I, precum și cu căpiteniile din Constanța și am hotărât ca tot astăzi să punem piatra fundamentală a mănăstirii; iar ca un grațios omagiu de supunere și devotament pentru Alteța Voastră Regală, să dăm drept patron mănăstirii, numele Alteței Voastre Regale, ca să se numească „*Mănăstirea Sfânta Elena, dela Mare*“.

Totodată am hotărât ca satul de coloniști de aici să se numească „Domnița Elena“.

* * *

SLĂVITĂ DOMNIȚĂ,

Cu cel mai profund respect, noi constanțenii, dela Vlădică până la opincă, rugăm pe Alteța Voastră Regală, să binevoiască a primi hotărârile noastre, pe cari le credem după voia lui Dumnezeu, și să ne onorați cu prezența Alteței Voastre Regale și la solemnitatea punerii pietrii fundamentale a „Mănăstirii Sfânta Elena dela Mare“.

Suntem în Locașul Domnului, Alteță Regală, și cel mai potrivit cuvânt cu care găesc că-i bine să închei este că toți, cler și popor, să rugăm, cu privirile spre Cer, pe Dumnezeu să dăruiască scumpului nostru Suveran Regele Mihai I și Alteței Voastre Regale, zile bune, pace și sănătate întru mulți și fericiți ani.

Chiliile Sf. Mănăstiri „Gherontie Episcopul”
(Corpul principal)

SCURTĂ CUVÂNTARE *)

la Tedeumul dela 29 Octombrie 1929, ziua
de naștere a M. S. Regina Maria

IUBIȚILOR,

Regina noastră Maria, astăzi este numai văduva
Marelui nostru Rege Ferdinand I.

Supraviețuind soțului său, Regina Maria, nu numai îi păstrează scumpă memoria, dar ni-l înfățișează, înaintea ochilor noștri sufletești, în aceeași dualitate — El și Ea — în momentele decisive ale soartei neamului nostru românesc.

Cu înțelepciunea Lor fără seamăn, cu abnegația lor împinsă până aproape de sacrificiul Tronului și a vieții, desfăcând legăturile de sânge și-au legat sufletul și inima, de aspirațiunile sfinte ale întregului neam românesc.

De câte ori — Regina Maria — apare între noi, de câte ori ni apare în minte figura Ei, plină de măreție și demnitate, de atâtea ori, ni înfățișează și tragedia zilelor grele, în cari — mica Românie — s'a sbătut pentru înfăptuirea României Mari, și zilele de glorie, pe cari Augustul Său soț și Ea, cu înțelepciunea Lor și cu ajutorul lui Dumnezeu, ni le-au procurat, după izbânda dela Mărășești, Oituz și dincolo de Tisa.

*) Din revista „Tomis”, luna Noembrie 1929

Dacă alte mângâieri, Regina Maria, nu mai aşteaptă dela noi, avem — totuşi — datoria s'o slăvim în toate ocaziunile de felul acesteia, care ne-au adunat astăzi aici, în Catedrala Dobrogei şi s'o iubim ca pe mama noastră, care ni-a dat viaţă din viaţa Ei, care cu cuvântul Ei, din Consiliul de Coroană dela 14 August 1916, a contribuit la crearea României Mari.

Trăiască M. S. Regina Maria, întru mulţi şi fericiţi ani.

CUVANTARE ^{*)}

ținută cu ocazia desvelirii monumentului eroilor
din Bazargic. (3 Noembrie 1929)

MAJESTATE,

Dacă ne-am adunat aci în număr așa de mare, dacă inimile noastre bat astăzi puternic și suntem copleșiți de un tainic sentiment pornit din adâncul firii, este *încă* o dovadă, că poporul nostru a rămas neclintit în crezul strămoșesc și 'n respectul datinelor, cari l-au oțelit în trecut!

Avem astăzi o Românie Mare, un popor întregit și de sine stătător; avem tot ce pronia cerească s'a milostivit să ne dea în urma îngrozitorului măcel care cuprinsese lumea acum 15 ani!

Dar, câte dureri, câte lipsuri și pierderi am îndurât pentru aceasta!

Se găsesc printre noi mame sfâșiate de durerea că și-au pierdut pe cei mai scumpi copii, se găsesc copii ce-și așteaptă încă părinții plecați la cea întâi chemare a Patriei, se găsesc soții văduvite de sprijinul tovarășilor de viață, se găsesc atâtea inimi cernite în urma multor ființe dragi, ce nu se vor mai întoarce niciodată.

Aceste dragi ființe sunt cele mai scumpe jertfe, depuse cu bărbăție pe altarul Patriei, sunt mucenicii naționali — cari, pentru apărarea pământului și credinței strămoșești, au făcut suprema jertfă pe câmpul de onoare, sunt ostașii Marelui Căpitan Ferdinand I, cari electrizați de glasul înțelept și plin de cel mai desăvârșit patriotism al comandai supreme, s'au avântat în luptă năpraznică și neegală, dar sfântă prin dreptatea cauzei.

Urmând pilda Domnului nostru Iisus Christos — care s'a jertfit pentru binele aproapelui, pentru mântuirea neamului omenesc, — acești sfinți eroi au îndurat multe, au luptat cu tărie și au murit vitejește, pentru răscumpărarea nedreptăților seculare, pentru sdrobirea lanțurilor ce țineau în grea robie milioane de frați.

Sângele lor eroic a curs din belșug pe plaiuri întinse, oasele lor — moaște sfinte ale românismului — se odihnesc peste tot, în fiecare colț al țării întregite.

Ultimul lor gând a fost la cei de acasă, la locurile unde văzuseră întâi lumina zilei și ultima lor energie și-au dat-o pentru binele celor „de un sânge și de o lege“ cu ei.

Iată, deci, măreția faptelor, cari adunându-ne astăzi aici, — ne chiamă la marea datorie de a slăvi în veci memoria acestor scumpi eroi.

Iată pentru ce se pot mândri membrii comitetului de inițiativă și Primăria orașului Bazargic, cari s'au străduit să immortalizeze, prin acest monument, recunoștința noastră a tuturor, față de eroii din ținutul Caliacra, cari au știut să-și facă suprema datorie.

Dar, faptul culminant al festivităților de azi este prezența în mijlocul nostru a Majestății Voastre, Slăvită Doamnă, care cu augustă grijă și bunătate de mamă adevărată, ați mângâiat cele mai grele clipe de dureri ale eroilor noștri, ați veghiat la patul suferințelor lor,

le-ați înțeles dorurile, i-ați iubit din adâncul inimei și ați înfruntat alături de ei, toate pericolele, cu cea mai sublimă abnegație. Fericiți, că acum Vă vedem în mijlocul nostru, Vă exprimăm întreg devotamentul și recunoștința noastră.

DOBROGENI,

Noi în deosebi ne-am bucurat, de o neasemănată dragoste din partea Familiei noastre Regale. „Cuibul slăvitei noastre Regine Maria la Balcic, locurile de liniște dela Constanța și Mamaia, Geamia Regele Carol I din Constanța, Mănăstirea Sf. Elena dela Mare, mărșălușorul pod dela Cerna-Vodă și atâtea alte semne, sunt tot atâtea mărturii nepieritoare și adânc vorbitoare sufletului nostru, despre aceasta. Să nu uităm, însă, că dacă supraviețuim eroilor noștri scumpi, și am făcut legământul sfânt să păstrăm întreagă și neatinsă moștenirea ce ni-au lăsat prin jertfa lor; dacă este a ne învrednici, și mai departe de înalta dragoste a augustei noastre Familii Regale, care și-a închinat toată viața năzuințelor neamului nostru; dacă vrem să binemerităm dela Patrie, generația noastră mai are de îndeplinit încă o datorie: *datoria datoriilor*, care — în vremurile de astăzi — ni se impune sub forma celui mai categoric imperativ.

În munca noastră de toate zilele, cinstită și fără preget, avem datoria să punem mai presus de interesele noastre personale, interesul suprem al țării, să închinăm toate puterile noastre pentru consolidarea câștigului ce am dobândit cu atâtea jertfe, să gonim dintre noi și din noi, tot ce nu este de folos nouă și scumpei noastre țări.

Să ne inspirăm de la învățătura ce ni vine din mormintele eroilor noștri nemuritori prin faptele lor mărețe și de folos obștesc.

Să urmărim înalta pildă și testamentul Celui mai mare dintre marii Români, *Regele Ferdinand I* care, nesocotind legăturile lui omenești a pus în slujba Patriei Române toată ființa Lui și a Dinastiei.

Să clădim odată cu monumentele de piatră, fiecare în sufletul nostru, câte un monument viu de sentimente curate spre folosul nostru obștesc.

Și acum, împreună cu Biserica — scut neclintit al vitejiei strămoșești — să plecăm genuchii inimii în semn de smerită rugăciune către A Tot puternicul Dumnezeu, spre slăvirea eroilor dobrogeni din părțile Caliacrei, cari — în ceată cu camarazii lor de pretutindeni — defilează, în clipa aceasta, înaintea Tronului Impăratului Cerurilor, sub comanda lui Vodă Ferdinand I.

Iar voi părinți, frați și copii, rămași fără mângâierea celor dispăruți pe câmpul de onoare, fiți mândri că, sânge din sângele vostru a șters lacrimile celor robiți și, privind în față pe iubita noastră Regină Maria, prindeți din seninătatea feții Ei, înțelesul atâtor zâmbete de fericire, ce au fluturat pe fețele ostașilor — eroi, în ultima lor clipă de viață.

Să trăiți Majestate.

Să trăiască Majestatea Sa Regele Mihai I.

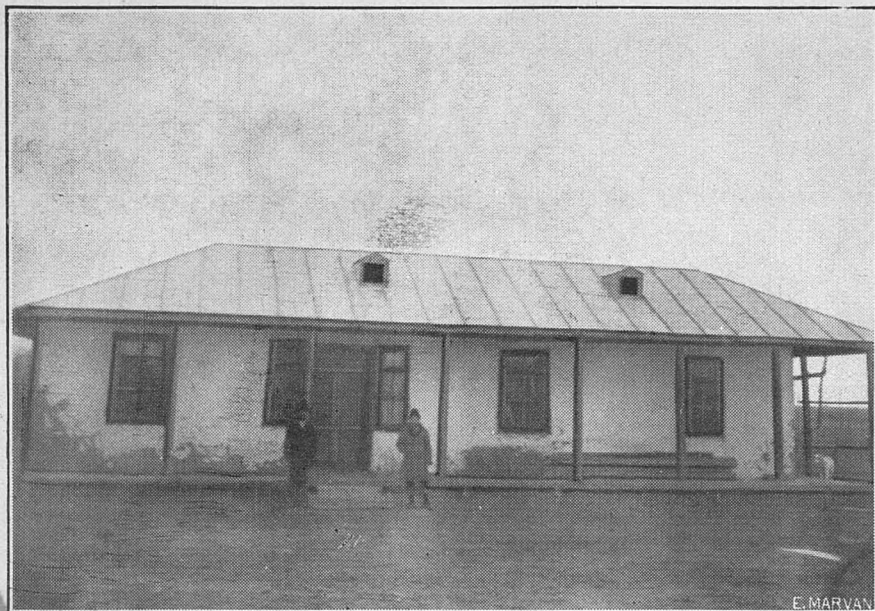
Trăiască întreaga Familie Regală.

Trăiască în veci scumpa noastră Dinastie.

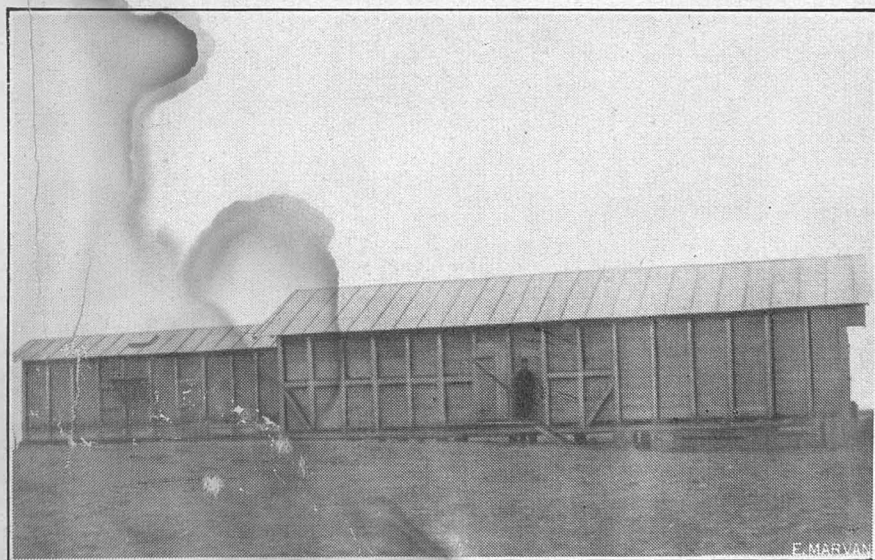
Trăiască armata română pururea vitează și neînfrântă.

Trăiască România Mare.

Chiliile Sf. Mănăstiri „Gherontie Episcopul“
(Corpul secundar)

Magazia de cereale și porumbarul Sf. Mănăstiri
„Gherontie Episcopul“

SCURTĂ CUVÂNTARE *)

la 24 Ianuarie 1930

IUBIȚILOR,

Voevodatele au fost la noi, o auroră, au fost zorile unor zile, în cari soarele avea să strălucească, dinceînce, mai frumos, mai dulce, mai binefăcător, pe cerul scumpei noastre Români.

Cum răsare soarele, privind pe Mare într'o dimineată de primăvară fără ceață și fără vânt, când — după auroră — se zărește prima limbă de foc, care aduce lumină deslușită și căldură plăcută, așa s'au arătat — deși dinspre soare — apune — doi feți frumoși, Făgărășeanul Radu Negru și Maramureșanul Bogdan Dragoș, cari luptându-se cu zimbrii codrurilor virgine de dincoace de Carpați, au pus picior de stăpânire — unul la miază-zi, și altul la miază-noapte, înființând principatele *Valahia și Moldova*.

* * *

Cinci veacuri dearândul, aceste așezări românești, s'au sbătut în vârtoarea împrejurărilor — și mai bune, și mai rele — ca să iese deasupra nevoilor, să-și afirme și să-și întărească existența.

Dar, când se socotiau mai fericite, atunci le ajungea o urgie. Arde barbare, cu firea sângelui săl-

*) Din r

34, luna Februarie 1930

batic, săriau, când asupra uneia, când asupra celorlalte.

Demulteori biruitoare, Valahia lui Radu și Moldova lui Dragoș, înălțau slavă lui Dumnezeu, că scăpaseră de urgie și pieire. Clopotele bisericilor în turlă, ca și goarnele glotașilor la răspântii, vestiau zile de bucurie.

Dar, când să zică „*Doamne-ajută*“, se ridicau alți barbari, din alte părți.

Bărbații vrednici de a purta arma săriau la luptă pe viață și pe moarte, cei mai mulți rămânând pe câmpul de onoare. Năvălitorii îi biruiau și, atunci: bătrânii, femeile și copiii, cu puținul lor din casă și din ogradă, plecau în cortegiu de băjenie în ascunzișurile codrilor, cântând, în harpa pribegiei „*la munți suflete să ne ridicăm, mergi acolo, de unde vine ajutorul*“.

Dreptatea dumnezeiască, însă, pedepsia cu nestatornicia pe năvălitori, cari plecau, după ce pustiau totul; și, atunci, fiecare se întorcea la căminul său, dacă-l mai găsea.

* * *

IUBIȚILOR,

Ne-am deprins să credem în steaua noastră românească, în Dumnezeuul nostru românesc, am monopolizat grația Divină, totdeauna și numai pentru noi; și, cu toate acestea, trebuie să ne întrebăm: cum se face că am suferit atât demult, de ce — parcă — demulteori Dumnezeu ne-a lăsat pradă vrăjmașilor noștri?

Răspunsul? Este scurt și cu totul adevărat: păcătuiam — demulteori — *luptându-ne frate cu frate*. Păcătuiam contra poruncii lui Dumnezeu „*iubiți-vă unul pe altul*“.

Valahul apuca săgeata și arcul și se repezia la Milcov. Moldovanul cu securea și săcalu ferecat în lemn de cireș, sta gata să se încaiere.

Lupta se încingea, sângele românesc, sânge de frate sporia apele seci ale Milcovului și îngrășa câmpiile. Iar acasă — după lupte fratricide — se proslăvia izbânda sau se plângea nenorocul, atribuindu-se, și unul și altul, tot lui Dumnezeu!

Acum, am înțeles de ce au suferit atât de mult strămoșii noștri.

* * *

Lumea, însă, s'a recules, Mitropolitul Sofronie, depe scaunul dela Iași, a vădit păcatul, boierii l-au recunoscut și, ajutați de tinerii Kogălniceanu, Negri și alții, adăpați la știința apusului, au înălțat la 2 Ianuarie 1859 pe scaunul lui Dragoș, pe Cuza-Vodă; iar, după trei săptămâni, boierii din București cu Nifon, Mitropolitul țării în frunte, au ales și urcat pe tronul lui Radu, *tot pe Vodă Cuza*.

În piața mare a Iașului, în culmea bucuriei poporul, adresându-se soarelui într'o zi frumoasă și senină, a încins hora veseliei care — ar fi vrut ei să țină cât lumea.

„Te oprește Sfinte Soare
„Fă mai lungă această zi,
„Fă-o mai strălucitoare
„Fă-o a ne veseli“.

Așa cânta mulțimea, după ce-a primit vestea unirii principatelor Valahia (Muntenia) și Moldova, într'o singură țară, mai întâi sub numele de principatele unite Române, pentruca, mai târziu să se numiască, deadreptul și pentru veșnicie, *România*; iar bardul dela Mircești ne prindea în horă, cântând: „*hai să dăm mână cu mână ce-i cu inima română*“.

IUBIȚILOR,

Ziua de azi — aniversarea a 71 ani dela unirea principatelor române sub un singur sceptru, în mâinile unui român neaoș — Alexandru Ioan I. Cuza — este și trebuie să rămână deapaururea, scumpă neamului nostru românesc. Ea este începutul mântuirii noastre, și piatra din capul unghiului, pe care s'a clădit atât România modernă a lui Vodă Carol I, cât și România Mare, a providențialului Ferdinand I.

Aniversarea de azi ni-aduce aminte, de făuritorii unirii dela 1859, boieri și vlădici, precum și de marele Cuza Vodă, al cărui nume va rămâne pe vecie în sufletul și inima întregului neam românesc, dela Nistru pâ'n' la Tisa și dela Marea cea Mare a bătrânului Mircea, până dincolo de Maramureșul lui Bogdan Dragoș. Ea este preludiul psalmilor de biruință, pe cari le cântă astăzi, toată suflarea românească.

Să ne închinăm lui Dumnezeu, celce a făcut mari și minunate lucruri cu noi, și să slăvim, deapaururea, memoria lui Cuza Vodă și a sfetnicilor săi.

Să ne închinăm lui Dumnezeu, care ne-a ocrotit până azi, și a binecuvântat pe Vodă Ferdinand I, cu noroc și întregirea țării.

Și să strigăm :

Trăiască Regele Mihai I, augusta Sa mamă și Dinastia.

Trăiască România Mare cât soarele ceresc, amin.

Vedere generală a Sf. Mănăstiri „Gherontie Episcopul“
din com. Balaciu-Piteșteanu jud. Ialomița

O CUVÂNTARE LA SENAT *)

— D-l *Traian Bratu*, președinte: P. S. Sa Episcopul *Gherontie*, are cuvântul.

— P. S. Sa Episcopul *Gherontie*, al Constanței :

Domnule Președinte,

Domnilor Senatori,

Fiindcă D-l Ministru al Agriculturii și Domeniilor, în răspunsul Domniei-Sale dat D-lui Senator din Bucovina, a atins și chestiunea Cadrilaterului a Dobrogei — în ceea ce privește împrăștiarile, eu, în calitate mea de Episcop al Constanței, pot să dau oarecari lămuriri cari sigur că vor folosi.

Când am primit cârja episcopală din mâna marelui rege răposat, Ferdinand I, am declarat că nu voi da ochilor mei somn și nici genelor mele dormitare, până nu voi vedea clădit un local propriu pentru seminariul teologic din Constanța și terminat palatul episcopal, — început nu de mine și nu sub mine — și mai ales nu voi înceta, nu voi conțina a face cât mai dese vizite canonice în mijlocul credincioșilor mei, pentru a să întăresc sentimentul național, moral și religios, precum și ideea dinastică în Dobrogea, care s'a numit cu drept cuvânt plămâ-nul României Mari.

*) 5 Martie 1930.

CUVANTARE *)

(10 Mai 1930)

IUBIȚILOR,

In mersul dezvoltării etnice, etice și naționale a unui popor, se desemnează, din epocă în epocă, anumite etape, cari scot în evidență caracteristica sa și-i justifică, în concertul altor popoare, dreptul la viață și năzuința de a-și cuceri un loc, cât mai de seamă, în lume.

În procesul acesta, de dezvoltare și de afirmare a vitalității lor, popoarele au de luptat cu greutăți neprevăzute și cu invidia altor popoare mai vechi și mai tari.

Totdeauna viteze, popoarele mici, nu sunt totdeauna biruitoare; ci — de cele mai multe ori — amputate în membrele lor, grație lăcomiei și rapacității celui mai tare.

Pronia divină, însă, la anumite epoce, întocmește astfel lucrul, încât dreptatea imanentă dumnezeiască se satisface și ca — prin minune — membrele cio-părțite și răzlețite își recapătă viața și se realipesc la corpul maternal.

*) Din revista „Tomis“, luna Mai 1930

Aceste epoce formează etapele despre cari am vorbit la început și povestea lor este povestea neamului nostru românesc.

* * *

IUBIȚILOR,

O floare din rădăcină nobilă este poporul nostru. Ea a răsărit într-o noapte. Dimineata au apărut petalele. Locul, unde s'a arătat floarea este grădina Împăratului Decebal; dar, polenul este adus de vântul Providenții Divine, din părțile Tibrului, din grădina Divului Traian și a fost botezată, ca și mama sa, cu numele de *Ginta Latină*.

Dar, abia apărută în această splendoare, frumoasa și nobila floare Daco-Romană, a avut de luptat cu furtunile năprasnice ale soartei. Vitalitatea ei, însă, cu toate acestea, n'a fost secată; căci ea face parte din *Ginta Latină* și deci:

„Menirea ei tot înainte,

„Măreț îndreaptă pașii săi“.

„Ea poartă-n frunte-o stea Divină,

„Lucind prin timpii seculari“.

Furtunile, deci, s'au lovit de soarta pe care i-o hotărâse Dumnezeu și floarea noastră Daco-Romană și-a asigurat veșnicia.

* * *

IUBIȚILOR,

De un popor care — mai pe urmă a născut pe cel român, se poate vorbi — abia — prin secolul al VII-lea, după Christos, când auzim de *ulani*, *ulahi* și înfine prin prefacerea latinescului *u* în grecescul sau slavonescul *v*, de *vlahi*. Locul, este tot împrejurul *Sarmisegetuzii*.

O umbră de organizație, întâlnim la *ulani, ulah* sau *vlahi*, în vremea lui Bella IV, sub voievoodate.

Severinul, Făgărașul și Maramureșul erau centre de organizație.

Aceasta, formează — pentru mine — *prima etapă*.

După jumătate de veac, un voevod Făgărășan, și unul Maramureșan, trec Carpații dincoace și dau naștere, principatelor Valahia și Moldova.

Aceasta, este *a doua etapă*.

La 1859, Vodă Cuza, cu boerii și mitropolii Munteni și Moldoveni, *toți cu inima română* și-au întins mâna, unii altora și — *au învățat hora frăției, pe pământul României*, una, sfântă și'n veci nedespărțită.

Aceasta este *a treia etapă*.

Vine Vodă Carol cu independența și regalitatea.

A *patra etapă*.

* * *

Avem un vis neîmplinit, copil al suferinții,

De jalea lui au răposat și moșii și părinții, suspina poetul.

Era visul de veacuri al strămoșilor noștri, era visul, atâtor generații dearândul, atâtor luptători pe câmpul de onoare al înfăptuirii unității noastre etnico-naționale.

Iată *etapa a cincea*, etapa cea mai de pe urmă, dar și cea mai periculoasă. Ori înfăptuirea unității naționale a românilor de pretutindenea, ori plâns și jale, mai departe; sau, mai răspicat: ori moarte, ori viață!

Așa s'a pus problema în Consiliul de Coroană convocat de Vodă Ferdinand I, în 1916.

Puterile vecine, clădite artificial și pe nedreptate, trosneau din încheieturi.

Naționalitățile robite prin silnicie și oprite, se svârcoleau într'ascuns, să scape din ferecături și nu așteptau decât ceasul rânduit de Dumnezeuul Dreptății.

Defecțiunea Colosului dela Nord, e semnalul. Țarismul își dă sufletul și Moldova de peste Prut, a lui Ștefan cel Mare, *se deșteaptă din somnul cel de moarte* și se aruncă în brațele Maicei Sale — România lui Vodă Ferdinand.

Dulcea Bucovină, veselă grădină, os din osul și trup din trupul Moldovei, îi urmează.

La Alba-Iulia, fiul lui moș Gheorghe din Toplița Română, cu puteri duhovnicești și inimă românească, se urcă pe masă, în mijlocul Adunării Naționale și jură pe toți, să proclame unirea cu țara mamă.

Un *ura* formidabil, umple văzduhul și, astfel, și Ardealul, cu părțile ungurene, Maramureșul și Banatul, *fără o mână*, fug de sub cătușele, cari-i curmăseră răsuflarea, de peste o mie de ani, și se ascund la pieptul aceleași mame, România, respirând acum liber și cu inima liniștită.

Unirea tuturor românilor sub un singur sceptru, visul după care au oftat moșii noștri și părinții, *România-Mare, ia ființă*.

* * *

Astăzi, iubiților, toată suflarea românească, dela Nistru pânăla Tisa și dela Marea cea Mare, până dincolo de Munții Moților lui Avram Iancu, prăznuște această izbândă, de veacuri dorită și cu toată răbdarea și nădejdea, așteptată.

Noi, dobrogenii, adunați în acest Sfânt Locaș, închinându-ne și mulțămind lui Dumnezeu cu recunoștință, pentru binefacerile ce-a revărsat asupra neamului nostru românesc, să strigăm :

Trăiască M. S. Regele nostru Mihai I și
Augusta Sa Mamă Elena,
Trăiască Dinastia Română,
Trăiască viteaza noastră armată,
Trăiască înveci România-Mare, amin.

CUVANTARE *)

**la înmormântarea Inginerului Panait Murelli
din Constanța**

„Fie, Doamne, voia Ta“
(Matei VI, 10.)

JALNICĂ ADUNARE,

Intre durerile și suferințele vieții pământești, locul cel dintâi îl ține moartea. Sfânta Scriptură o numește „Regele spaimei și al groazei“.

Dacă judecăm omenește, așa este, iubiților.

Moartea e înspăimântătoare, e groaznică. Numai cât auzi de ea, cât te gândești la ea, și inima ți se strânge de spaimă, și toată ființa noastră tremură de groază!

Da, moarte, tu ești spaima oamenilor. Tu n'ai milă; întinzi mâinile tale de ghiață și desparți pe părinți de scumpele lor odrasle, pe soți unul de altul.

Tu seceri, deavalma, pe împărat ca și pe sluga de rând.

Înainte de ta cad, deopotrivă, micuțul nevinovat, ca și bătrânul gârbovit de ani și greul vieții; tu n'ai inimă; nu ți-e milă de tânărul în floarea vârstei.

Tu seceri pe orășan, ca și pe satean.

*) Din revista „Tomis“, luna Iunie 1930

Pentru tine, moarte, e totuna, dacă omul este acasă, sau în călătorie.

Da, iubiților!

Moartea nimerește pe om în întunericul nopții, ca și în lumina zilei; nu se uită că ești ocupat, sau că te găsești în mijlocul alor tăi, veselindu-te.

Ea își găsește prada între cuvioși, ca și între păcătoși.

Nici cu rugămintea, nici cu plânsetele, nu o poți îmblânzi; nici cu bani n'o poți mitui. Moartea e cu noi pretutindeni, ne însoțește în tot locul și nu așteaptă decât momentul prielnic, spre a ne lua în stăpânirea sa.

* * *

„Mare este taina morții“ — strigă Sf. Biserica; „fără de veste vine asupra tuturor; frumusețea și puterea le strică; ia pe bătrâni, pe egumeni, pe cărturari, pe dascăli ceice cu cele deșarte se socotesc înțelepți; strică pe episcopi și pe preoți“.

* * *

Un fericit părinte, vorbind despre nimicnicia vieții pământești, zice — între altele: „Zilele noastre, ca umbra trec, se schimbă ca luna, înfloresc ca floarea și iute se usucă“.

Intr'adevăr, scurte sunt zilele noastre pe pământ.

Cu fiecare pas, pe care-l facem în viață, ne apropiem de mormânt: unul în primăvara vieții, altul în floarea tinereții, altul la bătrânețe după suferinți îndelungate; altul, fără nici-o suferință. Ieri, azi dimineață, cutare amic al nostru, vorbește cu noi; seara, sau în zori de zi, viața i se sfârșește, gura-i amuțește, ochii i-se închid; s'a îndeplinit voința lui Dumnezeu: tot omul, care a văzut lumina zilei, trebuie să vadă și întunericul morții.

„Fie, Doamne, voia Ta“

* * *

Un împărat intrând, odată, într'o școală de sat, a pus o întrebare unui elev: „*Unde este lumea?*” a întrebat împăratul; „*în mâna lui Dumnezeu*”, a răspuns copilul.

Așa, întristată adunare; noi suntem în mâna lui Dumnezeu.

Deci, dacă El chiamă la sine pe cei scumpi ai noștri, să nu murmurăm, ci să ne plecăm voinții Sale dumnezeiești.

Oricât de crudă și neîndurată ni se pare moartea, care stoarce atâtea lacrimi și suspine din piepturile noastre, totuși nu trebuie să o socotim ca o ursită oarbă și ca pe un dușman neîmpăcat al nostru; ci ca o lucrare, în care se îndeplinește voința lui Dumnezeu.

„*Fie, Doamne, voia Ta*”

„Acum m'am odihnit și am aflat ușurare multă; că m'am mutat din stricăciune și m'am dus la viață”, cântă Sfânta noastră Biserică.

Aceasta este credința noastră, iubiților. Trecem dela moarte la viață — la viața cea adevărată, la viața cea fără de sfârșit.

Moartea, deci, nu este decât poarta, prin care intrăm în viața veșnică, la fericirea cea adevărată, care nu poate fi decât numai în Dumnezeu și cu Dumnezeu.

Pentruce, dar, ne turburăm fraților, în fața morții și a mormântului, când — anume — prin ele ne ducem în sânurile Tatălui Ceresc?

* * *

JALNICĂ ADUNARE,

Fratele nostru Inginerul Panait Murelli n'a murit, ci doarme; n'a murit nici pentru iubita sa soție, nici pentru familia sa, nici pentru noi.

Nobilul suflet al celui ce a fost Inginerul Panait Murelli, plutește deasupra capetelor noastre ; numele său va trăi între noi, va trăi în Constanța, va trăi între muncitorii atelierelor C. F. R. pe cari, el îi socotea ca pe fiii săi, îi ajuta și îi proteja, ca un adevărat părinte.

Numele și amintirea lui Panait Murelli, va trăi în operele sale filantropice, despre cari vor mărturisi instituțiile ajutate de el, coloniile școlare dela Tekirghiol, școala dela atelierele C. F. R. unde — nu mai departe decât Joi, 26 Iunie, — a luat parte la examenele de finele anului.

Numele lui Panait Murelli va răsună în biserica dela Pallas, care se datorește lui și scumpei sale soții, îl va vesti clopotul dela Mănăstirea Surpatele, turnat în atelierele C. F. dela Pallas ; îl vor vesti cele 7 clopote din turla catedralei noastre episcopale, care — ca un semn de scump omagiu pentru virtuțile lui Murelli — au sunat, în cântec de jale, pentru el întâiaoară.

O, cât te-ai bucurat, când le-ai văzut și cât doreai să le auzi sunând, scumpe Murelli !

Voia lui Dumnezeu a fost, însă, ca glasul lor să-ți cânte ultimul salut pe pământ !

Dar, ajunge....

A vesti mai departe faptele tale bune, prietene Murelli, ar fi să te supăr. Tu ai fost prea modest, prea creștin, ca să te împaci acum, cu destăinuirile mele, pentru meritele tale creștinești.

Tu știi că laudele dela oameni, primejduiesc plata dela Domnul.

Nu vreau să-ți fac acest rău.

Eu tac. Spune-ni, tu, cuvânt scumpe Panaite — cuvântul depe urmă.

* * *

CUVANTARE

la serbările navale din Constanța, 15/VIII 1930,
ținută pe bordul Distrugătorului „Mărăști”
în fața M. S. Regelui Carol II

S I R E ,

Momentul în care vorbesc în fața Majestății Voastre, este un moment biblic.

Și într'adevăr, ce vedem aici ? O corabie și corăbieri, strânși în jurul Majestății Voastre.

Rog pe Majestatea Voastră să-mi permită a cita locurile din Sf. Scriptură, cari se potrivesc de minune cu clipele de față.

„Și ieșind Iisus în pustie, a văzut norod mult și I s'a făcut milă de ei, pentru că erau ca oile cari n'au păstor¹⁾).

„Și a silit Iisus pe ucenicii Lui să intre în corabie...

„Și a slobozit noroadele, după ce le-au spus cuvântul, să meargă, să-și găsească loc de odihnă, iar El s'a dus în munte să se roage.

„Și făcându-se seară, era corabia în mijlocul mării, învăluindu-se de valuri și El singur pe uscat.

„Și i-a văzut pre dânșii că se chinuesc vâslind, că era vântul împotriva”.

1) Marcu VI 34, 45, 47, 48.

Mai departe evanghelistul spune, că mântuitorul s'a îndreptat către corabie, mergând pe apă ca pe uscat. Ucenicii L'au văzut și s'au spăimântat necunoscându-L. Iisus le-a zis lor; „*Eu sunt, nu vă temeți*“. Petru a răspuns: „*Doamne, dacă ești Tu, poruncește-mi să viu pe ape, până la Tine*“. „*Vino*“ i-a zis Mântuitorul. Petru plecând se afunda în ape, iar Iisus certându-l cu cuvintele: „*Puțin credinciosule*“, l-a apucat de mână și l-a suit cu Dânsul în corabie și „*îndată au încetat valurile și s'a potolit marea*“.

SIRE,

Aplicându-se momentul biblic citat, clipelor în care ne găsim aici, tâlcul este următorul:

Vasul care ne leagănă acum, închipuiește tronul Majestății Voastre — limanul mântuirii noastre, a întregului neam românesc. Noi toți, suntem apostolii Majestății Voastre, cari ne luptăm cu valurile și furtunile ce au cuprins corabia noastră națională, și scumpa Românie Mare, făurită de gloriosul Vostru Părinte — Vodă Ferdinand I.

Cârmaciul corabiei naționale sunteți Majestatea Voastră, Sire.

Apucați de mână pe descurajații Voștri supuși și duceți-i în corabia mântuitoare, lângă tronul patriotismului luminat al Majestății Voastre. .

Curmați frica, neîncrederea și neînțelegerea dintre noi, potolind valurile furioase ale împerechierilor.

Liniștiți spumegarea mării celei turburate și vâsliți Sire, cu energia tinerească, cu inima românească, cu focul dragostei de legea noastră strămoșească, cu jertfa liniștei Voastre — pe care n'ați cruțat-o din momentul de când, pe norii văzduhului, în preajma serbării Pogorârii Duhului Sfânt peste sfinții apostoli,

V'ați pogorât Sire, ca și Sf. Duh între noi, tocmai când Duhul nostru se împuținase și corabia națională era aproape să fie înghițită de valul sărăciei.

Vâsliți mereu Sire, vâsliți cu putere, pânăla limanul desrobirei noastre economice, pânăla limanul restabilirii prestigiului nostru în fața lumii civilizate, pânăla închegarea sufletească a tuturor supușilor Majestății Voastre.

Națiunea, Patria și Biserica Ortodoxă a neamului nostru, depune la picioarele Majestății Voastre, totdeauna neclintitul lor devotament și supunere și așteaptă cu încredere și deplină speranță să le salvați. Salvați-le Sire, și Veți fi, în veci, binecuvântat de Dumnezeu.

Noi constănțenii, dela pruncul din leagăn și până la bătrânul albit de vremi și nevoi, socotim ziua de astăzi, când pentru prima oară, ca Rege, V'ați coborât până la a noastră smerenie, ca cea mai scumpă, ca cea mai strălucită sărbătoare din viața noastră și plini de fericire, Vă urăm din toată inima: Bun venit !

Să trăiți Sire, întru mulți ani cu sănătate și liniște deplină.

Trăiască Dinastia Română,

Trăiască Augusta Familie Regală,

Trăiască România-Mare,

Trăiască Marina Militară.

Schitul Dervent cu crucea tămăduitoare
de lângă Ostrov jud. Durostor

LA CIMITIRUL EROILOR

6 August 1930 — Slănic-Moldova

Iubiți ascultători,

In timpurile primare ale creștinismului, când închinătorii Crucii lui Constantin-cel-Mare și ai Evangheliei lui Christos, au ieșit din Catacombe, au început a-și clădi locașuri de închinăciune, afară la lumina zilei.

Aceste locașuri de închinăciune, numite Basilici, azi la noi Biserici, se clădiau pe mormintele martirilor creștinătății, adică acelor, cari și-au vărsat sângele și și-au dat viața pentru Christos și Evanghelia Sa.

Ce este Biserica și care este rolul său pe pământ, o știm cu toții. Ea este instituție de origină divină, sfântă și fără prihană ; iar scopul și rolul ei este de a împăca Cerul cu pământul, pe om cu Dumnezeu ; este instituția, care înfrățește pe om cu om, care întronează dragostea și pacea pe pământ.

Drept aceia, toți fiii săi, mare și mic bogat sau sărac, învățat sau neînvățat, toți câți ne-am botezat în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, suntem datori s'o iubim ca pe mama noastră, s'o apărăm ca pe Ocrotitoarea noastră, și să jertfim, nu

sângele, nici viața noastră, căci aceasta nu ni se mai cere astăzi; ci întreg sufletul și evlavia noastră.

* * *

Iubiților, ne-am adunat astăzi în Sfânta Biserică din Slănic și am săvârșit jertfa cea fără de sânge și pomenirea eroilor noștri din marele războiu mondial; iar, din Sfânta Biserică am venit aici, în glasure de cântări, însoțiți de armată, de autorități și de muțimea credincioșilor din stațiunea balneară a lui Cehan-Racoviță Voevod.

— Ce vedem aici?

— Morminte. Morminte de martiri. Sunt eroii neamului nostru românesc.

Ei fac parte din ceata celor opt sute de mii de martiri ai cauzei noastre naționale și noi îi numim astăzi *eroi*.

Pe mormintele acestor martiri-eroi s'a clădit cea mai măreață, cea mai sfântă biserică: *România-Mare, una-nedespărțită și veșnică*.

Nu noi, ci ei înșiși au clădit-o prin vitejie, pe trupurile lor, moaște sfinte, și-au târnosit-o cu mirul sângelui lor.

Nouă ni-a rămas — doar — atâta datorie: să ne închinăm în această Biserică toți, fără deosebire de religii și confesii; căci, sub piciorul Sfintei Mese a acestei Biserici, sunt moaștele martirilor, cari au purtat suflete mari, suflete nobile, suflete patriotice și cari întrec orice credință și formă de cult.

Pe eroi să nu-i plângem, ci să-i slăvim.

Jălania și plânsul se cuvin celor ce trec din viața aceasta, fără merite, fără fapte mari, oamenii de rând și păcătoși, nu sfinților — și *sfinți sunt eroii noștri*.

Ca și Biserica lui Iisus Christos, Biserica unității neamului nostru românesc, România-Mare este sfântă și fără prihană; iar rolul și năzuința sa este de a procura fericirea tuturor cetățenilor, de orice naștere și credință din sânul ei, de a apropia pe om de om și pe toți, de Dumnezeu.

Drept aceia — iarăși zic — tot cetățeanul, dela cel mai de sus, pânăla cel mai de jos, dela cel mai bogat, pânăla cel mai sărac, dela cel mai învățat, pânăla cel mai neînvățat, s'o iubească și s'o apere cu tot sufletul și ființa sa.

Numai așa ne vom arăta demni de jertfa eroilor noștri și numai astfel, serbările procesiunile și rugăciunile ce facem la mormintele lor, nu-și vor pierde valoarea.

* * *

O, scumpi eroi!

Ertăți-ne că noi, cei ce ne bucurăm de roadele jertfei voastre generoase, venim numai odată în an la mormintele voastre, venim mai mult din întâmplare sau din obișnuință, și de ochii lumii: iar, pe urmă vă lăsăm uitării.

Ertăți-ne, scumpi eroi, că niciunul dintre noi nu putem veghea la Crucile voastre, din cauza intereselor noastre, puțin măgulitoare și a griii de a ne îmbogăți pe întinsul — și dacă s'ar putea — cât întinsul României Mari, *scumpă* — par'că — *numai vouă*.

Ertăți-ne, scumpi eroi, că prea puțin ne îngrijim de cei pe cari, i-ați lăsat acasă, când v'a cheimat glasul cornului la datorie.

Ertăți-ne, că nu prea purtăm grijă de camarazii voștri, cari s'au luptat alături de voi, lăsându-și lângă voi, sângele, mâinile și picioarele, iar întorși acasă duc chinul vieții și amarul nevoilor,

Dar, bucurați-vă eroi scumpi, că străjueșc lângă mormintele voastre codrul cu veșnica verdeață a brazilor, paserile deșigurilor și florile luminișurilor.

Bucurați-vă că, în singurătatea voastră, psalmodiază, în taina nopții și în zori de zi, murmurul apelor și cadelnițează, la capul vostru, adierea zefirului, mireazmă bine plăcută lui Dumnezeu.

Bucurați-vă, eroi scumpi, că din înălțimea Cerului veghează asupra mormintelor voastre soarele și luna, iar îngerii lui Dumnezeu cântă imnul slavei voastre.

Veșnica voastră pomenire.

SCURTĂ CUVÂNTARE

la Tedeumul dela 16 Octombrie 1930,
aniversarea nașterii M. S. Regelui Carol II

IUBIȚILOR,

Ziuă de azi, în care serbăm aniversarea nașterii M. S. Regelui Carol II, ni este scumpă, nouă și întregului neam românesc, pentrucă este prima aniversare, pe care o serbăm după urcarea M. S. pe tron.

Este scumpă tuturor românilor pentrucă serbăm ziua nașterii Regelui, dela care noi toți așteptăm salvarea scumpei noastre Patrii, din noianul greutăților de tot felul ce ne apasă în aceste momente, atât ca indivizi, cât și ca națiune.

Este întreit de scumpă ziua aceasta, pentrucă știm că M. S. Regele Carol II, — vrednic urmaș al Marilor Regi Carol I și Ferdinand I, — pune toată strădania pentru înlăturarea greutăților și primejdiiilor ce stau în calea consolidării și desvoltării scumpei noastre Patrii!

Sunt peste patru luni de când scumpul nostru Rege Carol II, nu mai are somn, nu mai are odihnă; patru luni de când, ziua și noaptea, cugetă la marile realizări practice de cari avem nevoie; patru luni de când, în lungul și curmezișul țării cercetează și se încredințează de starea de lucruri.

Scrutând viitorul cu energie și curaj, El caută drumul cel drept, caută soluții salvatoare pentru toate marile probleme ce ne stau în față.

El ne cheamă la muncă pe toți, ne cere o examinare a conștiinței și ne lasă libertatea de a hotărî singuri!

Incredințați pe deplin că prin El ne va veni mântuirea, să ne examinăm conștiința și să pornim la lucru cu toată vrednicia, să dăm prinos de muncă — fiecare în domeniul activității de toate zilele, — pentruca edificiul național să se înalțe cât mai sus și cât mai puternic, spre fericirea noastră a tuturor!

În felul acesta suntem siguri că vom binemerita dela Patrie și vom putea aduce un strălucit omagiu strădaniilor scumpului nostru Rege Carol II.

Noi, clerul Eparhiei Constanța, într'un glas cu întreg clerul României Mari, ne rugăm acum și ne vom ruga mereu, ca Bunul Dumnezeu să ajute M. S. Regelui Carol II, ca până la a II-a aniversare a nașterii sale ca Suveran, să poată supune sub picioare, toate greutățile și primejdiile ce ne stau în cale.

Cu credință nestrămutată în Atot Puternicul Dumnezeu și cu deplină nădejde în forțele vii ale națiunii, să zicem:

„Osana cel ce a venit întru numele Domnului!
— Osana Mărite Rege!

Trăiască M. S. Regele Carol II,

Trăiască Dinastia Română,

Trăiască viteaza noastră armată.

Trăiască Patria, cât soarele ceresc,

Amin.

E R A T A

La pag. 8 rând. 6 de jos în sus în loc de	onoare	— onoare
" " 24 " 2 de sus în jos " " "	întemeerea	— întemelierea
" " 58 " 12 " " " " " "	Domnulu	— Domnului
" " 64 " 13 " " " " " "	virtutea	— vârtutea
" " 71 " 3 " " " " " "	bunurilor	— bunilor
" " 74 " 5 " " " " " "	vecuitoare	— viefuitoare
" " 78 " 13 " " " " " "	întăiui	— întâiul
" " 86 " 3 " " " " " "	Mironosiților	— Samarinencii
" " 99 " 9 de jos în sus " " "	frumsueții	— frumuseții
" " 111 " 3 de sus în jos " " "	cu	— ca
" " 112 " 9 " " " " " "	a	— aie
" " 120 " 7 de jos în sus " " "	astfel	— altfel
" " 139 " 14 de sus în jos " " "	la	— l-a
" " 179 " 16 de jos în sus " " "	generoaase	— generoase
" " 180 " 1 de sus în jos " " "	străjueșc	— străjuesc

Cuvântările dela pag. 32 și 39 sunt inspirate din cuvântări similare ale I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea.

CUPRINSUL CĂRȚII

	<u>Pag.</u>
In loc de prefață	II
Câteva cuvinte asupra activității P. S. D. D. Gherontie	XII
Cuvântare ținută elevilor seminarului Nifon, în calitate de spiritual și profesor	1
Cuvântare ținută la sfîntirea unui clopot, după războiu, în locul celui răpit de nemți în 1917 la biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena“	7
Cuvântare ținută cu ocazia serbării patronului Reg. 4 Vânători	12
Cu prilejul nașterii Domnului	15
Cuvânt la înmormântarea Preotului Gh. Mihălcescu-Brăila	19
Biserica și școala. Cuvântare ținută la întemelierea clădirei Corporației meseriașilor din Constanța	24
Cuvântare ținută la masa dată de Corporația meseriașilor din Constanța, în seara de 28 Oct. 1923, după punerea pietrii fundamentale a palatului acelei Corporații	29
Cuvântare ținută în Catedrala Sf. Episcopii din Constanța, în ziua de 27 Martie (st. v.) 1924, cu ocazia împlinirii a șase ani dela alipirea de bunăvoie a Basarabiei, cu patria mamă	32
De ziua eroilor	39
Cuvântare la o nuntă	42
Cuvântare ținută în Catedrala episcopală din Constanța, la 19 August 1924, cu ocazia aniversării luptelor dela Mărășești (6 August st. v. 1917), cari ni-au adus biruința asupra dușmanilor și România-Mare	46

Cuvântare la instalarea Preotului D. Ioniță ca paroh al Catedralei din Balcic	50
Scurtă cuvântare la Tedeumul dela 10 Mai 1925	54
Zece Mai	56
Cuvântare la ziua eroilor	59
In memoria P. S. Ilarie. Cuvântare la moartea P. S. Ilarie, întâiul Episcop al Constanței	63
Cuvântare ținută la inaugurarea școlii primare clădită de un comitet în Tekirghiol (8 N-brie 1925)	65
Cuvântare ținută în comuna Sudiți în ziua de 29 Noembrie 1925	69
Cuvântare ținută de P. S. Sa D. D. Gherontie, cu ocazia investirii ca Episcop al Constanței	73
Cuvântare ținută de P. S. Sa D. D. Gherontie, cu ocazia instalării ca Episcop al Constanței	77
Cuvântare ținută de P. S. Sa D. D. Gherontie, cu ocazia recepțiunii dela palatul primăriei	82
Cuvântare ținută la prima adunare eparhială ordinară, 2 Mai 1926. (Duminica samarinencii)	87
Cuvântul Chiriarchului la prima împrăștiere din Dobrogea	90
Cuvântare la întemelierea monumentului eroilor, de la Tekirghiol (12 Septembrie 1926)	94
Cuvântare ținută la împlinirea unui an dela moartea primului Episcop al Constanței, Ilarie Teodorescu (27 Septembrie 1926)	96
Cuvântare ținută la inaugurarea școalei de cântăreți bisericești (5 Octombrie 1926)	98
In sala Elpis — Constanța	103
Cuvântare ținută cu ocazia trecerii I. P. S. Patriarh Miron, la Ierusalim, în ziua de 22 Mai 1927, în fața adunării eparhiale, întrunită în sesiune ordinară și a o mulțime de credincioși, adunați în port pentru aceasta	105
Cuvântare ținută la deschiderea Conferințelor generale seria I, Constanța	107
Cuvântare la inaugurarea monumentului eroilor din Mangalia (21 August 1927)	113

Cuvântare de deschidere ținută de P. S. Sa Episcopul Gherontie la adunarea eparhială extraordinară a Episcopiei Constanța (25 Septembrie 1927)	116
Cuvântare ținută în Catedrala Sfintei Episcopii din Constanța (10 Mai 1928)	124
Cuvântare ținută în biserica din comuna Jigălia-lalomița (21 Mai 1928)	128
Cuvântare la Tedeumul pentru semicentenarul reafirmării Dobrogei la patria mamă (28 Octombrie 1928)	138
Cuvântare ținută cu ocazia punerii pietrii fundamentale a palatului cultural din Constanța (26 Octombrie 1928)	143
Cuvântare ținută cu ocazia sfințirii bisericii din Mangalia, jud. Constanța, în fața A. S. Regale Principesa Mamă Elena și a tuturor autorităților respective din București și Constanța (2 Iunie 1929)	146
Scurtă cuvântare la Tedeumul dela 29 Octombrie 1929, ziua de naștere a M. S. Regina Maria	151
Cuvântare ținută cu ocazia desvelirii monumentului eroilor din Bazargic (3 Noembrie 1929)	153
Scurtă cuvântare la 24 Ianuarie 1930	157
O cuvântare la Senat	161
Cuvântare (10 Mai 1930)	164
Cuvântare la înmormântarea Inginerului Panait Murrelli din Constanța	168
Cuvântare la serbările navale din Constanța, 15 VIII din 1930, ținută pe bordul Distrugătorului „Mărăști” în fața M. S. Regelui Carol II	174
La Cimitirul eroilor — 6 August 1930 — Slănic — Moldova	177
Scurtă cuvântare la Tedeumul dela 16 Octombrie 1930, aniversarea nașterii M. S. Regelui Carol II	181
Erata	183